

HRVATSKI VOJNIK

Broj 470 • 27. ožujka 2015. • Izlazi od 1991. • www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

EUR 2,10
CAD 3,00
AUD 3,30
USA 2,00
CHF 3,50
SLO EUR 1,80
SEK 17,00
NOK 17,00
DKK 15,50
GBP 1,30

PREZENTACIJA NA GAŠINCIMA
**NOVA VOZILA ZA VEĆU SPREMOST
I ZAŠTIĆENOST NAŠIH VOJNIKA**

NAJSPREMNIJA DESETINA GOMBR

**PSIHOFIZIČKA SPREMOST I SJAJAN TIMSKI RAD -
RECEPT ZA POBJEDU**

SREDIŠTE ZA TEMELJNU
OBUKU HKoV-a POŽEGA
**SVEČANA PRISEGA
468 NOVIH ROČNICA
I ROČNIKA**

ISSN 1330 - 500X PRINTED IN CROATIA
0 1 3 1 5
9 771336500103

SADRŽAJ

4 RAZGOVOR

brigadni general Boris ŠERIĆ, zapovjednik GMTBR-a

7 MORH

Sastanak s ministrom Kosovskih snaga sigurnosti

8 SREDIŠTE ZA TEMELJNU OBUKU HKoV-a POŽEGA

Svečana prisega 468 novih ročnica i ročnika

10 OBLJETNICA OSNUTKA 93. zb

Baza perspektive i budućnosti HRZ-a i PZO-a

11 OSRH

Povratak 1. hrvatskog kontingenta iz misije
Odlučna potpora

12 NAJSPREMNIJA DESETINA GOMBR

Psihofizička spremnost i sjajan timski rad - recept za pobjedu

14 OSRH

Razvodnik Nikica DRAGIČEVIĆ i nadnarednik Miško KOKALOVIĆ - najbolji vojnik i dočasnik veljače

15 VOJNI POLIGON "GAŠINCI"

Bojno gađanje Patrijama

16 VOJARNA "ZEMUNIK"

Završene pripreme postrojbi PZO-a za vježbu ŠTIT 15

17 PRVENSTVO OSRH U PLIVANJU

Kadeti HVU-a ponijeli najviše medalja iz Vinkovaca

IMPRESSUM

Nakladnik:

**MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE
SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I IZDAVAŠTV
ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA I IZDAVAŠTVA**

Glavni urednik:

Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@morph.hr)

Zamjenica glavnog urednika:

Vesna Pintarić (vpintar@morph.hr)

Urednici i novinari:

Leida Parlov (leida.parlov@morph.hr),

Damagoj Vlahović (damagoj.vlahovic@gmail.com),

Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com),

Petra Kostanjšak (petra.kostanjsak@morph.hr)

Gordana Jelavić (gjelavic50@gmail.com), Andrea Pavlić

Dubravka Marić (dmatic@morph.hr)

Tomislav Brandt

Zvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić

Igor Vitanović, tel: 3786-348; fax: 3784-322

Intergrafika TTŽ d.o.o., Bistranska 19, Zagreb

Odjel hrvatskih vojnih glasila i izdavaštva, Ilica 256b,

10000 Zagreb, Republika Hrvatska

http://www.hrvatski-vojnik.hr, e-mail: hrvojnik@morph.hr

3000 primjeraka

Naslovnici snimili Petra KOSTANJŠAK

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA).
Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2015.
Novinarski prilози objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH.

ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA
I IZDAVAŠTVA

- 18 POMORSKI I POVIJESNI MUZEJ HRVATSKOG PRIMORJA RIJEKA**
Ratne boje – jedinstvena priča o Domovinskom ratu
  - 20 PREZENTACIJA NA GAŠINCIMA**
Nova vozila za veću spremnost i zaštićenost naših vojnika
  - 22 VIJESTI IZ OSRH**
Iz Divulja krenula nova misija na Kosovo
  - 24 NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
Ugovor za nove podmornice A26
  - 28 PJEŠAČKO NAORUŽANJE**
Turska nacionalna puška

- 33 RATNO ZRAKOPLOVSTVO**
Priklučak petoj generaciji

36 RATNA MORNARICA
Pomorska obrana bez strateške dubine

42 PODLISTAK
Prodor Mongola

48 MULTIMEDIJA
Predstavljen dugoočekivani *Apple Watch*

50 DUHOVNOST
Postoji āavao i postoji Pobjednik nad āavljom

UVODNIK

Uoči obilježavanja osme obljetnice ustrojavanja Gardijske motorizirane brigade razgovarali smo s njezinim zapovjednikom brigadnim generalom Borisom Šerićem o trenutačnim aktivnostima, ali i o budućim izazovima postrojbe. Razgovor s generalom Šerićem donosi niz zanimljivosti koje možete pročitati u ovom broju.

Svečana prijeda 14. naraštaja ročnica i ročnika na dragovoljnem vojnom sposobljavanju održana je u Središtu za temeljnu obuku HKoV-a u Požegi. Položilo ju je 49 ročnica i 419 ročnika...

Desetina Vojnoobavještajne satnije najbrže je i najbolje izvršila deset zadanih zadaća i osvojila titulu najspremnije desetine Gardijske oklopno-mehanizirane brigade. Natjecanje Najspremnija desetina GOMBR-a održano je na vojnom poligonu "Gašinci", a riječ je o prvom natjecanju na razini desetina u kojem je sudjelovalo 13 desetina iz 11 postrojbi GOMBR-a... Reportažu o natjecanju donosimo u broju koji je pred vama.

Na automatskom strelištu vojnog poligona "Gašinci" održano je pripremno i precizno bojno gađanje iz sustava daljinski upravljenih oružanih stanica 12,7 (DUOS) na borbenim oklopnim vozilima Patria. Provodili su ga pripadnici 3. mehanizirane satnije bojne Tigrovi Gardijske motorizirane brigade. Cilj bojnog gađanja bilo je održavanje sposobnosti za NATO-ove snage brzog odgovora te stalno godišnje uvežbavanje posada borbenih oklopnih vozila Patria.

Izložba Ratne boje u Pomorskom i povjesnom muzeju Hrvatskog primorja Rijeka jedinstvena je priča o Domovinskom ratu. Organizirana je povodom obilježavanja 20. obljetnice vojno-redarstvene operacije Oluja, a njezini su autori Ivo Mileusnić i Damir Batistić. Zanimljiv i edukativan muzejski postav kronološki nas vodi kroz zbivanja tijekom Domovinskog rata, a okosnicu čine vojne odore kolekcionara...

Do 2018. Japan mora odlučiti o samostalnom nastavku razvoja zrakoplova najnovije generacije ili o suradnji sa stranim partnerima. No, Zemlja Izlazećeg Sunca polako ali sigurno gura projekt Shinshin te iz godine u godinu pokazuje sve veću mogućnost izrade vlastitog borbenog lovca...

RAZGOVOR

**brigadni general
Boris ŠERIĆ**
zapovjednik Gardijske
motorizirane brigade

GMTBR

OD BAŠTI BRIGADA

Gardijska motorizirana brigada (GMTBR) ustrojena je 1. travnja 2008. godine od 1. gbr – Tigrovi, 2. gbr – Gromovi, 4. gbr – Pauci i 9. gbr – Vukovi. Osim što je baštinik tradicije slavnih ratnih brigada, GMTBR se tijekom godina postojanja profilirao u modernu, u svim segmentima vrhunski uvježbanu postrojbu HKoV-a u kojoj se kontinuirano i intenzivno radi na neprestanom usavršavanju, usvajajući novih znanja, razvoju novih sposobnosti te izvršenju zadaća – onih koje proizlaze iz redovitih obučnih aktivnosti, suradnje vojske s civilnom zajednicom te onih preuzetih kroz članstvo RH u NATO-u i EU-u.

Uoči obilježavanja osme obljetnice ustrojavanja postrojbe s brigadnim generalom Borisom Šerićem, zapovjednikom GMTBR-a, razgovarali smo o prošlosti i izazovima na koje brigada odgovara danas. Poveznica između prošlosti, sadašnjosti ali i vizija budućnosti postrojbe postaje misao koju general Šerić rado naglašava: "Nama trebaju dobiti, i bolji od toga."

Kako je i zašto došlo do osnivanja GMTBR-a?

Na početku odmah treba naglasiti – GMTBR je baštinik tradicije i sljednik četiriju gardijskih brigada: 1. gbr – Tigrovi, 2. gbr – Gromovi, 4. gbr – Pauci i 9. gbr – Vukovi. U ove četiri brigade tijekom Domovinskog rata život za domovinu položilo je 814 pripadnika, još uvijek se 20 pripadnika vodi nestalima, više od 3000 pripadnika bilo je ranjeno. To su temelji na kojima je nastala ova brigada, to su vrijednosti koje mi iznimno cijenimo. Naš je imperativ čuvanje dostojnog spomena na sve poginule i očuvanje tradicije gardijskih brigada.

Napisala i snimila Lada PULJIZEVIĆ

RATNO ISKUSTVO NEPROCJENJIVO JE U AKTIVNOM PROCESU PROVEDBE OBUKE, POGOTOVО AKO SE RADI O SLOŽENIJIM TAKTIČKIM VJEŽBAMA S BOJnim GAĐANJEM. UPRAVO SE TAKVE AKTIVNOSTI TEMELJE NA ISKUSTVU LJUDI KOJI SU BILI SUDIONICI DOMOVINSKOG RATA. SADA KAD DOLAZE MLADI ČASNICI S TEMELJNE ČASNIČKE IZOBRAZBE, BEZ OBZIRA NA TO DOLAZE LI KAO KANDIDATI IZ SUSTAVA, ILI KAO KADETI, SVI U POSTROJBİ IMAJU RAZDOBLJE PROBNOG RADA. POSEBNO PAZIMO DA IH MENTORIRAJU BAŠ LJUDI S ISKUSTVOM IZ DOMOVINSKOG RATA...

NIKA TRADICIJE GARDIJSKIH DO SUDIONIKA MIROVNIH MISIJA

Rad na ustroju GMTBR-a trajao je od polovice 2007. godine, a 1. travnja 2008. godine proces preustrojavanja je završen. Treba sagledati okolnosti zašto je uopće došlo do gašenja gardijskih brigada i ustrojavanja GMTBR-a. Tada još nismo bili u punopravnom članstvu NATO-a ni EU-a, ali smo od 2000. godine bili dio PzM-a. Sigurnosni strateški i finansijski okvir te misije i zadaće OS-a definirane u Dugoročnom planu razvoja OSRH 2006.-2015 odredili su smjer razvoja te ukupnu brojčanu veličinu. Tim planom definirane su i ustrojene dvije gardijske brigade: GOMBR i GMTBR. Kao članica PzM-a, RH je usvojila set Ciljeva snaga, a oni su uz Dugoročni plan razvoja odredili organizacijsku strukturu, budući izgled i zadaće GMTBR-a, ali i ostalih podređenih postrojbi Zapovjedništva HKV-a. Ulaskom u NATO te ulaskom u Europsku uniju postali smo punopravni članovi i dajemo svoj doprinos kao ranopravan i pouzdan partner Saveza. U ovom slučaju, to znači ulaganje u vlastitu i zajedničku sigurnost. Ovu je brigadu odredilo i to što su naši prednici od početaka, već od 2003. godine, sudjelovali u NATO-ovoј operaciji potpore miru ISAF u Afganistanu, u mirovnoj misiji UNDOF pod vodstvom UN-a. Od 24 hrvatska kontingenta, svaki drugi kontingenat bio je iz sastava GMTBR-a. Od početka ove godine uspostavljena je nova misija Odlučna potpora (Resolute Support Mission, RSM), i upravo su pripadnici bojne Pauci bili oni koji su 1. siječnja 2015. napravili tu transverzalu između ISAF-a i RSM-a. Trenutačno generiramo i pripremamo RSM HRVCON 3 koji treba biti spremjan za odlazak u Afganistan u rujnu ove godine.

Kalendar aktivnosti GMTBR-a isplaniran je te popunjeno brojnim aktivnostima i vježbama za nekoliko

godina unaprijed. Najveći dio aktivnosti vezan je uz obveze koje proizlaze iz članstva u NATO-u i EU-u. O čemu se radi?

Ulaskom u punopravno članstvo NATO-a i EU-a završen je integracijski proces koji mu je prethodio, no naravno da i dalje radimo na poboljšavanju naših sposobnosti. U razvoju snaga prije ulaska u članstvo usmjerivali su nas Dugoročni plan razvoja 2006-2015 i Ciljevi snaga koji su bili usvojeni 2008. godine, a ono što određuje daljnji put u razvoju sposobnosti su Dugoročni plan razvoja 2015-2024 i NATO capability targets koji su usvojeni 2013. godine. U skladu s time, misija brigade je tako koncipirana da imamo jedan dio koji se odnosi na naš angažman u međunarodnim misijama i operacijama zbog zaštite nacionalnih interesa RH u skladu s preuzetim međunarodnim obvezama tako da razvijamo i one sposobnosti kojima možemo štititi i braniti ostale članice NATO-a, odnosno imati sposobnosti sudjelovanja u operacijama odgovora na krize. U okvir tog a naša je zadaća razvijanje definiranih sposobnosti i na tome kontinuirano radimo.

Jedna od preuzetih zadaća je i sudjelovanje u NATO-ovim snagama brzog odgovora (NRF)...

Naša postrojba generira postrojbu jačine jedne mehanizirane satnije u sastav NATO-ovih snaga brzog odgovora, odnosno NRF. Trenutačno se u stand-by fazi nalazi 3. mehanizirana satnija Tigrova, i tako će biti od 1.1. do 31.12. 2015. godine. Od 1. siječnja 2016. u stand-by ulazi 1. mehanizirana satnija Gromova koja je od polovice 2014. godine u intenzivnom ciklusu obuke i čije će ocjenjivanje biti u svibnju ove

Foto: T. Brandt

RAZGOVOR

godine na vježbi SPREMNOST 15. Početkom lipnja ove godine u proces obuke ulazi 2. mehanizirana satnija Gromova. Poprilično je zadaća, obveza i izazova, ali do sada već imamo i dosta iskustva s pripremama snaga za NRF. Sve satnije bojne Tigar već smo provukli kroz taj proces. Da bi se jedna postrojba pripremila, certificirala kao deklarirana snaga, potrebno je pokrenuti proces obuke koji traje najmanje 18 mjeseci prije ulaska u stand-by. Postrojbe se na kraju ocjenjuju po CREVAL-u, univerzalnom alatu za sve članice NATO-a. Ocjenjivanje postrojbi provodi se šest mjeseci prije početka stand-by razdoblja i nakon ocjene borbene spremnosti slijedi integracijska obuka tijekom koje se naša postrojba obučava skupa s postrojbom u čijem će se sastavu nalaziti u razdoblju spremnosti. Tek tada postrojba može ući u stand-by. Važno je napomenuti da postrojbe namijenjene za NRF moraju biti više od 90% popunjene ljudstvom i tehnikom. Ranije su se deklarirane snage generirale iz više satnija unutar jedne ili više bojni, ali smo sada došli u poziciju da točno možemo definirati koja je satnija određena za koju zadaću, i to me posebno veseli.

Osim doprinosa NRF-u, a temeljem dokumenta *NATO capability targets 2013* brigada je pripremila, obučila i ocijenila snage ekvivalenta bojne grupe mehaniziranog pješaštva (BGMP). Nositelj prve BGMP-1 koja sa snagama ZzP-a, Središnjice za obaveštajno djelovanje, postrojbama borbene i borbene servisne potpore GMTBR-a naša je 1. mehanizirana bojna Tigrovi. BGMP-1 broji više od 800 pripadnika i u spremnosti je do 30 dana.

Do 2018. planiramo pripremiti, obučiti, opremiti i ocijeniti još dva BGMP-a koji će biti u vremenu spremnosti do 180 dana i čije će nositeljice biti mehanizirana bojna Gromovi za BGMP-2 i buduća mehanizirana bojna Pauci za BGMP-3. Prema novom ustroju bojna Pauci, koja je sada 2. motorizirana bojna, bit će ustrojena kao mehanizirana bojna i bit će opremljena BOV-om Patria i sada smo u aktivnom ciklusu obuke tih pripadnika za prijam novih vozila.

Pripadnici GMTBR-a participiraju i u aktivnostima Europejske borbene grupe (EUBG). Možete li nam reći više o tim zadaćama?

Još 2012., prije nego što je RH postala punopravna članica EU-a, još dok smo bili u procesu pridruživanja, dali smo prvi kontingent za EUBG - prvi NOS EUBG koji se bazirao na jednoj mehaniziranoj satniji. Za razliku od NRF-a, postrojbe EUBG-a ulaze u razdoblje spremnosti od šest mjeseci – dakle, ciklusi se smjenjuju dva puta godišnje, od 1. siječnja do kraja

Naša postrojba generira postrojbu jačine jedne mehanizirane satnije u sastav NATO-ovih snaga brzog odgovora, odnosno NRF. Trenutačno se u stand-by fazi nalazi 3. mehanizirana satnija Tigrova i tako će biti od 1. do 31.12. 2015. godine. Od 1. siječnja 2016. u stand-by ulazi 1. mehanizirana satnija Gromova koja je od polovice 2014. godine u intenzivnom ciklusu obuke i čije će ocjenjivanje biti u svibnju ove godine na vježbi SPREMNOST 15. Početkom lipnja ove godine u proces obuke ulazi 2. mehanizirana satnija Gromova.

Osim doprinosa NRF-u, a temeljem dokumenta *NATO capability targets 2013* brigada je pripremila, obučila i ocijenila snage ekvivalenta bojne grupe mehaniziranog pješaštva (BGMP). Nositelj prve BGMP-1 koja sa snagama ZzP-a, Središnjice za obaveštajno djelovanje, postrojbama borbene i borbene servisne potpore GMTBR-a naša je 1. mehanizirana bojna Tigrovi. BGMP-1 broji više od 800 pripadnika i u spremnosti je do 30 dana.

6. mjeseca, a onda od 1. srpnja do 31.12. Ulaskom u punopravno članstvo Europske unije nastavili smo s doprinosom snagama za EUBG, no te snage više nisu bazirane na mehaniziranoj satniji nego na motoriziranoj satniji. Pripreme se provode na isti način kao i pripreme za NRF – postrojba ulazi u program priprema koji traje 18 mjeseci, slijedi nacionalna certifikacija koja mora biti šest mjeseci prije stand-by, zatim ulazak u stand-by. Mi sada generiramo EUBG 16/2, a trenutačni nositelj je 1. motorizirana bojna Vukovi sa svojom 2. motoriziranim satnjom koja priprema glavni manevarski dio za NOS EUBG 16/2. Deklarirana će postrojba biti opremljena vozilima M-ATV, a mi smo upravo sada u procesu opremanja i uvođenja u operativnu uporabu tih vozila. NOS EUBG bi trebalo biti ocijenjen na vježbi UDAR 15, koja će biti provedena u listopadu ove godine. Osim motorizirane satnije, tu je još jedan inženjerijski vod koji generira Inženjerijska pukovnija, te dio stozernog osoblja koje se nalazi u zapovjedništvu snaga i operativnom zapovjedništvu.

Jeste li zadovoljni opremljenošću brigade?

S obzirom na to da je brigada glavna nositeljica priprema većine deklariranih snaga i da smo u prioritetu popune vrlo sam zadovoljan rješenjem opremljenošću, ponajprije mislim na novu borbenu vozila, nove komunikacijsko-informacijske sustave, osobno naoružanje i opremu vojnika. Već više od tri godine aktualno je uvođenje BOV-a Patria u operativnu uporabu, i mi smo u tome mnogo postigli, posebno s 1. i 2. mehaniziranim bojnim, Tigrovima i Gromovima. U te dvije postrojbe ospozobili smo i certificirali sve stalne članove posada - odnosno vozače, zapovjednike vozila i operatore DUOS-a, a jednako tako i dio pješaštva koji se iskrca. Što se tiče samih Patrija, to jedan od najboljih, najsloženijih i najsofisticiranijih sustava koji HKoV trenutačno posjeduje. Željeli bismo da se proces opremanja BOV-a zakući u potpunosti i da se jedan dio vozila naoruža topovima 30 mm. Predviđeno je da se tijekom idućeg razdoblja osam sustava naoruža topom 30 mm.

Također, željeli bismo da se na jedan dio Patrija, na koje će biti ugrađivani topovi 30 mm, integrira protuoklopni sustav. Na takav način, topom 30 mm, s integriranim protuoklopnim sustavom mi dobivamo puno veću i značajniju vatrenu moć, a to se od nas i traži u pripremi deklariranih snaga. U ovom trenutku imamo to što imamo, i mi smo time zadovoljni. Za sada na operativnoj uporabi imamo 55 BOV-a Patria, ciklus opremanja će se i

dalje nastaviti u skladu s finansijskim mogućnostima, ali mi imamo dovoljno Patrija da sve deklarirane snage mogu biti opremljene i da bez ograničenja provodimo obuku.

Što se tiče opremanja snaga, kompletna brigada je zadužila VHS automatsku pušku. Puška je odlična, vro dobrih taktičko-tehničkih karakteristika i vrlo precizna. Također, deklarirane su snage opremljene najsvremenijim komunikacijskim informacijskim sustavima koji podržavaju vezu unutar postrojbe, prema nadređenom zapovjedništvu i prema domovini ako se radi o deklariranim snagama koje smo uglavnom dobili preko različitih programa opremanja od američke vojske, ili smo ih kupili na tržištu. Dio deklariranih snaga je opremljen *Battlefield Management Systemom* opremom radi osiguranja prikaza zapovjedniku postrojbe što realnije operativne slike tijekom provedbe operacije. Sukladno Dugoročnom planu razvoja prioritet opremanja jesu deklarirane snage, i nadam se da će u skorom vremenu cijela brigada biti opremljena najsvremenijim komunikacijsko-informacijskim sustavima. Ako bi se proces opremanja nastavio ovom dinamikom i opremom koju imamo u BGMP-1, mi bismo bili zadovoljni.

Gardijska motorizirana brigada izrasla je na tradiciji ratnih gardijskih brigada, a njezini pripadnici danas uspješno izvršavaju obveze koje proizlaze iz članstva u NATO-u i EU-u, sudjeluju u međunarodnim mirovnim misijama. Koliko toj današnjoj uspješnosti pridonosi iskustvo i znanje onih koji su sudjelovali u Domovinskom ratu?

Pridonosi, i to jako puno. Ovog trenutka u GMTBR-u imamo više od 1100 pripadnika koji su bili sudionici Domovinskog rata. U procesu priprema deklariranih snaga, posebno tijekom sudjelovanja u mirovnim misijama i operacijama potpore miru, njihovo je iskustvo neprocjenjivo. Ratno iskustvo neprocjenjivo je i u aktivnom procesu provedbe obuke, pogotovo ako se radi o složenijim taktičkim vježbama s bojnim gađanjem. Upravo se takve aktivnosti temelje na iskustvu ljudi koji dolaze iz Domovinskog rata. Sada, kad dolaze mlađi časnici s Temeljne časnicičke izobrazbe, bez obzira na to dolaze li kao kandidati iz sustava, ili dolaze kao kadeti, svi oni u postrojbi imaju razdoblje probnog rada. Posebno pazimo da te ljude mentoriraju baš ljudi s iskustvom iz Domovinskog rata. Zašlažem se i kažem: "Nama treba dobar, i bolji od toga, ne ispod toga." ■

Foto: J. Kupi

Sastanak s ministrom Kosovskih snaga sigurnosti

Ministar obrane Ante Kotromanović primio je 24. ožujka u službeni posjet izaslanstvo Kosovskih snaga sigurnosti predvođeno ministrom Hakijem Demollijem.

Na sastanku je potpisani Plan bilateralne obrambene suradnje između Ministarstva obrane RH i Ministarstva Kosovskih snaga sigurnosti. Dvojica ministara razgovarala su o intenziviranju bilateralne obrambene suradnje, posebno na području vojne izobrazbe i obuke. Uz dosadašnje sudjelovanje pripadnika Kosovskih snaga sigurnosti na nekoliko tečajeva u Središtu za međunarodne vojne operacije, kosovskoj strani ponuđeno je i školovanje na Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski".

Ministar Kotromanović istaknuo je da Hrvatska i Kosovo imaju odlične političke odnose. "Drago mi je da nastavljamo odličnu suradnju između

Hrvatske i Kosova, intenzivirat ćemo suradnju posebno na području izobrazbe, a dva će kosovska kadeta sljedeće akademske godine imati priliku studirati na novim vojnim sveučilišnim studijskim programima," rekao je ministar Kotromanović.

Ministar Dermoli zahvalio je na potpori koju MORH i Republika Hrvatska pružaju Kosovu, osobito Ministarstvu Kosovskih snaga sigurnosti, izrazivši zadovoljstvo visokom razinom suradnje. "Tijekom razgovora dobili smo potporu Hrvatske u našim euroatlantskim težnjama. Naše je ministarstvo jedno od najmladih pa su nam potpora i savjeti koje dobijemo od MÖRH-a vrlo značajni," zaključio je ministar Demolli.

Dvije su strane razmjenile iskustva u području međunarodne obrambene suradnje i euroatlantskih integracija. Istaknute su mogućnosti vojnoindu-

strijske suradnje dviju zemalja i kosovskoj je delegaciji upućen poziv na izložbu naoružanja i opreme ASDA 2015 koja će se u travnju održati u Splitu. Sastanak dvojice ministara bio je prilika za razmjenu mišljenja o reformama obrambenog sektora dviju zemalja.

Ministar Kotromanović upoznao je kosovskog kolegu s reformskim procesom u OSRH, spomenuvši dočenje Dugoročnog plana razvoja Oružanih snaga Republike Hrvatske za razdoblje od 2015. do 2024. godine kojim je definiran njihov ustroj i razvoj te opremanje i modernizacija. "Kosovske snage sigurnosti nalaze se u procesu transformacije i namjera je Hrvatske da našim prijateljima u tom smislu pružimo potrebnu potporu," naglasio je ministar Kotromanović. Ministri su razmjenili stajališta o sigurnosnoj i političkoj situaciji u ju-

goistočnoj Europi. U cilju osiguranja trajne stabilnosti jugoistočne Europe istaknuta je potpora zemljama aspirantcima na putu prema euroatlantskim integracijama.

Naglašeno je da Hrvatska podupire regionalnu suradnju i želju kosovske strane za pristupanje Američko-jadranskoj povelji koja je jedan od najsnažnijih alata za ostvarenje aspiracija zemalja regije za članstvo u NATO-u.

Potvrđeno je da će Hrvatska nastaviti podupirati Republiku Kosovo i zauzimati se za integritet i nedjeljivost njezinu teritorija. Aktivno će podupirati njezinu euroatlantsku orijentaciju i ostvarenje perspektive članstva u EU-u i NATO-u, kao i spremnost za provedbu strukturnih reformi. Na sastanku se razgovaralo i o sudjelovanju Oružanih snaga Republike Hrvatske u KFOR-u.

OJI

POLJSKI MINISTAR OBRANE U MÖRH-U

Foto: S. Brilićević

Ministar obrane Ante Kotromanović primio je 19. ožujka potpredsjednika Vlade i ministra nacionalne obrane Republike Poljske Tomasza Siemoniaka u sklopu njegova posjeta Republici Hrvatskoj.

Potvrđeno je dugogodišnje partnerstvo i prijateljstvo dviju zemalja, osobito vidljivo u intenzivnoj i bogatoj bilateralnoj suradnji koja, među ostalim, uključuje suradnju specijalnih snaga i vojne policije te zajedničko sudjelovanje u NATO-ovim zapovjedništvinama i središnima izvrsnostima. Ministar Kotromanović rekao je da je Poljska, kao istaknuta članica NATO-a i EU-a, ključna saveznica s kojom Hrvatska aktivno surađuje na izgradnji sigurnosti u Europi. Tijekom susreta dogovoren je daljnje intenziviranje suradnje u realizaciji ključnih obrambenih sposobnosti i spremnosti snaga. Potvrđeno je zajedničko stajalište o trenutnim sigurnosnim izazovima na euroatlantskom prostoru, a razgovaralo se i o zaključcima

sa zadnjeg samita održanog u Walesu, konkretno o prilagodbi Saveza novim izazovima i implementaciji Akcijskog plana za spremnost. U tom je kontekstu ministar Kotromanović naglasio važnost idućeg NATO-ova samita koji će se dogodine održati u Varšavi, a bit će ključan za daljnji razvoj i jačanje Saveza, kao i sastanka Europskog vijeća na kojem se također očekuje donošenje važnih odluka o europskoj obrani, uključujući i suradnju EU-a i NATO-a.

Ministar Siemoniak potvrdio je dobru suradnju i partnerstvo dviju zemalja i naglasio kako Poljska u Hrvatskoj vidi svojeg strateškog partnera u regiji, NATO-u i Europskoj uniji. Istaknuto je da Poljska i Hrvatska zastupaju politiku otvorenih vrata i zalažu se za proširenje NATO saveza na Makedoniju i Crnu Goru te navajao da će Hrvatska aktivno surađivati u pripremi NATO-ova samita.

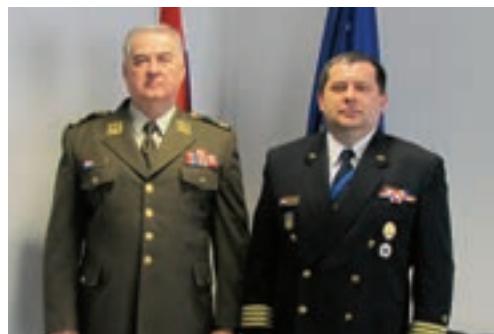
OJI

Novi vojni predstavnik RH pri NATO-u i EU-u preuzeo dužnost

U prostorijama Vojnog predstavništva Republike Hrvatske pri NATO-u i EU-u u Bruxellesu održana je 3. ožujka primopredaja dužnosti između privremenog obnašatelja dužnosti kapetana bojnog broda Milana Žunića i novog vojnog predstavnika general-bojnika Mate Pađena. Novi je vojni predstavnik na dužnost došao s mjesto direktora Glavnog stožera Oružanih snaga RH.

Vojno predstavništvo predstavlja Oružane snage Republike Hrvatske pri Sjevernoatlantskom savezu i Europskoj uniji i obavlja stručne poslove vezane uz sudjelovanje u radu odbora i praćenje odbora, radnih grupa i drugih stalnih i privremenih tijela Sjevernoatlantskog saveza i Europske unije iz vojnog područja.

OJI

SREDIŠTE ZA TEMELJNU OBUKU HKOV-A POŽEGA

SVEČANA P 468 NOVIH

"Uspješnim završetkom programa dragovoljnog vojnog osposobljavanja otvorit će vam se mogućnost ulaska u profesionalni sastav OSRH. Ako postanete dio toga, podsjećam vas kako ćete baštiniti tradiciju pobjedničke Hrvatske vojske iz Domovinskog rata," poručila je predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović ročnim vojnicima

Svečana prisega 14. naraštaja ročnica i ročnika na dragovoljnem vojnem osposobljavanju održana je 14. ožujka u Središtu za temeljnu obuku (STO) HKoV-a u Požegi, a svečanosti je, uz obitelj i prijatelje ročnika, nazočila predsjednica RH i vrhovna zapovjednica OSRH Kolinda Grabar-Kitarović, zamjenica ministra obrane RH Višnja Tafra, načelnik GS OSRH general zbora Drago Lovrić te ostali predstavnici MORH-a i OSRH. Bio je to poseban dan za 468 ročnika, od čega 49 ročnika, kao i za njihove obitelji i prijatelje koji su željeli biti na tom svečanom događaju.

Nakon polaganja prisege predsjednica RH i vrhovna zapovjednica OSRH Kolinda Grabar-Kitarović čestitala je ročnicama i ročnicima na danoj prizeti vjernosti domovini te im poželjela dobrodošlicu u sustav OSRH, ako se u budućnosti odluče na ulazak u sastav profesionalnih snaga. "Uspješnim završetkom programa dragovoljnog vojnog osposobljavanja otvorit će vam se mogućnost ulaska u profesionalni sastav OSRH. Ako postanete dio toga, podsjećam vas kako ćete baštiniti tradiciju pobjedničke Hrvatske vojske iz Domovinskog rata," poručila je Predsjednica i

istaknula kako u skorije vrijeme planira obići sva zapovjedništva, postrojbe i vojarne te provjeriti u kakvim uvjetima žive i rade priпадnici OSRH. Predsjednica se također osvrnula na žene koje su se odlučile za ovaj poziv i posebno im zahvalila na toj odluci. "Ponosna sam što niti jedna žena nije odustala od odluke i zbog toga im čestitam," kazala je predsjednica Grabar-Kitarović i naglasila koliko je ravnopravnost važna u Oružanim snagama, ali i u cijelokupnom društvu. Zamjenica ministra obrane RH Višnja Tafra također je čestitala

ročnicima što su dragovoljno i trajno prisegnuli braniti suverenitet i cjelovitost Republike Hrvatske. "Vaša posebnost ogleda se u činjenici što ste, iako nemate obvezu stjecati vojna znanja i vještine, iskazali želju da to dragovoljno učinite. Na tome vam čestitam i zahvaljujem," kazala je zamjenica Tafra. Načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Drago Lovrić čestitao je mlađim ročnicima i zahvalio im u ime svih pripadnika OSRH na njihovoj odluci da se pridruže vojsci i postanu "dijelom pobjedničkog tima". "Želim da u

Peta KOSTANJŠAK, snimio Stjepan BRIGLJEVIĆ

Zamjenica ministra obrane RH Višnja Tafra čestitala je ročnicima što su dragovoljno i trajno prisegnuli braniti suverenitet i cjelovitost Republike Hrvatske

“Želim da u svom budućem radu imate u mislima kako pred hrvatskim vojnikom ne postoji prepreka, ne postoji izazov niti protivnik kojeg hrvatski vojnik ne može savladati u obrani nacionalnih interesa,” kazao je general Lovrić

Tri faze obuke

Obuka ročnika na dragovoljnem vojnog osposobljavanju vremenski se provodi u tri faze. Prva faza traje tjedan dana, prilagodba je to ročnika i njihovo postupno uvodenje u šire vojno okružje. Druga faza traje tri tjedna, a cilj je u ovom razdoblju povećati psihofizičku spremnost te se prilagoditi na uže vojno okružje. U ovoj se fazi zadaće usredotočuju na provedbu vojno-stručne obuke, ruko-

vanja osobnim oružjem i taktičkih pojedinačnih zadaća i tjerovježbe. Treća faza traje četiri tjedna, obuhvaća praktičnu nadogradnju i provjeru znanja te vještina stičenih u drugoj fazi. Obuhvaća provedbu pripremnih gadanja i pojedinačnih zadaća u realnim borbenim uvjetima. Svi ročnici koji završe obuku kandidati su za prijam u djelatni vojni sustav.

Ročnik Luka Jurković

Iz Nove Gradiške sam, imam 22 godine i studiram Upravljanje u kriznim uvjetima, a ovaj sam poziv odabrao jer smatram da je nositi ovu odoru doista velika čast. Prisegnuti za domovinu je neopisiv osjećaj, a s obzirom na to da je i vrhovna zapovjednica OSRH došla na svečanu prisegu, bio je to poseban trenutak i mogu reći da je sve odradeno savršeno. Za nas mlade ljude obuka, kao i daljnje usavršavanje ne bi trebalo biti naporno i mi ćemo dati sve od sebe da postanemo dio Oružanih snaga Republike Hrvatske.

RISEGA ROČNICA I ROČNIKA

svom budućem radu imate u mislima kako pred hrvatskim vojnikom ne postoji prepreka, ne postoji izazov niti protivnik kojeg hrvatski vojnik ne može savladati u obrani nacionalnih interesa,” zaključio je general Lovrić. Svečanu prisegu uveličao je nastup pripadnika Počasno-zaštitne bojne koji su prikazali vještine u rukovanju naoružanjem, a cijela ceremonija prisege održavala se uz pratnju Simfonijskog puhačkog orkestra OSRH.

Nakon prisege Predsjednica je obišla taktičko-tehnički zbor gdje su je pripadnici OSRH informirali o vojnoj opremi kojom se koriste Oružane snage RH. Tijekom razgledavanja opreme razgovarala je s brojnim mlađim

ročnicima i njihovim obiteljima, a mnogi od njih iskoristili su prigodu fotografirati se s vrhovnom zapovjednicom OSRH.

Obuka dragovoljnog vojnog osposobljavanja trajala je osam tjedana i održavala se u Središtu za temeljnu vojnu obuku u Požegi te na vojnog poligona "Gašinci". Oni ročnici i ročnice koji je uspješno završe, ispunjavaju jedan od uvjeta za prijam u djelatnu vojnu službu. Njima se u vojnu knjižicu upisuje vojno-stručna specijalnost (VSSp) streljačka, dužnost strijelac roda pješaštva. Do sad je, u posljednjih 13 naraštaja, ovu temeljnu vojnu obuku završio 3531 ročnik i 441 ročnica. ■

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

OBLJETNICA OSNUTKA 93. ZB

"JEDNA OD NAJAVAŽNIJIH ZADAĆA 93. ZRAKOPLOVNE BAZE JEST STVARATI NOVE GENERACIJE VRHUNSKIH PILOTA I DRUGOG ZRAKOPLOVNOG OSOBLJA. PO TOJ SPOSOBNOSTI KOJU STE RAZVILI U SKLADU S NAJVŠIM SVJETSKIM STANDARDIMA OBUCE PREPOZNATI STE I IZVAN GRANICA HRVATSKE," KAZAO JE BRIGADNI GENERAL MIROSLAV KOVAČ ČESTITAJUĆI OBLJETNICU PRIPADNICIMA BAZE

BAZA PERSPEKTIVE I BUDUĆNOSTI HRZ-A I PZO-A

"Siguran sam kako će aktivnosti u ovoj godini dati novi zamah u razvoju 93. zrakoplovne baze kroz nove obučne procese, ali i opremanja i ulaganja u sveukupnu infrastrukturu kako bi uistinu postali baza izvrsnosti u svim njezinim segmentima," istaknuo je brigadir Lučan

U vojarni "Zemunik" 20. je ožujka obilježena 23. obljetnica 93. zrakoplovne baze HRZ-a i PZO-a u sklopu koje i 22. obljetnica pogibije šestorice pripadnika postrojbe poginulih u Škabrnji u ožujku 1993. Obilježavanju je nazičio načelnik Stožera, izaslanik i zamjenik zapovjednika HRZ-a i PZO-a brigadni general Miroslav Kovač, zapovjednik 93. zb brigadir Karol Lučan, djelatnici baze, predstavnici postrojbi iz vojarne "Zemunik" te drugi uzvanici. Obilježavanje Dana 93. zb započelo je u Sukošanu gdje je održan susret sjećanja i zahvale šestorici poginulih hrvatskih branitelja: Marijana Grdovića, Marina Jeraka, Milana Mrdalja, Šimru Smolića, Darka Torbarinu, Mladenu Veleslavića, pripadnika 93. zb. Bio je to jedan od najtragičnijih događaja Domovinskog rata na prostorima

zadarskog bojišta kad su u žestini neprijateljskog napada u obrani crta dostignutih u operaciji Maslenica u Škabrnji stradali hrvatski branitelji. Za šestoricu njih iz 93. zrakoplovne baze dugo se nije znala sudbina, tijela su naknadno razmijenjena i pokopana na sukošanskom groblju. Vijenci u spomen na poginule branitelje položeni su na mjesnom groblju Sukošan-Debeljak, a potom i kod spomen-obilježja u Škabrnji. Misu zadušnicu služio je mjesni župnik Sukošana-Debeljaka don Domagoj Kelava u suzajedništvu s vojnim kapelanom 93. zb o. Ivom Topalovićem. Središnja svečanost obilježavanja obljetnice održana je u vojarni "Zemunik". Zapovjednik 93. zb brigadir Karol Lučan tom je prigodom istaknuo kako su prošlu godinu obilježila četiri događaja: školovanje pilota iz Sultanata

Oman, 50 000 sati naleta na avionima Pilatus, remont helikoptera Mi-8 MTV, te kupnja novog dvosjeda Airtractor AT-802 Fireboss. Dostignuća 93. zb prema njegovim riječima, rezultat su stručnosti i visoke osposobljenosti pilota i zrakoplovno-tehničkog osoblja. "Ostvariti nalet od 50 000 sati na avionima Pilatus PC-9M bez ijednog ozbiljnijeg izvanrednog događaja uspjeh je koji se rijetko sреće u eskadrilama u svijetu," istaknuo je Lučan. Kad je o Eskadrili transportnih helikoptera riječ dovoljno je kazati kako je u posljednjih deset godina (2005.- 2014.) helikopterima prevezeno više od 3700 pacijenata što približno odgovara broju stanovnika grada Paga. "Prevesti jedan cijeli grad također bez ijednog ozbiljnijeg incidenta i vrlo često u iznimno složenim vremenskim uvjetima ubraja letačke posade i timove ove eskadrile u

najviše standarde helikopterskog letenja," napomenuo je zapovjednik baze. Osvrnuo se i na najavljeni odlazak pilota akro grupe "Krila Oluje" te istaknuo da Eskadrila aviona i 93. zrakoplovna baza kao cjelina imaju snagu i vitalnost nastaviti dalje s razvojem svojih sposobnosti i provedbom svih zadaća uključujući i zadržavanje sposobnosti akrobatskog letenja.

Čestitajući obljetnicu pripadnicima 93. zb brigadni general Miroslav Kovač istaknuo je kako je jedna od najvažnijih zadaća baze stvarati nove generacije vrhunskih pilota i drugog zrakoplovog osoblja. "Po toj sposobnosti koju ste razvili u skladu s najvišim svjetskim standardima obuke prepoznati ste i izvan granica Hrvatske," naglasio je. Napomenuo je kako i ove godine postrojbu očekuje dinamičan i širok spektar zadaća. Kao svojevrsno priznanje protupožarnim zračnim snagama izdvojio je određivanja Zadra i Zemunka za domaćinstvo prve međunarodne konferencije o gašenju požara iz zraka koja se organizira u Hrvatskoj. "Ciljevi su nam dostizati i razvijati zadane sposobnosti stručnim usavršavanjem kada je održavanjem i modernizacijom postojeće tehničke, a važe ideje, nove programe i rješenja koja nam nudite pokazatelj su kako je ovo baza perspektive i budućnosti HRZ-a i PZO-a," kazao je general Kovač.

U povodu obljetnice djelatnicima 93. zb uručene su pohvale i priznanja, a posebnu plaketu postrojbe za prezentaciju rada 93. zb dobio je fotograf Hrvatskog vojnika Tomislav Brandt. ■

PRIMOPREDAJA DUŽNOSTI DOŠTOŠLI

BRD MARMAL

Primopredaja dužnosti između zapovjednika 1. i 2. hrvatskog kontingenta u misiji Odlučna potpora održana je 12. ožujka u kampu Marmal u blizini grada Mazar-e-Sharifa na sjeveru Afganistana. Zapovjednik 1. hrvatskog kontingenta brigadir Slobodan Krathovil predao je hrvatsku zastavu zapovjedniku 2. kontingenta brigadiru Stanku Paradžikoviću, te poželio uspjeh u preuzimanju i provedbi svih zadaća u Afganistanu pripadnicima 2. kontingenta. Brigadir Paradžiković zahvalio je svom prethodniku na odlično održenoj zadaći i naglasio važnost uloge hrvatskih vojnika u misiji. "Vojničke zadaće obavljaju se u multinacionalnom okruženju uz uvažavanje nacionalnih običaja i kulture te pridržavanja svih propisanih mjera sigurnosti i zaštite," zaključio je zapovjednik 2. hrvatskog kontingenta. Uz voditelje sastavnica 1. i 2. HRVCON-a, na primopredaji su bili predstavnik Ministarstva vanjskih i europskih poslova Tomislav Lendić te predstavnici partnerskih zemalja.

OJI

Zapovjednik 1. HRVCON-a brigadir Slobodan Krathovil predao je prijavak brigadnom generalu Ivanu Juriću

Foto T. Brandt

POVRATAK 1. HRVATSKOG KONTINGENTA IZ MISIJE ODLUČNA POTPORA

Nakon šest mjeseci boravka u Afganistanu 16. ožujka u Hrvatsku se vratio 1. hrvatski kontingenat (HRVCON) u NATO-ovoj misiji Odučna potpora. Prvi hrvatski kontingenat u misiji ujedno je bio i zadnji 24. hrvatski kontingenat u operaciji ISAF. Hrvatski kontingenat stigao je transportnim zrakoplovom C-17 Ratnog zrakoplovstva američke vojske. Svečani doček organiziran je u vojarni "Pukovnik Marko Živković" na Plesu, a dočekali su ga zapovjednik Hrvatske kopnene vojske general-bojnik Mate Ostović, zapovjednik Zapovjedno operativnog središta brigadni general Ivan Jurić, zapovjednik Gardijske motorizirane brigade brigadni general Boris Šerić, zamjenik zapovjednika Zapovjedništva za potporu brigadir Željko Dadić i drugi visoki zapovjednici OSRH. Zapovjednik 1. HRVCON-a brigadir Slobodan Krathovil predao je prijavak brigadnom generalu Ivanu

Juriću. General Jurić zahvalio je pripadnicima kontingenta na uspješno obavljenoj zadaći i dostoјnom predstavljanju domovine te im poželio mnogo uspjeha u budućem životu i radu. Brigadir Krathovil je također zahvalio na uspješno obavljenoj zadaći i rekao da je ponosan na sve što su pripadnici kontingenta učinili u Afganistanu. Glavne zadaće 1. hrvatskog kontingenta bile su savjetovanja 209. korpusa Afganistske nacionalne armije te afganistske policije i zaštita savjetničkih timova. Osim 83 pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske (većinom pripadnici bojne Pauci iz Gardijske motorizirane brigade HKoV-a) te 13 pripadnika Vojske Crne Gore koji su bili dio 1. hrvatskog kontingenta, istim su zrakoplovom stigla još dva pripadnika Vojske Crne Gore koji su bili na stožernim dužnostima te pet pripadnika Armije Makedonije.

OJI

Foto: GOMBR/HKov

NAJSPREMNJA DESETINA GOMBR-A

PSIHOFIZIČKA SPR TIMSKI RAD - REC

DESETINA VOJNOOBAVJEŠTAJNE SATNIJE NAJBRŽE JE I NAJBOLJE IZVRŠILA DESET ZADANIH ZADAĆA I OSVOJILA TITULU NAJSPREMNJIJE DESETINE GARDIJSKE OKLOPNO-MEHANIZIRANE BRIGADE. NATJECANJE "NAJSPREMNJA DESETINA GOMBR" ODRŽANO JE NA VOJNOM POLIGONU "GAŠINCI", A RIJEČ JE O PRVOM NATJECANJU NA RAZINI DESETINA U KOJEM JE SUDJELOVALO 13 DESETINA IZ 11 POSTROJBI GOMBR-a...

Desetina Vojnoobavještajne satnije najspremnija je desetina Gardijske oklopno-mehanizirane brigade. Njezini pripadnici ovu su titulu osvojili nakon što su najbrže i najbolje izvršili deset zadanih zadaća na vojnem poligonu "Gašinci", gdje se 16. i 17. ožujka održavalo natjecanje "Najspremnja desetina GOMBR". Riječ je o prvom natjecanju na razini desetina u kojem je sudjelovalo 13 desetina iz 11 postrojbi Gardijske oklopno-mehanizirane brigade (GOMBR). Časnički namjesnik Dario Rosić prvi dočasnik Brigade s 11 dočasnika postrojbi osmislio je koncept natjecanja u sklopu kojeg desetina provodi razne zadaće. One simuliraju borbene zadaće, samo su one ovde prilagođene za natjecanje. Glavna ideja vodila bila je činjenica da je upravo desetina temeljni element za provedbu borbenih zadaća, a prema konceptu natjecanja tijekom dva dana provjerava se snaga i slabosti desetina kroz deset doista kompleksnih radnih točaka. "Unutar tih radnih točaka razvijali smo detalje preko kojih dobivamo sliku u kojoj je zadaći određena desetina bolja ili lošija u odnosu na ostale. Nismo tražili samo puko rješavanje zadaće, već smo to napravili tako

da bude psihofizički zahtjevno, ali i tako da se demonstrira timski rad jer su to u konačnici elementi koji karakteriziraju desetinu," objašnjava časnički namjesnik Rosić koji je bio koordinator za provedbu natjecanja. Prva radna točka bila je opremanje desetine svom potrebnom opremom, nakon čega su nastavili s naoružanjem te je uslijedila borbena hodnja 25 kilometara. Težak je to zadatak s obzirom na to da toliko kilometara desetine prelaze s kompletom opremom na leđima, a ona je pak teška oko 30 kilograma. Iako su nakon toliko prijeđenih kilometara pripadnici bili izmoreni, a noge puno žuljeva, pokazali su pravi natjecateljskih duh i unatoč svemu, nitko nije odustao. Na kraju puta čekala ih je četvrtna zadaća izrade šatorskog naselja, odnosno mjesta gdje će prenoći. No, dolazak noći nije značio odmor za desetinu, već početak novog zadatka – noćna hodnja i topografsko snalaženje uz pomoć radiokomunikacijskih sustava. Drugog dana natjecanja prvi je na redu bio prelazak opasnog područja, savladavanje vodoravnih i okomitih zapreka visine pet metara. Penjanje po užetu iz mnogih je pripadnika izvlačilo posljednje atome snage,

ali se nisu predavali. Sve su to pomno promatrati suci koji su bilježili rezultate, ali i kaznene bodove ako netko nije uspio izvršiti dio zadaće. Nakon toga desetine nastavljaju put prema radnoj točki broj sedam. "Ovdje prolaze logističku popunu. Mi smo im simulirali popunu streljivom, hranom i vodom ukupne težine oko tonu, koju moraju prenijeti od točke A do točke B zajedno s vozilom," opisuje prvi dočasnik Brigade dok pripadnici desetine guraju natovareno vozilo i iako se promatraču čini da to rade s lakoćom, desetina ulaže velike napore i u ovu zadaću.

Sljedeći je na redu prolazak kontaminiranog područja uz uporabu zaštitne maske. U tu je svrhu napravljen poligon koji djeluje kao filmska scena – prepreke, vatrica i dim. Na kraju ove radne točke nalazi se šator ispunjen dimom, a desetina mora u njemu provesti deset sekundi. To ujedno pokazuje jesu li njihovi zaštitni sustavi funkcionalni i mogu li izdržati ovakve uvjete. Slijedi 25 metara minskog polja koje moraju prijeći a da im ne zavrene zvončići koji simuliraju mine, a desetine i to odraduju više ili manje uspješno. Na ovoj radnoj točki odraduju i prvu pomoć,

odnosno binomi prenose ranjenika na udaljenost 50 metara i ispunjavaju obrazac na osnovi kojeg ih se ocjenjuje. Sve to pozorno promatra zapovjednik GOMBR-a brigadni general Siniša Jurković, koji obilazi desetine na terenu kako bi iz prve ruke saznao dojmove o natjecanju. I konačno posljednja točka nalazi se na streljuštu, gdje pripadnici gađaju mete jurišnom puškom VHS i pištoljem HS2000. Desetine, koje su sastavljene upravo za ovo natjecanje, pripremale su se dva mjeseca, a svaku je činilo osam pripadnika i jedna pripadnica. Nakon gađa-

Napisala i snimila Petra KOSTANJŠAK

PREMNOST I SJAJAN KONCEPT ZA POBJJEDU

nja u Taktičko-operativnom središtu zbrajaju se svi bodovi i "najpremniji" mogu početi slaviti.

Kako su nam rekli u Brigadi, raščlamba će pokazati što eventualno treba promjeniti ili doraditi. Ove zahtjevne zadaće također su dobre za testiranje je li oprema dobra i dovoljna za provođenje zadaća. Naglašavaju da traže rješenja za poboljšanje opreme pripadnika jer je temeljni element uz psihofizičku spremnost i posjedovanje adekvatne opreme, a riječ je uglavnom o zaštitnoj opremi. Drugog dana natjecanja održana je i prezentacija na kojoj su bili prvi dočasnici OSRH i dočasnici većih ustrojbениh

cjelina. Oni su nakon obilaska radnih točaka izrazili zadovoljstvo idejom, konceptom i provedbom aktivnosti. Uz ovo natjecanje u GOMBR-u razvijaju koncept prema kojem bi se od sljedeće godine ocjenjivale najbolje posade tenkova te najbolje desetine i posade borbenih vozila pješaštva. ■

ZAPOVJEDNIK GOMBR-a brigadni general Siniša Jurković

"Desetinu moraju činiti jaki pojedinci, ali desetina je jaka koliko je jak najslabiji pojedinac u njoj," ističe brigadni general Jurković. "Cilj ovog natjecanja je spojiti sport i temeljne vojničke vještine kako bismo podigli razinu natjecateljskog te sportskog duha, ali istodobno razvijali zajedništvo i međuljudske odnose," smatra general Jurković koji priželjuje da se natjecanje sljedeće godine proširi na druge postrojbe i razine te da se tako pronađe najbolja desetina u OSRH.

KONAČNI POREDAK

Prvo mjesto: Desetina Vojnoobavještajne satnije
Drugo mjesto: 2. desetina 1. mehanizirane bojne Sokolovi
Treće mjesto: 1. desetina 2. mehanizirane bojne Pume

RAZVODNIK NIKICA DRAGIČEVIĆ I NADNAREDNIK MIŠKO KOKALOVIĆ

NAJBOLJI VOJNIK I DOČASNIK VELJAČE

DUH RADA, ZAJEDNIŠTVA I VOJNIČKOG PONAŠANJA ŠIRITE I DALJE

"O vama i vašem radu ovisi kakve će biti Oružane snage, a zbog vaše požrtvovnosti one imaju i visok ugled u hrvatskom narodu. Taj pozitivan duh – duh rada, zajedništva i vojničkog ponašanja, širite i dalje na ponos Oružanih snaga RH, svoje obitelji, naroda i domovine," rekao je general zbora Drago Lovrić čestitajući najboljem vojniku i dočasniku...

Uručujući nagrade najboljem vojniku i dočasniku, general Drago Lovrić srdačno im je čestitao te zahvalio na trudu, radu i zalaganju kojima pridonose razvoju OSRH: "O vama i vašem radu ovisi kakve će biti Oružane snage, a zbog vaše požrtvovnosti one imaju i visok ugled u hrvatskom narodu." Istaknuo je da će se sad od njih očekivati još i više jer su primjerom pokazali kakav treba biti hrvatski vojnik i dočasnik. "Taj pozitivan duh – duh rada, zajedništva i vojničkog ponašanja, širite i dalje na ponos Oružanih snaga RH, svoje obitelji, naroda i domovine," zaključio je general Lovrić.

voljstvo. Što dalje? Evo, krećemo na pripreme za Prvi za Hrvatsku. Sudjelovanje na natjecanjima za mene je izazov," kaže razvodnik Dragičević.

Nadnarednik Kokalović sigurno je poznat redovitim čitateljima našeg lista kao vrhunski strijelac iz puške koji je na vojnim natjecanjima uvijek u samom vrhu. No, takav je i kao vojnik u cjelini i to od Domovinskog rata kad je bio odlikovan za iznimne pothvate. Odlikuje ga visoka razina sposobnosti vođenja i zapovijedanja, izrazito je inicijativan, spreman preuzeti zadaće i odgovornosti, te pozitivnog kolegialnog stava, ali i velike psihofizičke i borbene spremnosti.

Sve je to pokazao i 4. veljače spasivši ljudski život. Prilikom izvrdanja vojnog objekta "Žažina" koji postrojba koristi u obuci, njegov je vod ondje zatekao civila koji je bio u pothlađenom i nesvesnom stanju. Brzom reakcijom, hladnokrvnošću i pravilnim postupanjem nadnarednik Kokalović je uz pomoć svojih kolega pridonio spašavanju. "Bile su to reakcije za koje smo mi obučavani svakodnevno te na obuci za borbenog spasioča. Trebalo je pomoći čovjeku, pa nećemo se valjda uspaničariti," rekao nam je uoči uručenja priznanja. Hoće li se sad nešto za njega u postrojbi promijeniti? "Neće, nastavljamo dalje jednakim ritmom i nemamo puno vremena ni prostora za bilo što drugo," zaključuje najbolji dočasnik veljače.

Lada PULJIZEVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

VOJNI POLIGON "GAŠINCI"

Cilj bojnog gađanja bilo je održavanje sposobnosti za NATO-ove snage brzog odgovora te stalno godišnje uvježbavanje posada borbenih oklopnih vozila Patria. Gađanje je provedeno prema planu, a rezultati su potvrdili uvježbanost i spremnost pripadnika postrojbe za potpuno preuzimanje i odgovorno provođenje zadaća...

BOJNO GAĐANJE PATRIJAMA

Na automatskom streljuštu vojnog poligona "Gašinci" od 10. do 13. ožujka trajalo je pripremno i precizno bojno gađanje iz sustava daljinski upravljenih oružanih stanica 12,7 (DUOS) na borbenim oklopnim vozilima Patria, koje su provodili pripadnici 3. mehanizirane satnije bojne Tigrovi Gardijske motorizirane brigade. Cilj ovog bojnog gađanja bilo je održavanje sposobnosti za NATO-ove snage brzog odgovora (NRF), te stalno godišnje uvježbavanje posada borbenih oklopnih vozila Patria. Prema riječima natporučnika Tihomira Kastmilića, dozapoovednika 3. mehanizirane satnije bojne Tigrovi, ujedno i zapovjednika NRF-a za 2015. godinu, gađanje

je provedeno prema planu, a rezultati su potvrdili uvježbanost i spremnost pripadnika postrojbe za potpuno preuzimanje i odgovorno provođenje zadaća. Istdobno je na vojnom poligonu "Gašinci" završena dvotjedna obuka pripadnika 2. motorizirane brigade GMTBR-a, Pauka, za rad s DUOS-om, te četverotjedna obuka obučavatelja, budućih instruktora, za rad na DUOS-u. Voditelj obuke obučavatelja natporučnik Ivan Škrlić, zapovjednik 1. voda 1. bojne Brigade, nglasio je kako se tijekom obuke intenzivno radilo, sve je provedeno prema planu i u skladu s očekivanjima, a svi su polaznici tečaja uspješno usvojili potrebna znanja. ■

**Pozornik Mario Žalac,
1. bojna Tigrovi,
GMTBR**

Ovdje smo zbog uvježbavanja gađanja daljinski upravljenim oružanim stanicama 12,7 instaliranim na borbena vozila Patria i vrlo sam zadovoljan onim što sam ovdje mogao vidjeti i naučiti.

**Vojnik Dino Bešker,
2. motorizirana bojna
Pauci, GMTBR**

Nakon gotovo dva tjedna provedena na vojnom poligonu u Gašincima i završenog tečaja za rad na daljinski upravljanju oružanoj stanici, iznimno sam zadovoljan i instruktorma koji su nas podučavali i samim tečajem.

**Natporučnik Tihomir Kastmiler,
dozapoovednik 3. mehanizirane satnije bojne Tigrovi, ujedno i zapovjednik NRF-a za 2015. godinu, istaknuo je kako su rezultati potvrdili uvježbanost i spremnost pripadnika postrojbe.**

POSTROJBE PZO-a HRVATSKE KOPNENE VOJSKE I HRVATSKE RATNE MORNARICE, UZ POTPORU ZAPOVJEDNIŠTVA ZA POTPORU I HRZ-a I PZO-a, ODRŽALE SU ISPITNA GAĐANJA CILJEVA U ZRAČNOM PROSTORU TOPNIČKIM I RAKETNIM SUSTAVIMA U SKLOPU PRIPREMA ZA MEĐUNARODNU VOJNU VJEŽBU ŠTIT 15 KOJA ĆE SE U TRAVNJU ODRŽATI NA VOJNOM POLIGONU "RT KAMENJAK"...

U vojarni "Zemunik" održana su od 9. do 13. ožujka trenažna i ispitno-školska gađanja ciljeva u zračnom prostoru postrojbi protuzračne obrane OSRH. Riječ je o ispitnim gađanjima topničkim i raketnim sustavima ciljeva u zračnom prostoru postrojbi PZO-a Hrvatske kopnene vojske i Hrvatske ratne mornarice, uz potporu Zapovjedništva za potporu i Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i protuzračne obrane, u sklopu priprema za međunarodnu vojnu vježbu ŠTIT 15 koja će se od 15. do 24. travnja održati na vojnem poligonu "Rt Kamenjak". Sudjelovali su zrakoplovi HRZ-a i PZO-a MiG-21 i PC 9 te helikopteri Bell, a uključeni su bili polaznici temeljne i napredne časničke izobrazbe. Organizator pripremnih gađanja je Zapovjedništvo za obuku i doktrinu HKoV-a

"Fran Krsto Frankopan". Zapovjednik vježbe pučkovnik Damir Jugović objasnio je kako je riječ o ispitno-školskim gađanjima u kojima borbeni oklopni vozila PZO-a topničkim sustavima prate metu koju na sajli dugoj 1100 metara vuče zrakoplov MiG-21 pri brzini od oko 500 km/h. Na vježbi ŠTIT 15 raketne postrojbe PZO-a provest će bojna gađanja na imitatore zračnih ciljeva, a topničke postrojbe PZO-a bojna gađanja na metu koju vuče zrakoplov MiG-21. ■

ZAVRŠENE PRIPREME POSTROJBI PZO-A ZA VJEŽBU ŠTIT 15

ŠTIT 15 međunarodna je vojna vježba u kojoj sudjeluju postrojbe oružanih snaga Hrvatske i Slovenije. S obzirom na to da je od 2016. u Katalogu NATO-ovih vježbi, u budućnosti će bilo koja članica NATO-a moći sudjelovati u toj aktivnosti.

Petra KOSTANJŠAK, snimio Željko STIPANOVIĆ

PRVENSTVO OSRH U PLIVANJU

Na 15. prvenstvu OSRH u plivanju najviše bodova osvojili su izvrsni kadeti i kadetkinje Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski" koji su bili i ukupni pobjednici. Nastupilo je 63 natjecatelja i natjecateljica iz osam ekipa, koje su zastupale sve veće ustrojene cjeline OSRH, a pripadnici Oružanih snaga RH svoje su sposobnosti pokazivali u ukupno sedam kategorija...

POREDAK EKIPA

1.	HVU
2.	GMTBR
3.	HRM
4.	HRZ-PZO
5.	ZSS
6.	GOMBR
7.	BNBKO
8.	ZOD

KADETI HVU-A PONIJELI NAJVIŠE MEDALJA IZ VINKOVACA

Dodjelom medalja u vojarni 5. gardijske brigade Slavonski sokolovi u Vinkovcima 12. ožujka završeno je 15. prvenstvo Oružanih snaga Republike Hrvatske u plivanju. Prema rezultatima konačnog poretka ekipa, prvo mjesto pripalo je Hrvatskom vojnom učilištu, drugo Gardijskoj motoriziranoj brigadi, a treće Hrvatskoj ratnoj mornarici. Iako su sve utrke bile uzbudljive do samog kraja, a više ekipa pokazalo izvrsnu spremnost, najviše bodova u Vinkovcima osvojili su izvrsni kadeti i kadetkinje Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski" kao i ukupnu pobjedu. Kadetkinje su osvojile i zlato i srebro u utrci za žene 50 metara slobodno, a kadeti su uzeli zlatnu medalju u kategoriji štafeta 4x50 slobodnim stilom. Među teškim, ali atraktivnim disciplinama svakako je plivanje u odori s puškom. Gledatelji su i sami mogli vidjeti kako natjecatelji izvlače posljedne atome snage ne bi li odjeveni i s opremom preplivali 50 metara i stigli do ruba bazena. U ovoj disciplini pojedinačno se iskazao poručnik korvetne Marin Delić iz Hrvatske ratne mornarice osvojivši zlato, dok su u štafeti 4x50 metara u odori s puškom uvjerljivo pobjedu odnijeli pripadnici Gardijske motorizirane brigade koji su utrku završili s više od pet sekundi prednosti pred HRM-om. Pobjedu u utrci 50 metara slobodno za seniore odnio je poručnik Luka Šapina, bivši aktivni plivač, koji je proših godina medalje osvajao za HVU, a sada je zlatnu medalju ponio kao predstavnik Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i Protuzračne obrane. Njegov kolega iz HRZ-a i PZO-a natporučnik Igor Funarić pobjedio je u utci 50 metara prsno za seniore. Nadnarednik Tonći Matešan iz HRM-a uvjerljivo je osigurao zlato u utci 50 metara slobodnim stilom za veterane. U utci 50 metara žene prva je bila kadetkinja Barbara Prša koja je imala više od šest sekundi prednosti pred drugoplasiranim natjecateljicom.

Natjecanje je održano u organizaciji Odjela za kinetologiju Središnjice za upravljanje osobljem, a uz gostoprимstvo Gardijske oklopno-mehanizirane brigade HKoV-a. Na prvenstvu je nastupilo 63 natjecatelja i natjecateljica iz osam ekipa, koje su zastupale sve veće ustrojene cjeline OSRH, a pripadnici Oružanih snaga RH svoje su sposobnosti pokazivali u sedam kategorija.

Prvenstvo je službeno zatvorio izaslanik načelnika GS-a OSRH i zapovjednik Gardijske oklopne motorizirane brigade, brigadni general Siniša Jurković, koji je uručio medalje voditeljima najuspješnijih timova. Čestitavši pobjednicima kao i svim sudionicima general Jurković je naznačimao poručio kako su oni motori u svojim postrojbama te svojim djelovanjem potiču razvoj natjecateljskog duha. "Drago mi je da smo bili domaćini natjecanja u pravoj vojničkoj disciplini koja u određenom trenutku može nekome spasiti život," rekao je general Jurković i dodao da je sport svojevrsni alat

postrojbama i zapovjednicima kojim podižu psihotičesnu spremnost, a ona je pak jedan od važnih elemenata u borbenoj spremnosti oružanih snaga. Podsjetio je i da, među ostalim, natjecanje također potiče razvijanje međuljudskih odnosa vojnika, dočasnika, časnika i kadeta koji su u Vinkovcima pokazali pravi sportski duh te jedni drugima iskreno čestitali na uspjesima. Prvenstvo se održavalo u 25-metarskom bazenu gradskog dvoranskog plivališta Lenije, s kojim, kako ističu u GOMBR-u, imaju iznimno dobru suradnju. ■

■ POMORSKI I POVIJESNI MUZEJ HRVATSKOG PRIMORJA RIJEKA

U SCENOGRAFSKI DINAMIČNOM I ATRAKTIVNO IZVEDENOM PROSTORU POMORSKOG I POVIJESNOG MUZEJA HRVATSKOG PRIMORJA RIJEKA SMJEŠTENOG U GUVERNEROVU PALAČU, IZLOŽBA RATNE BOJE SA SVOJIH VIŠE OD TRISTO EKSPONATA JEDINSTVENO PRIKAZUJE DOGAĐAJE IZ DOMOVINSKOG RATA. OKOSNICU IZLOŽBE ČINE VOJNE ODORE KOLEKCIJONARA MILITARIJE IZ DOMOVINSKOG RATA TE U MANJEM OPSEGU I MUZEJSKI EKSPONATI

RATNE BOJE -

PRIČA O DOMO

Izložba Ratne boje u Pomorskom i povijesnom muzeju Hrvatskog primorja Rijeka jedinstvena je priča o Domovinskom ratu. Organizirana je povodom obilježavanja 20. obljetnice vojno-redarstvene operacije Oluja, a njezini su autori Ivo Mileusnić i Damir Batistić. Zanimljiv i edukativan muzejski postav kronološki nas vodi kroz zbivanja tijekom Domovinskog rata, a okosnicu čine vojne odore kolekcionara te jednog od autora, Damira Batistića. Batistić je odore i drugu vojnu opremu počeо

prikupljati još tijekom Domovinskog rata u kojem je i sam sudjelovao. U zbirci ima više od 40 kompletne vojne odore brojnih postrojbi iz Domovinskog rata te velik broj različitih košulja, jakni, kapa i ostale opreme HV-a i policije. Odore i oprema različitih su uzoraka, proizvođača i razdoblja proizvodnje što zbirku čini jako zanimljivom jer početkom Domovinskog rata nije bilo određenog standarda za opremanje vojnika. Svaki je izloženi primjerak izvrsno očuvanih odora autentičan dio povijesti. Uz odore Hrvatske vojske izložene su i odore pripadnika JNA

te vojske i milicije tzv. SAO Kranjine. Među posebno zanimljivim izlošcima je odora s prvog postrojavanja pripadnika ŽNG-a u svibnju 1991. na stadionu u Kranjčevićevoj ulici u Zagrebu. Izloženi su i proizvodi Riječke industrije odjeće (RIO) poput odora, vojnih pulovera i drugih odjevnih predmeta za potrebe obrane Republike Hrvatske. Mileusnić napominje kako je Rijeka koja je izbjegla izravna ratna razaranja itekako sudjelovala u Domovinskom ratu. Osim iznimno velikog broja branitelja s područja cijele Primorsko-goranske županije koji su branili Hrvatsku, u obranu je bilo uključeno i riječko gospodarstvo.

Protutež šarenim i raznolikim vojnim odorama jesu crno-bijele fotografije snimljene na bojištima širom Hrvatske. Autori najvećeg dijela fotografija ratni su reporteri i snimatelji s riječkog područja, ali i pripadnici ratnih postrojbi. Cijela je priča popraćena i tekstovima čiji su autori djelatnici Hrvatskog memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata dr. sc. Slaven Ružić i Domagoj Štefančić, prof.

Izložci osim odora obuhvaćaju i različitu vojnu opremu, iznimnu digitalnu zbirku narukavnih oznaka pripadnika ratnih postrojbi, dijelove neprijateljskih zrakoplova srušenih u Domovinskom ratu skupljača Radovana Živanovića. Izložene su i čahure topovskih i

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

JEDINSTVENA VIINSKOM RATU

tenkovskih projektila skupljača Čestmira Komareka, te makete kolezionara Nevena Materljana. Za scenografski atraktivno i dinamično izveden prostor u podrumu Guvernerove palače zasluzni su mladi dizajneri Petar Popić Mileusnić i Lara Karlavaris. U njegovu je središnjem dijelu animirana karta Domovinskog rata iz Hrvatskog povjesnog muzeja koja je, prema riječima kustosa Mileusnića, najdetaljniji i najbolji prikaz kronologije Domovinskog rata. Kao glavni muzejski izložak Mileusnić ističe hrvatsku zastavu na koju su se potpisali prvi branitelji pristigli u obranu Gospića, od kojih su neki, nažalost, ubrzo poginuli. Zastavu su muzeju darovali članovi Udruge

Specijalne policije iz Domovinskog rata "Ajkula". Mileusnić napominje kako je riječ o prvoj izložbi takvog tipa postavljenoj u mujejskoj ustanovi na području Primorsko-goranske županije. Ostvarena je u suradnji s lokalnim kolezionarima militarije od kojih velik broj čine članovi Saveza Hrvatskog časničkog zbora Primorsko goranske županije. Izložba je organizirana uz potporu Primorsko-goranske županije, Grada Rijeke i Ministarstva kulture RH. Ideja o izložbi javila se, kako nam je objasnio kustos Mileusnić, tijekom prikupljanja građe za budući stalni postav Domovinskog rata Primorsko-goranske županije za koji je u prizemlju Guvernerove palače već uređena izložbena dvorana. ■

Izložba je organizirana povodom obilježavanja 20. obljetnice vojno-redarstvene operacije Oluja, a njezini su autori Ivo Mileusnić i Damir Batistić

PREZENTACIJA NA GAŠINCIMA

NOVA VOZILA ZA I ZAŠTIĆENOST

Na vojnom poligonu "Gašinci" prvi su put prezentirana borbena oklopna i terenska vozila koja su u proteklom razdoblju ušla u operativnu uporabu Oružanih snaga RH, a riječ je o oklopnim vozilima Patria, MRAP Maxx Pro, M-ATV te HAGA, HMMWV i IVECO LMV... Inače, prikazanim vozilima i opremom uglavnom se koriste deklarirane snage HKoV-a, Zapovjedništva za potporu, Pukovnije Vojne policije i Zapovjedništva specijalnih snaga...

Peta KOSTANJŠAK, snimio Stjepan BRIGLJEVIĆ

VEĆU SPREMNOST NAŠIH VOJNIKA

Posada borbene Patrije u punoj ratnoj spremi čeka zapovijed za akciju. Svi su opremljeni suvremenom vojnom opremom i komunikacijskim sustavima koji im omogućuju stalnu vezu sa zapovjedništvom. No, nije riječ ni o kakvoj borbenoj operaciji već o prezentaciji borbenih oklopnih i terenskih vozila i opreme, održano 20. ožujka na vojnom poligonu "Gašinci".

Prvi su put prezentirana borbena oklopna i terenska vozila koja su u proteklom razdoblju ušla u operativ-

nu uporabu Oružanih snaga RH, a riječ je o oklopnim vozilima Patria, MRAP Maxx Pro, M-ATV te HAGA, HMMWV i IVECO LMV. Postrojene ispred vozila na jednom dijelu poligona, posade vozila spremno su odgovarale na pitanja novinara o mogućnostima i funkcijama, a probna vožnja konvoja prema jezeru Mlinac pokazala je svu moć i silinu oklopnih vozila.

Oklopna vozila MRAP M-ATV (*All Terrain Vehicle*), koja su prošle godine Sjedinjene Države donirale našim Oružanim snagama, prevoze i štite ljudi i opremu u borbenim operacijama. Vozilo je teško 12 tona i 800 kilograma, što dovoljno govori o mogućnostima zaštite. "Oklop podnosi direktnu balističku paljbu do 12,7 mm, a tu je i V oblik podvozja, gdje se nalazi oklop koji podnosi do pet kilograma eksploziva," ističe pukovnik Dominik Štetner, zapovjednik voda u 1. motoriziranoj bojnoj Vukovi. Naši se pripadnici ovim vozilima mogu koristiti u raznim zadaćama - od klasičnih borbenih uvjeta do izviđanja, konvoja, borbenih ophodnji, kontrole prometa i svih drugih oblika djelovanja u operacijama potpore miru i stabilnosti. Velike gume imaju automatske regulatore tlaka koji

omogućuju vozilu da, kao što mu i samo ime kaže, savlada razne terene. Zanimljivo je da se gume same napuhuju pa ako se izbube, mogu izdržati vožnju od još nekoliko desetaka kilometara.

Kada su vozila i njihove posade u operaciji na terenu, suvremena komunikacijska oprema omogućava kontinuirani prikaz stanja na bojištu, a u određenoj situaciji to može spasiti živote jer sustav pokazuje gdje se koji pripadnik nalazi te je li mu potrebna pomoć. "Imamo taktički sustav za praćenje bojišta koji nam omogućava prikaz svih naših snaga na terenu. Takvi sustavi omogućuju vizualizaciju bojišta i omogućuju zapovjednicima donošenje odluka u puno kraćem vremenu nego što bi mogli bez takvih stava," naglašava satnik Ivica Freiberger iz bojne Tigrovi GMTBR-a. On je na Gašincima bio zadužen za prezentaciju dijelova komunikacijsko-informacijskih sustava. "Ovdje, među ostalim, imamo razmjestivi komunikacijski paket koji osigurava sve komunikacijsko-informacijske usluge za funkcioniranje zapovjedništva postrojbe do razine ojačane bojne u uvjetima razmještaja u području operacije tijekom provedbe NATO vođenih misija," zaključuje satnik Freiberger.

PATRIJE PREPLIVALE JEZERO

Nakon dolaska kolone vozila na akumulacijsko jezero Mlinac, sva se pozornost usmjerila na dvije amfibijske Patrije koje su pokazale svoje posebnosti – ušle su u jezero i zaplavile. Probna vožnja jezerom pokazala je izvanredne sposobnosti amfibijskih Patrija kojih u Oružanim snagama RH ima 12. Ova plivajuća Patria lakša je 400 kilograma od obične Patrije jer su ploče sa strane i oklop napravljeni od keramike. Ispod keramike nalaze se plovci radi balasta, a zatim ispod toga čelična konstrukcija u kojoj se nalazi posada. Ova Patria ima kljun u obliku slova V, koji se diže i spušta, i može poput bilo kojeg broda sjeći valove. Brzina kretanja amfibijskog vozila je osam kilometara na sat, ali jednako tako postoje i neka ograničenja pa, primjerice, za uspješno plivanje valovi ne smiju biti veći od pola metra. Za pokretanje i manevriranje u vodi zadužena su dva propelera koje pokreće hidraulička pumpa povezana s motorom. Inače, prikazanim vozilima i opremom uglavnom se koriste deklarirane snage HKoV-a, Zapovjedništva za potporu, Pukovnije Vojne policije i Zapovjedništvo specijalnih snaga. ■

Direktor Glavnog stožera OSRH, general-pukovnik Dragutin Repinc

"Cilj je bio da se javnosti pokažu vozila koja su ušla u operativnu uporabu OSRH. S tim su vozilima Oružane snage puno doobile, prije svega u ispunjavanju ciljeva sposobnosti NATO-a, a to je uvijek vezano uz povećanje pokretljivosti, zaštite ljudi i povećanja vatrenе moći. Smatramo da ćemo ovim vozilima i u skladu s Dugoročnim planom razvoja OSRH ostvariti da naš vojnik bude spremniji, sposobniji, zaštićeniji i jači na bojištu. Prema tom planu predvidene su dvije

gardiske brigade kao temelj za obranu suvereniteta, integriteta i neovisnosti RH. One su organizirane tako da imamo sedam bojni. Jedna bojna u Slavoniji bit će oklopna, s tenkovima M84, dvije bojne opremljene oklopnim borbenim vozilima M80, tri bojne s 42 Patrije, a četvrta bojna Vukovi bit će opremljena vozilima M-ATV. Tako smo riješili da svih sedam postrojbi bude opremljeno sustavima koji im pružaju sposobnosti koje su nam potrebne."

Foto: M. Ševar

VIJESTI IZ OSRH

OBILJEŽENA 20. OBLJETNICA SREDIŠTA ZA STRANE JEZIKE "KATARINA ZRINSKA"

Na Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski" 20. ožujka svečano je obilježena 20. godišnjica osnutka Središta za strane jezike "Katarina Zrinska".

Svečanosti je prisustvovao izašlanik načelnika Glavnog stožera OSRH general-pukovnik Slavko Barić, zamjenik zapovjednika HVU-a komodor Tihomir Erceg, ravnateljica Središta za strane jezike mr. sc. Irena Pripić Đurić, predstavnici

Vojnodiplomatskog zbora kao i djelatnici Hrvatskog vojnog učilišta i Središta za strane jezike.

Čestitajući obljetnicu, general Barić istaknuo je nemjerljiv doprinos Središtu cijelokupnom sustavu izobrazbe za potrebe Ministarstva obrane i Oružanih snaga Republike Hrvatske. "U budućnosti vidim Središte za strane jezike kao nacionalno središte za poučavanje stranih jezika za potrebe djelatnika i drugih

ministarstava i uprava Republike Hrvatske. Buduće referentno središte za strane jezike izdavat će svjedodžbe s pravom javnosti polaznicima koji uspješno sviadaju nastavi plan i program. Time će se povećati sposobnosti pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske i ostalih djelatnika državne uprave tijekom službe, a usvojena znanja bit će im korisna za nastavak karijere," zaključio je general Barić.

Središtu za strane jezike za dosadašnji je rad uručena pismena poхvala ministra obrane, a najboljim djelatnicima uručene su nagrade i pohvale.

U sklopu obilježavanja obljetnice Središta za strane jezike u kapelici svetog Mihaela arkandela služena je misa koju je predvodio policijski kapelan vlč. Marin Drago Kozić.

Z. LOVAŠEN

REPUBLIKA HRVATSKA MINISTARSTVO OBRANE UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE

za popunu radnog mesta u Upravi za materijalne resurse, Sektoru za naoružanje, Službi za potporu opremanju i modernizaciji, Odjelu za razvoj politike opremanja i modernizacije

VIŠI STRUČNI SAVJETNIK ZA RAZVOJ POLITIKE OPREMANJA – jedan izvršitelj

UVJETI:

- ustrojbeni čin: pukovnik
- ustrojbeni VSSp: D01PC53
- prediplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij ili preddiplomski sveučilišni studij ili stručni studij u trajanju od najmanje tri godine tehničkog, društvenog ili prirodnog smjera
- aktivno znanje engleskog jezika
- posebna vojna znanja

Poželjno iskustvo na poslovima opremanja i modernizacije, poznavanje nacionalnog sustava obrambenog planiranja te propisa i procesa vezanih uz planove opremanja i modernizacije.

Osim propisanih uvjeta kandidati moraju ispunjavati uvjete iz članka 34. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Prijave s dokazima o ispunjavanju navedenih uvjeta zainteresirani kandidati mogu dostaviti na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Uprava za ljudske resurse, Stančićeva 6, 10000 Zagreb.

Rok za podnošenje prijava je 14 (četrnaest) dana od dana objave oglasa u Hrvatskom vojniku.

Stručni seminar o uporabi trenažera za kineziologe

Na Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski" održan je od 16. do 20. ožujka za kineziologe OSRH seminar o uporabi TRX trenažera. Sudjelovala su 22 kineziologa koja će stečena znanja prenositi

Foto: P. Kostanjšak

u svojim postrojbama. Obuku je organizirao Odjel za kineziologiju Središnjice za upravljanje osobljem, a voditelj je bio bojnik Branimir Hamer i poručnik Ivan Milanović. "Glavni je cilj uvesti TRX trenažere u Hrvatsku vojsku kao novo sredstvo za tjelesnu pripremu. TRX je sprava nastala u američkoj vojsci u specijalnim postrojbama. Funkcionalna je i praktična jer je lako prenosiva, a s pomoću nje mogu se uvježbavati sve motoričke sposobnosti i sve ono što imamo na provjerama tjelesne sposobnosti," ističe bojnik Hamer. TRX trenažer zbog veličine, praktičnosti i korisnosti danas je sastavni dio ranca američkih specijalnih postrojbi.

P. KOSTANJŠAK

IZ DIVULJA KRENULA NOVA MISIJA NA KOSOVO

Iz vojarne "Knez Trpimir" u Divuljama upućen je 23. ožujka helikopterom Mi-8 MTV prvi dio, ukupno 12 pripadnika, 18. hrvatskog kontingenta u misiju potpore miru KFOR.

Preostali će pripadnici biti upućeni za nekoliko dana i tako će se izmijeniti snage novoupućenog kontingenta kojim zapovjeda satnik Ante Siniša Kozina i prethodnog koji se vraća u Hrvatsku, a kojim je zapovjedao bojnik Stjepan Stepić.

U sastavu kontingenta su tri posade helikoptera, zrakoplovno-tehničkog tima za održavanje i nacionalnog elementa potpore, a od tehniki koristit će dva helikoptera Mi-8 MTV.

Kontingent je ispratio zapovjednik 93. zrakoplovne baze HRZ-a i PZO-a brigadir Karol Lučan. Istaknuo je kako je to

18. hrvatska mirovna misija koja se u kontinuitetu od 2009. upućuje na Kosovo i u kojoj HRZ i PZO sudjeluje i ljudstvom i helikopterima.

Zapovjednik kontingenta satnik Kozina istaknuo je prije polaska kako su svi pripadnici spremni za provedbu misije. Novost je što je cijeli letački dio posada iz sastava Eskadrile transportnih helikoptera 93. zrakoplovne baze, a prvi će put u misiji sudjelovati s helikopterima Mi-8 MTV iz njezina sastava.

Satnik Kozina naglasio je kako je za Eskadrilu važno što će praktički cijeli njezin sastav imati iskustvo rada u međunarodnom okružju čime ona u cijelini razvija sposobnost sudjelovanja u međunarodnim mirovnim misijama i ljudstvom i tehnikom.

M. KARAČIĆ

Provedena obuka mehaničara za održavanje vozila M-ATV

Od 9. do 20. ožujka u Središtu za obuku i doktrinu logistike u Požegi provedena je obuka mehaničara za održavanje vozila M-ATV. Prvo je provedena kratka obuka vožnje na vozilu, a nakon toga u tehničkoj radionici obuka održavanja. Teorijski dio nastave održan je u učionici, a nakon toga polaznici su praktičnim radom uz stručne savjete instruktora provodili zadane planirane aktivnosti. Dio obuke proveden je i u Remontnom zavodu Zapovjedništva za potporu gdje su polaznici imali priliku raditi na neispravnim vozilima te su na nekoliko uspješno dijagnosticirali i otklonili kvarove.

A. MANDIĆ

Polaznici su upoznati s vozilom i općim sigurnosnim zahtjevima prilikom održavanja, naučili su dijagnosticirati kvarove te održavati i uklanjati nedostatke s pneumatskih, hidrauličkih i električnih sustava. Prema riječima voditelja obuke stožernog narednika Damira Tutića, program obuke mehaničara za održavanje vozila M-ATV uspješno su svladala četiri polaznika. Zapovjednik Središta za obuku i doktrinu logistike brigadir Milan Čorak uručio im je potvrde o uspješno završenom tečaju te čestitao i zaželio puno uspjeha u radu.

Eskadrili transportnih helikoptera javno priznanje Vele Luke

Foto: T. Brandt

Eskadrili transportnih helikoptera (ETH) 93. zrakoplovne baze HRZ-a i PZO-a 18. je ožujka na svečanoj sjednici Općinskog vijeća Vele Luke u sklopu programa obilježavanja Dana općine i blagdana svetog Josipa uručeno javno priznanje Općine Vela Luka za iznimna postignuća na području hitnog medi-

cinskog prevoženja s otoka Korčule. Nagradu je u ime članova posade primio zapovjednik Eskadrile transportnih helikoptera satnik Ante Šinić Kozina koji je istaknuo kako im je to priznanje za rad, trud i požrtvovnost te Zahvala za sve spašene živote.

ETH hitne medicinske letove provodi

neprekidno od 1993., a najintenzivnije razdoblje djelovanja je tijekom ljetnih mjeseci i turističke sezone. Prošle je godine prevezao 504 pacijenta, a gotovo je trećina, odnosno 155 medicinskih letova, bilo s Korčule. Ove je godine ETH ukupno prevezao 79 pacijenata, od toga 33 s Korčule. OJI

PROSLAVA OSME OBLJETNICE GARDIJSKE OKLOPNO-MEHANIZIRANE BRIGADE

U vojarni 5. gardijske brigade "Slavonski sokolovi" u Vinovcima obilježena je 20. ožujka postrojavanjem postrojbi osma obljetnica Gardijske oklopno-mehanizirane brigade (GOMBR). Svečanosti je naznačio zamjenik zapovjednika Hrvatske kopnene vojske brigadni general Mladen Fuzul, zapovjednik Gardijske oklopno-mehanizirane brigade brigadni general Siniša Jurković, izaslanik zapovjednika Zapovjedništva za obuku i doktrinu "Fran Krsto Frankopan" brigadir Slobodan Krstić, predstavnici Vukovarsko-srijemske županije i drugi. General Fuzul istaknuo je važnost održanih vojnih vjež-

bi, zadaća i obuke, a posebno je naglasio pomoći civilnom stanovništvu protekle godine tijekom poplava u Slavoniji te čestitao svim nagrađenim i pohvaljenim.

Zapovjednik GOMBR-a brigadni general Siniša Jurković zahvalio je pripadnicima na trudu i radu te dodaо kako trebaju biti ponosni što su dio sljednice slavnih ratnih brigada: 3. gardijske brigade Kuna, 5. gardijske brigade Sokolovi i 7. gardijske brigade Puma. U sklopu obiljetnice održana su i natjecanja postrojbi GOMBR-a u disciplinama provjere tjelesne spremnosti te u malom nogometu, odbojičišahu.

M. DROPLJIĆ

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
UPRAVA ZA LJUDSKE RESURSE**

Na temelju članka 27. stavka 3. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 73/13) i točke II. Odluke o osnivanju Povjerenstva za utvrđivanje prijedloga izbora kandidata za popunu slobodnih ustrojbenih mesta na temelju internog oglasa, KLASA: 023-03/14-03/1, URBROJ: 512-01-14-103 od 19. veljače 2014., objavljuje

INTERNI OGLAS

za popunu radnog mesta u Upravi za materijalne resurse, Sektoru za nekretnine, graditeljstvo i zaštitu okoliša, Službi za nekretnine, Odjelu za vojne nekretnine

VIŠI STRUČNI SAVJETNIK, 1 izvršitelj

UVJETI:

- preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomske stručne studije ili preddiplomski sveučilišni studij ili stručni studij u trajanju od najmanje tri godine geodetske struke
- vrsta/čin: pukovnik
- VSSp: D31PC53
- rod/struka/služba: tehnička služba.

Predviđeno vrijeme stupanja na dužnost: lipanj 2015.

Osim propisanih uvjeta kandidati moraju ispunjavati uvjete iz članka 34. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske.

Prijave s dokazima o ispunjavanju navedenih uvjeta zainteresirani kandidati mogu dostaviti na adresu: Ministarstvo obrane Republike Hrvatske, Uprava za ljudske resurse, Stančićeva 6, 10000 Zagreb.

Rok za podnošenje prijava je 14 (četrnaest) dana od dana objave oglasa u Hrvatskom vojniku.

HRVATSKI AVPD TIM DONIRAO HRANU DJEĆJEM DOMU U KENIJI

Pripadnici hrvatskog Autonomnog tima za zaštitu broda (AVPD) u EU NAVFOR-ovoj operaciji Atalanta donirali su sredinom ožujka 144 paketa cijelodnevnih suhih obroka dječjem domu Košnica u kenijskom selu Timbwaniju.

Hrvatski AVPD tim broji 12 članova, od kojih je 10 pripadnika Hrvatske ratne mornarice te po jedan pripadnik Zapovjedništva za potporu i Zapovjedništva specijalnih snaga. Tim osigurava brod MSM Douro koji u okviru Svjetskog programa za hranu (WFP) prevozi humanitarnu pomoć stanovništvu istočne Afrike. Autonomni hrvatski tim nalazi se u operaciji od prosinca 2014., a njegov se povratak u Hrvatsku očekuje krajem travnja ove godine.

OJI

VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI

FRANCUSKA POČINJE MODERNIZACIJU LECLERCA

Francusko ministarstvo obrane sredinom je ožujka skloplilo s tvrtkom Nexter Systems ugovor temeljem kojega će biti remontirano i modernizirano 200 tenkova Leclerc. Sklopljeni ugovor je dio SCORPION (*Synergie du COnact Renforcé par la Polyvalence et l'InfovalorisatiON*) programa modernizacije francuskog oklopništva, a vrijednost programa koji se odnosi na Leclerc tenkove procjenjuje se na 330 milijuna eura. Uz borbene tenkove koji imaju oznaku Leclerc R (*Rénové*) ugovorom je obuhvaćeno i 18 tenkova za izvlačenje koji imaju oznaku DCL R (*Dépanneur de Char Leclerc*). Cjelokupna flota moderniziranih tenkova trebala bi biti isporučena francuskoj kopnenoj vojsci do 2020. godine.

Remontom i modernizacijom želi se postići produljenje životnog vijeka francuskih tenkova do minimalno 2040. Uz to se želi povećati njihova operativna sposobnost u različitim situacijama, za što će biti razvijena nova oklopna zaštita kupole i tijela tenka, integriran novi digitalni informacijski sustav koji su razvile tvrtke Bull i Thales, te integriran novi taktički digitalni komunikacijski sustav koji također razvija Thales u sklopu CONTACT (*COmmunications Numériques TAcTiques et de Théâtre*) programa pokrenutog 2012. godine.

I. SKENDEROVIC

UGOVOR ZA NOVE

Švedska je vlada pred početkom realizacije dugo očekivane planirane nabave dviju podmornica A26 graditelja Saab Kockums. One bi polako zamjenjivale postojeću flotu od šest dizelskih električnih podmornica klase Södermanland, uvedenih u operativnu uporabu krajem 1980-ih. Njihova je zamjena predviđena do 2025. Odobrenje je službeno dano 19. ožujka osi-

guravanjem 8,2 milijardi švedskih krona (948 milijuna američkih dolara) namijenjenih ulaganju u spomenuti program. Saab Kockums u priopćenju navodi da se raduje raspravama koje će dovesti do sporazuma i u konačnici narudžbe A26. Švedska uprava za materijalne resurse i Saab Kockums potpisali su pismo namjere u lipnju 2014. godine koje se temelji

PIRANHA ASD

Singapurska brodograđevna tvrtka Suncraft International udružena s malezijskom investicijskom tvrtkom Radimax Group izašla je na tržište jugoistočne Azije s plovilom duljine 15 m poznatim kao Piranha ASD (*Arrow System Design*) koji je klasificiran kao brzi ophodni presretač. Piranha je prvotno zamišljena kao jurišno plovilo, ali je u međuvremenu

temeljna funkcija promijenjena kako bi imala mogućnost preuzimanja drugih uloga, kao što su pomorska interdikcija, granična ophodnja te traganje i spašavanje. Tvrta Suncraft je ranije isporučila nigerijskoj mornarici inačicu istog plovila duljine 17 m kojoj je dodijeljena klasa oznake Manta. Partnerstvo tvrtki Suncraft i Radimax formirano je s ciljem nuđe-

SKLOPLJEN PRVI TALIJANSKI F-35A

U talijanskoj tvornici FACO (*Final Assembly and Check Out*), smještenoj u zrakoplovnoj bazi Cameri, 12. je ožujka svjetskoj javnosti službeno predstavljen prvi sklopljeni talijanski višenamjenski borbeni avion zadnje pете generacije F-35A Lightning II. Avion koji nosi oznaku AL-1 nije samo prvi avion proizveden za talijansko ratno zrakoplovstvo, nego je to ujedno i prvi F-35 koji je sklopljen izvan Sjedinjenih Američkih Država. Italija s novim borbenim avionom kani zamijeniti postojeću flotu aviona Panavia Tornado, AMX i AV-8B.

Talijanska tvornica FACO, koja zapošljava više od 750 ljudi, otvorena je u srpnju 2013. i u vlasništvu je talijanskog ministarstva obrane. Njezin je glavni operater talijanska tvrtka Alenia Aermacchi, koja je glavni industrijski partner američkom Lockheed Martinu u sklapanju aviona i proizvodnji određenih sekacija F-35.

U FACO-u će uz talijanske F-35 biti sklapani svi F-35A (85 aviona) za nizozemsko kraljevsko ratno zrakoplovstvo. Uz sklapanje, u FACO-u će se proizvoditi krila za sve F-35 koji će se ubuduće proizvoditi i sklapati u Sjedinjenim Američkim Državama. Talijanskom ratnom zrakoplovstvu bit će isporučeno 60 aviona F-35A i 15 aviona F-35B, dok će talijanskoj ratnoj mornarici biti isporučeno 15 aviona F-35B koji će se koristiti s nosača zrakoplova ITS Cavour.

Italija je izvorno planirala nabavu 131 aviona F-35, no tijekom 2012. ukupni je broj smanjen na 90, i to 60 aviona F-35A i 30 aviona F-35B. Talijanskom ratnom zrakoplovstvu bit će isporučeno 60 aviona F-35A i 15 aviona F-35B, dok će talijanskoj ratnoj mornarici biti isporučeno 15 aviona F-35B koji će se koristiti s nosača zrakoplova ITS Cavour.

I. SKENDEROVIC

Foto: Lockheed Martin

PODMORNICE A26

na održivosti suverenih podvodnih sposobnosti u razdoblju 2015.-24. Osnovne brodograđevne značajke nove klase podmornica projektne označke A26 očitovat će se u duljini oko 62 m, širini 6 m i površinskoj istisnini oko 1800 t. Predložena dubina ronjenja iznosiće +200 m, a projektni standardni broj posade je 26 članova. Podmornice će imati mogućnost ronjenja u morskoj vodi gustoće

raspona 1003 – 1032 kg/m³ i temperaturama mora -2 do 32 stupnjeva celzija. Autonomija novih podmornica A26 bit će minimalno 45 dana, no uz uporabu AIP pogona i pri brzini krstarenja iznosiće minimalno 18 dana. Maksimalna podvodna brzina uz uporabu AIP pogona iznosiće 6 čv, a maksimalna moguća brzina 12 čv.

M. PTIĆ GRŽELJ

U standardnoj konfiguraciji plovilo Piranha je naoružano s dvije strojnica kalibra 7,62 mm montiranih na kremenim postoljima, po jedna na desnoj i lijevoj strani plovila. Korisnici mogu odabrati opremu plovila s daljinskim oružanim stanicama koje su razvijene u tvrtki Suncraft a mogu primiti oružje do 12,7 mm kalibra.

nja Piranha na pomorskom odjelu kraljevske malezijske policije. S obzirom na pozitivne povratne informacije koje su dobivene prilikom demonstracije plovila, ne isključuje se marketing plovila na širu regiju. Piranha može postići maksimalnu brzinu veću od 40 čv, ima doplov od 180 Nm pri brzini 35 čv. Brod može primiti četiri do šest članova posade.

M. PTIĆ GRŽELJ

Ilustracija: SAAB Group

VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI

Foto: US DoD

Afganistanski Pilatusi PC-12/47E modificirani su PC-12NG, s kojim dijele zajedničke odlike poput jačeg pogonskog bloka te digitalne avionike, i bit će korišteni za različite zadaće transporta ljudi i opreme. Njihova bi isporuka trebala biti završena do kraja ljeta 2015.

AFGANISTANU STIŽU NOVI ZRA

Sredinom ožujka američko je ministarstvo obrane odobrilo dodatnu isporuku lakih transportnih aviona Pilatus PC-12/47E za potrebe afganistanskih snaga za specijalna djelovanja. Radi se o dodatnih pet aviona koji će biti isporučeni u SIGINT (*Signals Intelligence*) inačici, a vrijednost tog ugovora procjenjuje se na 9,3 milijuna američkih dolara. Svi bi avioni trebali biti isporučeni do kraja 2015., i afganistanskim će snagama znatno pomoći u razvijanju njihovih sposobnosti za nadzor ko-

munikacija, odnosno elektroničkog djelovanja. To je drugi ugovor koji omogućava opremanje Afganistanskog ratnog zrakoplovstva s ovim tipom aviona. Prvi je ugovor odobren tijekom 2012., kada je odobrena isporuka 18 Pilatusa za iznos od 218 milijuna dolara, koji će se također koristiti za afganistske specijalce. Dodatna važna vijest za Afganistansko ratno zrakoplovstvo u ožujku je početak isporuke lakih izvidničko-borbennih helikoptera MD Helicopters Inc (MDHI) MD 530F Cayuse Warrior

(na slici). U ožujku je isporučeno prvih šest Cayuse Warrior, od ukupno naručenih 20 helikoptera. Druga je to isporuka ovog tipa helikoptera. Afganistanu je prijašnjih godina isporučeno šest MD 530F Cayuse Warrior, koji se primarno koriste za obuku i treninzu afganistanskih pilota. Posebnost druge isporuke od 20 helikoptera jest činjenica kako se radi o naoružanim inačicama helikoptera, koji će uz Embraer A-29 Super Tucano i Mil Mi-35 činiti kralježnicu vatrene zračne potpo-

KOPLOVI

re postrojbama Afganistanske nacionalne armije. Afganistanski Cayuse Warriori bit će naoružani kontejnerom opremljenim s teškom strojnicom M3 kalibra 12,7 mm, FN Herstal Heavy Machine Gun Pod (HMP400), koji će se nositi na bočnim nosaćima. Uz to je pilotska kabina helikoptera opremljena dodatnom balističkom zaštitom.

I. SKENDEROVIC

Foto: PLA

Zamjenik političkog komesara Ratne mornarice Narodnooslobodilačke vojske Kine (PLAN) kontraadmiral Ding Haichun potvrdio je kako je izgradnja prvog kineskog nosača zrakoplova domaće proizvodnje u tijeku. Informacija je objavljena u hongkonškom poslovnom dnevnom listu, koji je intervjuirao nekoliko visokih časnika na marginama nacionalnog narodnog kongresa koji se održava u Pekingu, a prenio ju je Jane's. Navodi se kako će drugi nosač zrakoplova u kineskoj mornaričkoj floti biti zapravo poboljšana inačica u odnosu na Liaoning (na slici), obnov-

NOVI KINESKI NOSAČ ZRAKOPLOVA

ljeni ruski nosač zrakoplova Varyag, a gradnja je nadalje u rukama industrije. Vrlo su otvorena nagađanja kako Kina planira graditi i do šest novih plovnih jedinica nove klase, međutim jasno je kako sve to ovisi o dostupnim finansijskim sredstvima. U odvojenom izješću, PLA Daily izvještava o uspješnom razvoju elektromagnetskog katapulta, pozivajući se na tvrdnje voditelja projekta kontraadmirala Ma Weiminga kako je spomenuti katapult gotovo jednak američkom oblikovnom rješenju.

M. PTIĆ GRŽELJ

Foto: US Navy

DRUGI NOSAČ KLASE FORD

Američki kontraadmiral Thomas J. Moore zadužen za program nosača zrakoplova na nuklearni pogon, izjavio je 17. ožujka kako njegov ured priprema ugovor o gradnji drugog nosača zrakoplova klase Gerald R. Ford. Ugovor bi trebao biti zaključen u drugom tromjesečju 2015. Plovilo John F. Kennedy (oznake CVN 79) gradit će se na navozima kompanije Huntington Ingalls Industries (HII), gdje je u tijeku gradnja prvog nosača u klasi Gerald R. Ford (na slici). On je 88% završen i ujedno je okončano 39% programa brodograđevnih ispitivanja. Njegova se dostava očekuje za otprilike godinu dana. Kod Kennedyja će Fordov dualni radar biti zamijenjen Enterprise Air Surveillance Radarom (EASR) - sustavom koji će smanjiti troškove gradnje novih nosača zrakoplova te će postati

zajednički sustav za buduće desantne jurišne brodove i postojeće nosače zrakoplova klase Nimitz u trenutku njihove modernizacije. Očekuje se kako će Kennedy biti izgrađen za milijardu američkih dolara manje nego Ford, zahvaljujući 18% manje radnih sati u samoj gradnji, postignutim snažnim rastom kapitalnih ulaganja u samo brodogradilište. Novac je uložen u izgradnju pomičnih krovova na zatvorenim halama i nove tehnologije zavarivanja, te u novi objekt namijenjen pjeskarenju, premazivanju i bojenju sekcija trupova novih nosača zrakoplova i podmornica. Američki je Kongres usvojio finansijski plan gradnje Kennedyja na 11,5 milijardi dolara. Dostava drugog nosača zrakoplova očekuje se u 2022.

M. PTIĆ GRŽELJ

A close-up photograph of a Turkish soldier wearing camouflage gear and holding a MPT-76 rifle. He is looking directly at the camera. The background is a sandy, outdoor environment.
PJEŠAČKO NAORUŽANJE

Turski vojnik na bojnom gađanju puškom MPT-76, vjerojatno jednom od onih iz prve serije koju je tvrtka MKEK isporučila oružanim snagama

TURSKA NACIONALNA GUARDIA

TURSKE SU ORUŽANE SNAGE 2007. PRISTUPILE NACIONALNOM PLANU IZRADE DOMAĆIH PUŠAKA KOJE BI TREBALE ZAMIJENITI NAJZASTUPLJENIJE PUŠKE ZA *OBIČNE VOJNIKE*, HK33E I G3A7. U SVIBNJU 2014. TVRTKA MKEK VOJSCI JE ISPORUČILA PRVU SERIJU OD 400 PUŠAKA MPT-76...

Turci su dosad uglavnom bili oslonjeni na uporabu po licenciji proizvedenog pješačkog naoružanja

HRVATSKI VOJNIK

broj 470 / 27. ožujka 2015.

29

Ivan GALOVIĆ

Prema riječima turskog ministra obrane İsmeta Yılmaza, do 2023. odnosno stogodišnje osnivanja moderne turske države planirano je da oružane snage koriste u potpunosti domaće naoružanje na kopnu, moru i u zraku. Sljedeći je cilj proizvodnja ratnog aviona. U okviru NATO saveza Turska po brojnosti ima drugu vojsku te golemu i sve moderniju vojnu industriju. Kad je riječ o pješačkom naoružanju, donedavno su se Turci uglavnom bavili kopiranjem provjerjenih modela drugih proizvođača, prije svega slavnog njemačkog Hecklera & Kocha (H&K). Međutim, turska vojna industrija već neko vrijeme nudi više uspješnih izvornih konstrukcija. Jedan je od najvećih proizvođača kompanija MKEK (*Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumu*) u većinskom državnom vlasništvu. Osnovni program streljačkog oružja obuhvaća u prvom redu prema licenciji rađene modele HK MP-5, G3 i G-33 koji su poznati u cijelom svijetu, ali MKEK-ov razvojni tim stalno traži nova i bolja rješenja.

ZADRŽAVANJE KALIBRA

Turske oružane snage pripadaju grupi koja nije sasvim prešla na standardni kalibr većine NATO-ovih zemalja 5,56 x 45 mm. Iz nekoliko su razloga zadržale *dobri stari* kalibr 7,62 x 51 mm. Jedan od najvažnijih jesu udaljenosti na kojima se očekuju vatrena djelovanja, odnosno teren koji pogoduje djelovanjima s nešto većim udaljenostima u odnosu na one koje se smatraju optimalnim za kalibr 5,56 mm. Noviji tipovi streljiva 5,56 mm osiguravaju bolju zaustavnu moć, domet i preciznost u odnosu na ranije tipove poput M193 i SS 109, ali njihova je uporaba još uvijek rezervirana za relativno mali dio američkih snaga. Usto, cijena novog streljiva relativno je visoka, među ostalim i zbog uporabe bakrenih slitina koje su skuplje u odnosu na olovne. Streljivo 7,62 mm pruža i ujednačenje performanse s gledišta zaustavne moći na različitim udaljenostima i, što je također važno, većim visinama djelovanja, posebno pri gađanju ciljeva ukoso prema gore. Turske oružane snage odlučile su stoga da će zadržati dva kalibra na različitim tipovima jurišnih pušaka. Na zapadu se puške kalibra 5,56 mm nazivaju jurišnim (*assault rifle*), a one u kalibru 7,62 mm borbenim (*battle rifle*). Turci tako koriste jurišne puške

Foto: Kara Kuyvetleri Komutanlığı

PJEŠAČKO NAORUŽANJE

HK33E, M16, TAR-21, SCAR, HK-416 i karabine M4, a u kalibru 7,62 mm još je uvijek njemački model G3A7.

DOMAĆA STRATEGIJA

U skladu s novom strategijom oslanjanja na vlastitu namjensku industriju, turske su oružane snage 2007. pristupile nacionalnom planu izrade domaćih pušaka koje bi trebale zamjeniti najzastupljenije puške za obične vojnike, HK33E i G3A7. Osta-

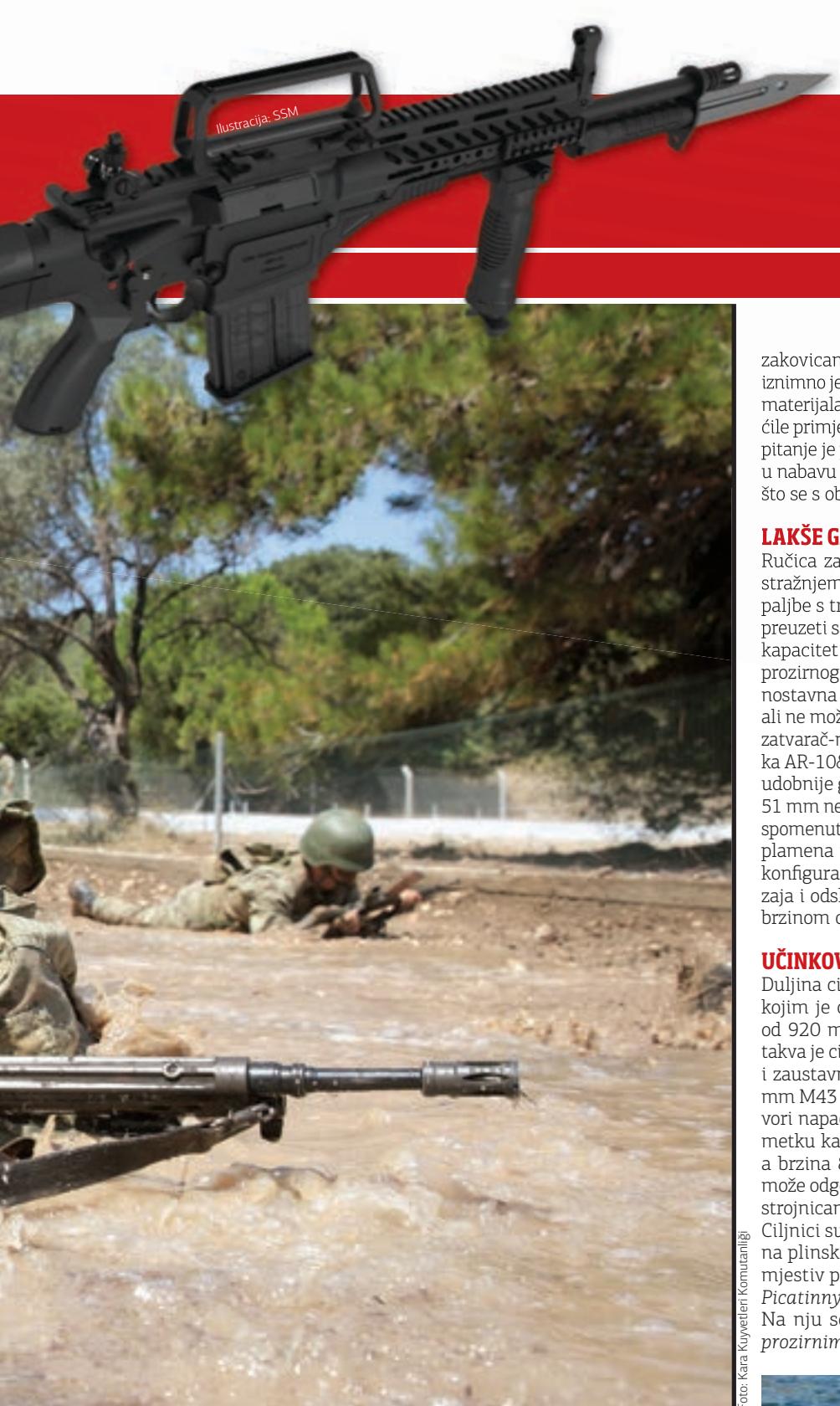
S kvalitetnim njemačkim konceptom puške H&K G3 niti blatnjava i vodena prepreka nije bila problem za turskog vojnika na vježbi

le spomenute puške najčešće koriste specijalne postrojbe i brojnost im se ne može mjeriti s brojnošću HK33E i G3A7. Rezultat novih težnji jesu dva modela MKEK-ovih pušaka MPT u koje spada MPT-76 u kalibru 7,62 mm i MPT-56 u kalibru 5,56 mm. Puška MPT-76 trenutačno je daleko potrebnija jer je i stanje starijih pušaka G3A7 lošije, a za MPT-56 ima više vremena. Pješačka puška MKEK MPT-76 (*Milli Piyade Tüfeğ*) rezultat je sveobuhvatne

analize postojećih rješenja u turskim oružanim snagama. Razvijena je na temelju ugovora turskog državnog podtajništva za obrambenu industriju (*Savunma Sanayii Müstesarlığı – SSM*) i turske vojske, a dizajnirana je u turskoj kompaniji Kale Kalıp.

POVRATNE INFORMACIJE

Tijekom sveobuhvatnog ispitivanja razmatran je prelazak i na jedan od alternativnih kalibara poput

Ilustracija: SSM

zakovicama. Na puški koja koristi relativno snažno streljivo iznimno je važno smanjenje mase pa je sasvim razumljiv izbor materijala i način izrade. Možda bi se još veće uštede omogućile primjenom polimera s ulivenim kliznim elementima, ali pitanje je postoji li takva tehnologija i kolika bi bila ulaganja u nabavu i prelazak na nju. Masa prazne puške iznosi 4,1 kg što se s obzirom na kalibar može ocijeniti povoljnijem.

LAKŠE GAĐANJE

Ručica za repetiranje, uređaj za zadržavanje zatvarača u stražnjem položaju nakon što je utrošeno streljivo, izbornik paljbe s tri položaja, kao i utvrđivač spremnika, također su preuzeti sa spomenutih američkih pušaka. Spremniči imaju kapacitet od 20 metaka, a kako su izrađeni od otpornog prozirnog polimera, provjera broja preostalih metaka jednostavna je i brza. Oslonac za rame prilagodljive je duljine, ali ne može se preklapati što je rezultat prihvaćanja sustava zatvarač-nosač i zatvarač-povratna opruga preuzetog s pušaka AR-10&15. Međutim, tim je ublažen trzaj i omogućeno je udobnije gađanje, što je daleko važnije sa streljivom 7,62 x 51 mm nego s 5,56 x 45 mm. Konstruktori su kombinacijom spomenutog rješenja, kao i uređaja plinska kočnica – skrivač plamena na ustima cijevi (prihvaca i bajonet), te ravnom konfiguracijom puške uspjeli dovoljno smanjiti osjećaj trzaja i odskok pa je moguća i selektivna paljba teoretskom brzinom od 650 metaka u minuti.

UČINKOVITO STRELJIVO

Duljina cijevi iznosi 410 mm. To je kompromisno rješenje kojim je osigurana relativno mala ukupna duljina puške od 920 mm što je blizu ruskog AKM-a. S druge strane, i takva je cijev dovoljna da metak 7,62 mm NATO po dometu i zaustavnoj moći nadmaši metke 5,56 mm NATO i 7,62 mm M43 kakve ispaljuje AK-47/AKM, odnosno da se odgovori napadačima ako postoji visinska razlika. Zahvaljujući metku kalibra 7,62 mm, učinkoviti domet dostiže 600 m, a brzina 800 m/s. Međutim, kalibr 7,62 mm NATO ne može odgovoriti jednakom učinkovito kad napadač raspolaže strojnicama u kalibru 7,62 x 51 ili 7,62 x 54R.

Ciljnici su klasični. Prednji je ciljnik na MPT-76 montiran na plinski blok i preklopiv je, a stražnji je diopterski, namjestiv prema dometima i djelovanju vjetra. Integrirana Picatinny šina nalazi se po cijeloj gornjoj duljini kućišta. Na nju se može postaviti odvojiva ručka za nošenje s prozirnim kanalom za standardne metalne ciljnice. Ruč-

NATO-ova 5,56 mm i ruskog 7,62 x 39 M43. Međutim, nakon što su od turških vojnika dobivene negativne povratne informacije te dodatnih razmišljanja o prethodnim borbenim iskustvima i potrebanama na terenu, zaključeno je da se zadrži NATO-ov kalibr 7,62 mm. Analizirana su i pojedina rješenja mehanizama rada automatske, a kao najpovoljniji ocijenjen je mehanizam njemačkih pušaka HK-416 odnosno HK-417. MPT-76 ko-

risti mehanizam s posudbom plinova s klipom kratkog hoda. Zatvarač je rotacijski, kao i kod AR-10&15, a s tim američkim puškama dijeli i osnovnu konstrukciju nosača zatvarača i sustava povratne opruge. Usto, materijali i način izrade također su preuzeti s AR-10&15. Gornja i donja polovina kućišta izrađene su od pod tlakom lijevane aluminijeve slitine čime se dobiva dovoljna čvrstoća uz relativno malu masu, a spojene su dvjema

Foto: Kara Kuvvetleri Komutanlığı

S opremom i puškom G33 u vodi do grla

Foto: Kara Kuvvetleri Komutanlığı

• PJEŠAČKO NAORUŽANJE

ka za nošenje također se lako može zamijeniti bilo kojom vrstom ciljnika, red-dot, teleskopskim ili noćnim s odgovarajućim postoljem. Puška usto raspolaže još trima Picatinny šinama, dvjema kraćim na bokovima prednjeg rukohvata i jednom srednje duljine ispod njega. Dodatne Picatinny šine omogućuju postavljanje raznih dodataka, a nož bajonet može biti postavljen na cijev.

PRVA ISKUSTVA

MKEK je u svibnju 2014. isporučio prvu seriju od 400 pušaka MPT-76 turskim oružanim snagama. Prema prvim iskustvima vojnika, puške su ocijenjene vrlo povoljno i to prema svim najvažnijim parametrima poput pouzdanosti i preciznosti, po čemu su, kažu u Turskoj, znatno nadmašile G3A7. Broj pušaka u proizvodnji po svemu sudeći je vrlo velik s obzirom na to da prema postojećem planu tijekom 2015. godine MPT-76 treba zamijeniti sve G3A7.

Puške MPT-76 uključivale bi borbene puške, zatim karabinske inačice s cijevi od 305 mm te snajperske inačice s

Puške MPT-76 uključivale bi borbene puške, zatim karabinske inačice s cijevi od 305 mm te snajperske inačice s cijevi od 508 mm i optikom umjesto ručice za nošenje. Među zemlje za koje se navodi da

ozbiljno razmatraju testiranje MPT-76 spada Azerbajdžan, Japan, Južna Koreja, Pakistan i Saudijska Arabija

Taktičko-tehničke značajke	MPT-76	MPT-56
Vrsta	borbena puška	jurišna puška
Država podrijetla	Turska	
Dizajnirana	2009. - 2014.	
Dizajn	Kale Kalip	
U uporabi	od 2014.	-
Proizvodač	MKEK	
Duljina	920 mm	-
Masa	4,1 kg	3,2 kg
Brzina	800 m/s	-
Streljivo	7,62 x 51 mm	5,56 x 45 mm
Duljina cijevi	410 mm	-
Brzina gadanja	650 metaka u minuti	-
Kapacitet spremnika	20 metaka	30 metaka
Ciljnik	čelični ili optički	
Učinkoviti domet	600 m	400 m

cijevi od 508 mm i optikom umjesto ručice za nošenje.

Pojavile su se vijesti da se od inačice u kalibru 5,56 mm nije odustalo, što vjerojatno i ima smisla s obzirom na broj pušaka potrebnih turskim oružanim snagama. Riječ je ipak o manje isplativom projektu u odnosu na inačicu u kalibru 7,62 mm. Masa puške iznosi je zadovoljavajućih 3,2 kg.

Izvozna je perspektiva pušaka MPT-76 prilično dobra jer su za njih zainteresirane brojne zemlje. Neke bi ih kupovale izravno iz Turske, a neke bi, prema dosadašnjoj praksi, vjerojatno preuzele proizvodnju prema licenciji. Među zemlje za koje se navodi da ozbiljno razmatraju testiranje MPT-76 spadaju Azerbajdžan, Japan, Južna Koreja, Pakistan i Saudijska Arabija. ■

Jedna od prvih fotografija
ATD-X (Advanced Technology
Demonstrator X) koji su Japanci
predstavili 12. srpnja 2014.

Damir MIŠKOVIĆ

PRIKLJUČAK PETOJ GENERACIJI

DO 2018. JAPAN MORA ODLUČITI O SAMOSTALNOM NASTAVKU RAZVOJA ZRAKOPLOVA NAJNOVIJE GENERACIJE ILI O SURADNJI SA STRANIM PARTNERIMA. NO ZEMLJA IZLAZEĆEG SUNCA POLAKO ALI SIGURNO GURA PROJEKT SHINSHIN TE IZ GODINE U GODINU POKAZUJE SVE VEĆU MOGUĆNOST IZRADE VLASTITOG BORBENOG LOVCA

S obzirom na geostrateški položaj istočnoazijske otočne države, japanske oružane snage, tj. JASDF (*Japan Self Defence Forces*) provode doktrinu prevencije protiv mogućih ugroza, nazvanu "dinamički obrambeni sustav". Ona je odgovor na promjenu okolnosti u širem okruženju Japana. Kako bi se plan proveo, vlasti su u Tokiju krajem 2014. donijele odluku o povećanju troškova za obranu. Usuglašene su

dvije glavne točke nove strategije, a to su poboljšanje globalnog sigurnosnog okružja i osiguranje pomorskih puteva. Što se tiče zrakoplovne komponente, među prioritetima je hitna nabava novih kapaciteta. Već dugo je vruća tema japanska nabava zrakoplova F-35A Lighting II. U početku će pristizati u grupama po četiri zrakoplova, a idućih 38 bit će isporučeno na lokalnoj razini pod

— ▲ —
Mitsubishi F-15J/DJ
Eagle najbrojniji je lovački avion u sastavu japanskog ratnog zrakoplovstva (JASDF). Uveden još početkom osamdesetih prošao je nekoliko projekata modernizacije

vodstvom konzorcija MHI (*Mitsubishi Heavy Industries*). Cijela bi flota trebala postati operativna do 2023. Nekolicina zrakoplova Mitsubishi F-15J bit će uključena u F-15J KAI program modernizacije uz njih šest koji su već u procesu. U planu je i proširenje napadačkih sposobnosti na zrak-zrak razini Mitsubishi F-2 zrakoplova. Postojeći radar APG-1 na F-2 će biti zamijenjen modernijim

RATNO ZRAKOPLOVSTVO

APG-2. Prošlogodišnji proračun pokriva troškove osposobljavanja četiri F-2 zrakoplova za nošenje JDAM GPS vođene bombe.

DOMAĆE NOVOSTI

U posljednjem tehnološkom razvoju obrambenih kapaciteta Japana ključnu je ulogu odigrala lokalna industrija. Vrijedan spomena je projekt Shimatzu korporacije, tzv. NVG (Night Vision Goggles) kojima se koriste piloti na F-15J zrakoplovima. Osim privatnih tvrtki, vrlo aktivan postaje i TRDI (Technical Research and Development Institute) koji je u državnom vlasništvu te jedan od ključnih elemenata za razvoj japanskih oružanih sustava. U sklopu TRDI-ja nalazi se i odjek za razvoj zrakoplovnih sustava (TRDI-DASD) koji je uključen u niz projekata. Razvoj stealth tehnologije u Rusiji i Kini motivirao je Japan da počne s istraživanjem. Počeli su raditi na novoj radarskoj tehnologiji, tzv. MIMO (Multiple input/ multiple output) gdje se klasični radarski tanjur zamjenjuje s više njih kako bi slao i primaо signale prema/od više različitih smjerova u isto vrijeme. To povećava vjerojatnost otkrivanja stealth zrakoplova čiji geometrijski oblik odašilje radiosignale čime slabi odziv. Druga inicijativa nije zamišljena samo protiv slabo vidljivih ciljeva već i za otkrivanje balističkih raketa, a nazvana je RICOS (Radar-IR Combined Sensor) koji objedinjuje očitanje svih senzora u jednu informaciju. Radi

Mitsubishi F-2 je na neki način "mladi kolega" lovca F-15J, u zrakoplovstvu je od 2000. godine i zajednički je projekt Mitsubishi i Lockheed Martina. U ožujku 2011. osmanast je primjera teško oštećeno u katastrofalnom potresu koji je tada pogodio Japan

Ilustracija i fotografije s testiranja motora XF5-1, koji bi trebao biti temelj pogona Shinshina. Motor je proizvod tvrtke Ishikawajima-Harima Heavy Industries (IHI)

se i na razvoju poboljšane rakete zrak-zrak, AAM-5.

RAPTOR POKVARIO PLANOVE

Ipak, najatraktivniji novi projekt japanske zrakoplovne tehnologije budući je borbeni lovac pete generacije. Mitsubishijev prototip ATD-X (Advanced Technology Demonstrator X) serijskog broja 51-0001 predstavljen je 12. srpnja 2014. Ako sve bude prema planu, prvi let Shinshina očekuje se u drugoj polovini godine. Kako je F-15 u USAF-u zamijenjen s F-22, Raptor je postao i japanski takmac za nasljednika F-15J, koji je licencno proizведен u Japanu. Međutim, zabrana izvoza F-22 koju je donio američki Kongres, pokvarila je planove JASDF-a. Nije bilo drugog izbora već pokrenuti svoju studiju borbenog zrakoplova pete generacije,

koji bi mogao postati operativan nakon 2025. pod oznakom F-3. Studija se temelji na iskustvima stečenim pri izradi japansko-američkog lovca Mitsubishi F-2, koji je dao vjetar u leđa japanskoj zrakoplovnoj industriji za hvatanje u koštač s takvim ambicioznim projektom.

DUBOKI KORIJENI

Prvi program za razvoj lovca nove generacije koji bi zamijenio postojeće F-15J, planiran je još devedesetih godina prošlog stoljeća, pod nazivom FI-X. Sam je projekt pokrenut 1995., nakon što je u proračunu odobrena svota koja je uplaćena na račun IHI-a (Ishikawajima-Harima Heavy Industries) za razvoj novog turbofan motora, potiska 50KN. Taj će motor biti testiran na samom demonstratoru. Prvi dizajn koji je naručilo Mini-

F-35 Lightning II s kompletnim arsenalom svojeg mogućeg naoružanja. Japanci ga nestupljivo očekuju u svojem zrakoplovstvu, ali žele razviti i vlastiti avion iste generacije

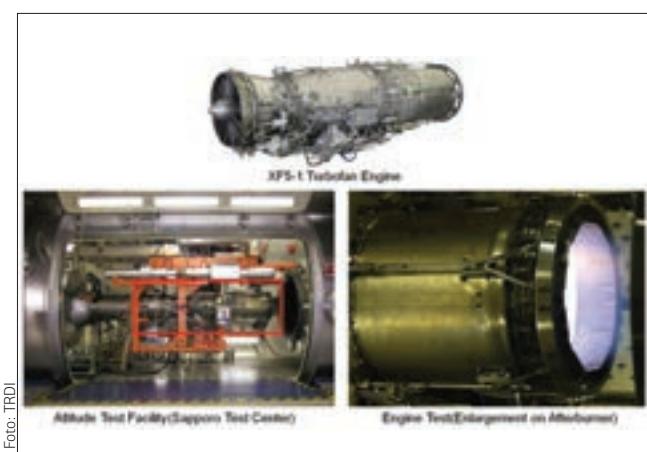

Foto: TRDI

Foto: JASDF

starstvo obrane, Odjel za tehnološko istraživanje i razvoj testiran je u zračnom tunelu. Temelji se na dvomotornom pogonu s kanardima, krilima sa suženjem niskog omjera, dvostrukim kormilom te mlaznicama vektorskog potiska. Prva narudžba od četiri zrakoplova trebala je biti isporučena 1999. ali kao i kod mnogih drugih zahtjevnih projekata, to se vrijeme otegnulo. Zanimljivost proizšla iz te odgode ugradnja je novog motora u Kawasaki P-1 patrolni zrakoplov. Novi motor je dobio naziv XFS-1.

RANA OČEKIVANJA

Paralelno s tim počela je izrada prototipa za FI-X, pod nazivom ATD-X za koji se očekivalo da poleti do 2007. FI-X je imao postavljene visoke standarde i očekivanja. To uključuje kompozitne strukture najviše tehnolo-

logije, stealth sposobnosti, radar s mogućnošću apsorpcije materijala te digitalni sustav upravljanja letom i kontrolom motora. U uži su izbor još ušli: poboljšani aerodinamički oblik, jače radarske antene, elektroničke mjere potpore te sustavi elektroničkih protumjera i infracrveni pretraživač. Vrijedan spomena je i sustav SRCFCC (Self Repairing Flight Control Capability) čija je funkcija omogućiti zrakoplovu automatsko otkazivanje kvarova ili oštećenja te kalibriranje ili premošćivanje kvara kako bi se očuvala minimalna upravljivost i funkcionalnost zrakoplova.

LETOVI MODELA

U razdoblju relativne tištine oko 2005., tijekom koje nije bilo objavljivano činjenično stanje, izrađena je maketa zrakoplova ATD-X. Probni

Foto: TRDI

Prvi javni izlazak demonstratora ATD-X nije bio popraćen prevelikim brojem dodatnih informacija, tako da se o mnogim planiranim performansama još uvijek nagada

letovi započeli su 2006. s ciljem prikupljanja podataka o ponašanju zrakoplova na visokim napadnim kutevima. U tu je svrhu korišten RC model u omjeru 1/5. Napokon, u ljeto 2014. Japan je i službeno objavio prve fotografije već spomenutog prototipa ATD-X, serijskog broja 51-0001. U ovom se trenutku obavljaju zemaljske probe i ispitivanja. Prvi je let bio najavlјivan za siječanj ove godine i nestrpljivo je očekivan. No, odgođen je zbog problema sa softverom koji kontrolira automatsko restartanje motora, prema informacijama TRDI-ja. Novi termin je druga polovica ove godine, a dodata se nastavlja s procjenama cijelog programa. Za sada je zrakoplov zamislen kao čisti demonstrator tehnologije (kao što i samo ime govori) i služi isključivo za istraživanje, tako da je prerano izvoditi zaključke o njegovoj budućoj namjeni i konačnom izgledu.

MNOGE NEPOZNANICE

Unatoč tome, već sada ATD-X ima zajedničke značajke s ostalim konkurentima pete generacije kao što su F-22 Raptor, F-35 Lightning II i J-31 Shenyang. Nažalost, mali broj objavljenih fotografija prikriva određene detalje kao npr. potrupna vratašca, usisnike i panele, a ponajviše glavne usisnike za koje se prepostavlja da posjeduju blokatore radara. Međutim, vidljive su i neke jedinstvene inovacije. Za razliku od većine ranijih modela, ATD-X ima kabинu povиšenog položaja što pilotu daje puno bolji pregled, a time i priliku za boljom učinkovitošću. Sljedeća, vjerojatno i najprimjetnija inovacija jest mogućnost vektorskog trodimenzionalnog potiska. Potisak se kontrolira uz pomoć tri lopatice na svakoj mlaznici motora, slično kao kod Rockwella X-31. Osim političke volje i proračunskih ograničenja, motor bi mogao biti najteža tehnološka prepreka cijelog projekta. JASDF je navodno pred IHI postavio zahtjev za razvojem motora jačeg potiska (150KN) s mogućnošću postizanja superbrzina. Paralelno se prati 13 naprednih tehnoloških borbenih programa koji mogu biti uključeni u ATD-X. U promatranju su: motor manjeg promjera velikog potiska (150KN), zaštita pilotske kabine od radiovalova, napredna integracija podataka s mogućnošću združenog korištenja senzora i naoružanja.

ČEKA SE ODLUKA

Do 2018. Japan mora odlučiti o samostalnom nastavku razvoja zrakoplova nove generacije ili o suradnji sa stranim partnerima. Planovi japanskog Ministarstva obrane uključuju pokretanje programa F-3 u 2016./17., nakon čega slijedi letni prototip u 2024./25. te serijska proizvodnja 2027. U svakom slučaju Japanci trebaju veći broj borbenih aviona. Do sada je naručeno samo 42 zrakoplova F-35 koji bi trebali zamijeniti flotu od 70 F-4EJ Kai i RF-4E zrakoplova. Nadogradnja na F-2 zadržat će 76 od 92 zrakoplova u sustavu do 2035. Od 201 F-15J i F-15DJ samo će njih 88 biti opremljeno novim radarem i Mitsubishi Electric AAM-45 zrak-zrak raketama. Pričuvna je opcija i kupnja dodatnih F-35, što će uvelike ovisiti o cijeni ponude. Japan polako ali sigurno gura projekt Shinshin te iz godine u godinu pokazuje sve veću mogućnost izrade borbenog lovca tipa F-22, Sukhoi T-50 ili Chengdu J-20. Vrijeme će pokazati kojim će putem ići japska razvojna industrija, a ATD-X je veliki pozitivni korak. ■

POMORSKA OBRANA BEZ STRATEŠKE DUBINE

Među nazivima iz područja pomorskog ratovanja, strateška dubina uglavnom se povezuje s protupodmorničkim ratovanjem. U kopnenom ratovanju ta se sintagma ponajprije odnosi na izbor vojne strategije kojom se koncentracijom vlastitih snaga radije pokušava razvući nego zaustavljati napadača. Drugim riječima, u kopnenom sukobu nastoji se raspršiti vlastite snage preko velikog teritorija ili u duljem razdoblju. Istodobno se usporava pro-

CNS Blanco Escala
svečano ulazi
u Pearl Harbor uoči
velike međunarodne
vježbe RIMPAC
2014. Čileanska je
fregata klase Karel
Doorman nekad bila u
sastavu nizozemske
mornarice

tivnikova ofenzivna dinamika, ometajući i uništavajući njegove logističke linije, rušeći njegov moral, ograničavajući njegove ciljeve, namećući mu tzv. rat do iscrpljivanja i poduzimajući stalne protuudare. Zajednička je značajka država poput Čilea, Izraela i Singapura da su njihove oružane snage, preciznije rečeno, njihove mornarice, nedostatak strateške dubine na kopnu kompenzirale, svaka na svojstven način, tamo gdje su jedino i mogle: na

morima i oceanima. U nastavku slijedi opis njihovih specifičnosti.

ČILEANSKI MAR PRESENCIAL

Čile je država jedinstvena oblika i vrlo duge obalne crte, koja se proteže od tropskih voda na sjeveru pa sve do Antarktike na jugu. Na kopnu nacionalni teritorij zauzima uzak pojaz između Anda i Tihog oceana, koji na najširim dijelovima dosije tek oko 200 km. Nastojeći uspješno nadzirati vrlo

Čileanske podmornice, kao što je starija Simpson (njemačka Type 209/1400, slika sasvim lijevo) i modernija O'Higgins (francuska Scorpene, slika lijevo), jedan su od sigurnosnih stupova nacionalne strategije zvane Mar Presencial koja se odnosi na puno veći teritorij od isključivog gospodarskog pojasa

Igor SPICIJARIĆ

Neke od zemalja imaju izrazito nepovoljnu stratešku teritorijalnu dubinu koja nacionalnim vojnim stratezima otežava uspostavu određenih crta obrane te zahtijeva veliku količinu resursa i obrambenih sredstava. Vrlo sličan koncept uporabe snaga, prije svega pomorskih, takve zemlje primjenjuju i u mirnodopsko vrijeme. U članku je prikazana pomorska obrana nekih od zemalja koje spadaju u spomenutu kategoriju...

je vrlo mudro i jednostavno deklarirao područje interesa koje pokriva otprije 17 milijuna km², gotovo 20 puta veće od kopnenog teritorija.

MORNARIČKI RAZVOJNI PROGRAMI

Takve odluke čileanske vlade znatno i opipljivo utječe na mornaričke razvojne programe. U prvom redu podrazumijevaju potrebu za puno većom, sposobnjom i opremljenijom flotom koja će moći operativno nadzirati, kao i borbeno djelovati.

Čileanska ratna flota i njezine borbene postrojbe stvarane su na temelju vrlo zanimljivog i kreativnog trostupanjskog pristupa. Stratešku komponentu mornarice čine podmornice koje su nabavljane promišljeno, kombinirajući provjerene, ali i nove efikasne konstrukcije i dizajne. Dvije su njemačke podmornice Type 209/1400 kupljene sredinom osamdesetih godina uspješno modernizirane u čileanskim brodogradilištima. Ugrađen je novi borbeni sustav SUBTICS, protubrodski krstarči projektili EXOCET SM-39 te nova torpeda. Početkom novog tisućljeća u Francuskoj su nabavljene dvije podmornice klase Scorpene.

IZ DRUGE RUKE

Široko područje interesa nazvano Mar Presencial, Čile je razvio vrlo sposobnu flotu, jednu od najvažnijih i najmodernejših u Južnoj Americi. Mar Presencial jedinstven je koncept, ponekad predstavljen i kao oceansko-politički projekt, prije nego geopolitički, a puno je veći od 200 nautičkih milja isključivog gospodarskog pojasa. Čile u njemu nije postavio nikakve teritorijalne zahtjeve, što je suprotno usvojenoj međunarodnoj pravnoj doktrini, nego

Encalada. Ta plovila nekadašnje nizozemske M-klase, nabavljena 2006./2007., vjerojatno idu u modernizaciju sličnu onoj koju su prošle istovrsne belgijske i nizozemske jedinice. Fregate će biti preinačene tako da s njih mogu djelovati mornarički helikopteri Cougar zbog kojih će biti produljen i povišen krmeni hangar i ugrađen palubni sletno-mrežni i ASIST pomoćni sustav. Dvije PZO fregate klase Lattore, nekadašnje nizozemske fregate klase Jacob van Heemskerck, kupljene su 2006. godine i predviđene su za skoru nadogradnju i naoružanje PZO raketnim projektilima Standard SM-2.

JOŠ FREGATA

Fregata Type-22 kupljena je 2003. od Velike Britanije, a 2008./2009. temeljito je modernizirana. Ugrađen je novi, u Čile razvijen borbeni sustav SISDEF SP21, krstarči ASCM projektili Harpoon, novi brodski top Oto Breda 76 mm. Stari PZO sustav Seawolf zamijenjen je modernim izraelskim raketnim sustavom Barak kratkog dometa. Ugrađena je nova oprema za elektroničko ratovanje, a adaptiran je brodski hangar i sletna paluba za helikopter Cougar. Tri fregate klase Cochrane, također nekadašnje britanske klase Type-23, nabavljene su od 2006. do 2008. nakon velikog remonta. Sve bi tri uskoro trebale biti nadograđene Thalesovim 2087 LFAS teglenjem sonarom. Na koncu, svakako treba spomenuti i LSD logistički brod klase Foudre nabavljen 2012. od Francuske.

VLASTITA BRODOGRADNJA

Čile razvija nacionalne brodograđevne kapacitete zahvaljujući ponajprije iskustvima stečenim izgradnjom OPV ophodnih plovila u brodogradilištu Asmar Talcahuano, prvo sa šest OPV brodova klase Micalvi, a potom još uspješnijim programom OPV-80 Piloto Pardo. Njemačka je tvrtka Fassmer autor tog projekta ophodnog broda utemeljenog na čileanskim specifikacijama. Važno je napomenuti da je taj program izabrao i RPVI (Regional Patrol Vessel Initiative), kao standardizirano plovilo koje će se graditi u južnoameričkim brodogradilištima, a prve tri plovne jedinice iz klase izgrađene su u okviru potpisanih termina i bez probijanja proračuna. Nakon njih, program je proširen narudžbom još dvaju brodova, a RPVI-ju je nedavno pristupila i Kolumbija. Proizvodni uspjeh klase tim ni izdaleka još nije zaokružen. Novi se uspjeh ogleda u izgradnji još većeg OPV broda, ovaj put za izvoz. Riječ je o OPV klasi nazvanoj Thor, deplasmana 4000 tona, a gradi se za potrebe islandske obalne straže. Premda mnoge zemlje imaju velike akvatorije koje moraju, i svaka na svoj način nastoje nadzirati, čileanska su iskustva specifična, pogotovo kad se usporedi površina akvatorija s kopnenom površinom, dodatno obogaćenom iznimno dugom obalnom crtom i do krajnjih granica reduciranim strateškom dubinom kopnenog prostora.

Foto: Asmar

Nakon što je postao poznat po promišljenoj nabavi rabljenih europskih plovila, Čile se s novim projektima OPV brodova okreće domaćoj proizvodnji pa čak postiže i izvozne uspjehe

RATNA MORNARICA

BEZ DRUGE PRILIKE

Izrael je također primjer zemlje čiji obrambeni sustav nema i ne poznaće pojam *strateške dubine*, ali njegova se situacija znatno razlikuje od čileanske. Nedostatak strateške dubine nacionalnog teritorija u izraelskom slučaju ima prije svega sigurnosne implikacije. Apsolutno svaki napad mora biti zaustavljen na državnim granicama, ako je moguće i prije njih. Unutar nacionalnog teritorija ne postoji manevarski prostor i jednostavno nema druge prilike dodeći do inicijalne pogreške.

Analizira li se situacija na moru, izraelska mornarica treba organizirati i provoditi stroge sigurnosne ophodnje uzduž svoje obalne crte te pažljivo nadzirati promet velikog broja različitih plovila.

Dosadašnja izraelska praksa i iskustvo potvrdili su da je gotovo svaka vrsta plovila bila korištena za krijućarenanje oružja na izraelski teritorij kao i za ubacivanje terorističkih udarnih grupa. Aktivna zaštita izvanobalnih plinskih platformi i ključne obalne infrastrukture dodatna je zadaća izraelskih pomorskih snaga. Prilično velika i raznovrsna flotila brzih ophodnih brodova (11 brodova klase Dabur, 13 brodova klase Super Dvora Mk I-II, 13 modernih Super Dvora Mk-III, pet brodova tipa Shaldag, tri Nachshola te devet brodova tipa Tzira-Defender), zapravo je stalno zauzeta nadzorom obalnih područja i prilaza izraelskim

CIA World Factbook

Moć izraelske mornarice uvelike se temelji na brzim i pokretnim, ali dobro naoružanim manjim plovnim jedinicama

Foto: IDF

Zapljenom tajno prevoženog naoružanja s civilnih brodova izraelski mornari štite kopnenu vojsku

obalama. Kvaliteta tih plovila koja su, osim klase Defender, konstruirana i izgrađena u Izraelu, potvrđena je i uspješnim prodajama na međunarodnom tržištu.

POTPORA KOPNENIM OPERACIJAMA

Izraelska mornarica raspolaže vrlo dobrim mornaričkim borbenim kapacitetima i odavno nije ograničena samo na tradicionalnu pomorsku bitku poput onih vođenih tijekom Jomkipurskog rata 1973. godine. Izraelski ratni brodovi odavno aktivno sudjeluju u potpori kopnenih operacija, uključujući

bombardiranje protivničkih položaja, njihovo izviđanje i blokadu s mora te prijevoz i ubacivanje vlastitih kopnenih odnosno specijalnih snaga. Usto, njihove korvete i ostali raketni brodovi često uspješno i iznenadno presreću brodske pošiljke naoružanja i vojne opreme. U zadnjih su nekoliko slučajeva uspješno presretali čak i velike teretne brodove, s lažnim teretnicama i puno teškog naoružanja i streljiva na udaljenostima većim od 1500 km od izraelske obale. Primjer je presretanje i zauzimanje panamskog m/b KLOS-C u ožujku 2014. u vodama Crvenog mora na 150 km udaljenosti od egiptanske

Foto: US Navy

Izraelska korveta klase Eilat (SAAR 5) u mornaričkoj bazi "Haifa". U klasi su tri plovila izgrađena u SAD-u prema izraelskim nacrtima

luke i vojnog uporišta Port Sudan. Jezgru izraelskih površinskih snaga čine tri korvete klase Eilat (SAAR 5), osam korveta klase Hatz (SAAR 4.5) te dvije starije korvete klase Reshef (SAAR 4). Zadnjih je nekoliko godina bilo više najava o planovima nabave najmanje četiriju novih i većih korveta.

U potencijalne kandidate spadala je američka inačica LCS-I posebno konstruirana prema izraelskim specifikacijama, njemačka izvozna perjanica MEKO A-100 te izvozni projekt korvete koji je ponudila Južna Koreja. Nove akvizicije unaprijedit će ne

samo sposobnost izraelske mornarice za ofenzivni udar u svim segmentima pomorskog ratovanja, nego će također povećati doplov, domet i autonomiju flote daleko izvan sadašnjeg operativnog okruženja. Takva će situacija svakako biti dodatno osnažena naporima zrakoplovne industrije (Israel Aerospace Industries – IAI) koja domaćoj ratnoj floti isporučuje Elta EL/M-2248 MF-STAR, S-frekvencijski aktivni fazni radar kao i PZO raketni sustav dugog dometa BARAK-8 (80 km).

IZRAELSKI DUPINI

Izraelske podmornice klase Dolphin

Izraelski mornari u gumenim čamcima približavaju se svojoj podmornici klase Dolphin

u punom su smislu čimbenik koji mijenja pravila igre. Kao strateški element ne samo mornarice, nego cijelih oružanih snaga, koriste se za prikriveni nadzor i izviđanje, prebacivanje specijalnih snaga na neprijateljsku obalu i, na koncu, najsnazniji su i strateški važan element odvraćanja. Glavno su im oružje torpeda i krstareći projektili koji se mogu lansirati kroz deset torpednih cijevi, šest cijevi kalibra 533 i četiri torpedne cijevi kalibra 650 mm.

Taktičko-tehničke performanse svrstavaju ih u sam svjetski vrh u svojoj klasi, s tim da je druga serija od tri podmornice (tzv. *upper Dolphin*) opremljena AIP propulzijom odnosno gorivnim člancima koji omogućuju produljen podvodni doplov. Ukratko, stratešku dubinu prostora, koju nema na kopnu, Izrael je potražio i našao u dubinama mora.

RATNA MORNARICA

CIA World Factbook

Foto: US Navy

MALA ZEMLJA - VELIKA MORNARICA

Sljedeća zemlja koja ne poznaje stratešku dubinu jest Singapur, jedno od najrazvijenijih i najnapučenijih područja svijeta. Nedostatak strateške dubine teritorija postoji sa svake točke gledišta, a nacionalna sigurnost treba u prvom redu, možda je ispravnije reći isključivo, biti osigurana s mora. Nedvojbeno je zanimljivo primijetiti kako je ta mala zemlja bila u stanju stvoriti i razviti visokokvalitetnu mornaricu. Osnovna je potreba Singapura održavanje otvorenim i slobodnim za plovidbu Singapurskog i Malajskog prolaza koji najkraćom rutom spajaju Južnokinesko more s Indijskim oceanom. To je područje jedna od najvažnijih svjetskih vrućih točaka. Njim svake godine prođe više od 60 000 (oko 160 dnevno) velikih trgovачkih brodova svih vrsta i tipova, koji na sebi prenesu otprilike 25 % ukupne svjetske trgovine, pa je nedvojbeno potreba Singapura pomorska sigurnost i na udaljenim područjima.

DOMAĆE I STRANO

Upravo stoga singapurske pomorske snage aktivno sudjeluju u CTF-151, međunarodnoj operaciji suzbijanja piratstva u Indijskom oceanu sve do Afričkog roga u Somaliji. Za nadzor tog važnog područja singapurska mornarica raspolaže velikom flotom izgrađenom uglavnom u domaćim brodogradilištima. Šest singapurskih fregata klase Formidable činilo je prve svjetske borbene površinske plovne jedinice opremljene Aster-15 proturaketnim PZO sustavom te novim Thalesovim Herakles 3D višenamjenskim radarem. Polovina je od 32 čelije VLS tipa A50, što znači da se u njih mogu

Singapurska fregata RSS Intrepid izgleda vrlo moderno što nije neobično jer pripada klasi Formidable i u uporabu je stupila 2008. Brodovi te klase bili su prvi u svijetu opremljeni Aster-15 proturaketnim PZO sustavom te novim Thalesovim Herakles 3D višenamjenskim radaram

Singapurski helikopter Chinook provodi vježbu spašavanja ronilačkog tima blizu svoje obale. U pozadini je zapovjedni brod, amfibijsko-transportni RSS Endeavour

ukrcati i SAAM projektili Aster-30 dugog dometa. Singapurska je mornarica prva u svijetu koja je znatnije počela koristiti besposadna površinska plovila i uzor je puno većim ratnim flotama. Operativno iskustvo na tom polju stjeće od 2005. kad su dva Rafaelova besposadna površinska plovila

(USV) Protector s operatorskim timovima djelovala u vodama sjevernog dijela Perzijskog zaljeva u zadaćama osiguranja i presretanja. Protectori su tad bili lansirani i nadzirani s desantnog broda. Singapur je s američkom mornaricom sudjelovao u razvoju Spartanova SCOUT tehnološkog de-

Foto: US Navy

Foto: Ministry of Defence, Singapore

monstratora. Sljedeći će USV vjerojatno biti zastavljen čitavom serijom ST Electronics VENUS plovila.

DVA RAZLOGA

Spomenuti je *besposadni pristup* za singapursku mornaricu važan iz najmanje dva razloga. Prvi je da si-

gurnost u tim prenapučenim vodama može biti velikim dijelom ostvarena uporabom USV-a, a drugi da je zainteresirana za svođenje tehničkog održavanja na minimum. Njezine su zadaće jako široke, a tehnologija koju koristi iznimno napredna pa je osoblje već dovedeno do određenih fizičkih granica. Upravo zato singapske fregate klase Formidable unatoč dimenzijama od 114 m x 16 m i 3300 tona deplasmana, uz visok stupanj automatizacije opslužuje tek 86 članova posade. Šest korveta klase Victory u vrlo je dobrom stanju unatoč dvadeset pet godina radnog vijeka, ali uskoro im slijedi modernizacija koja uključuje ugradnju PZO raketnog sustava Barak, nove opreme za električko ratovanje, kao i novog radara Sea Giraffe, a protupodmornička oprema, VDS i torpedne cijevi bit će uklonjeni.

NOVI LMV-i

Mornarica je pokrenula program izgradnje osam litoralnih misijskih plovila (LMV) deplasmana 1200 tona, koja bi trebala zamijeniti postojeće motorne topovnjače klase Fearless. Isporuka plo-

Singapska je mornarica prva u svijetu u većoj mjeri počela koristiti besposadna površinska plovila (USV), poput Protectora na fotografiji

vila koja gradi domaće brodogradilište ST Marine predviđena je za razdoblje od 2016. do 2020. Singapski koncern ST Electronics za njih će osigurati borbeni sustav. Većina tehničkih specifikacija još uvek nije poznata, ali gotovo je sigurno da će biti opremljene 76 mm topom i PZO raketnim sustavom Barak. Plovne jedinice LMV tipa imat će krmenu platformu za slijetanje helikoptera, a krma će biti opremljena dvjema platformama za lansiranje i ukrcaj 11-metarskih jurišnih RHIB čamaca. Singapske ambicije uključuju i širenje mornaričkih amfibijskih platformi, koje mnogim mornaricama omogućuju stvaranje izdvojenih plovečih logističkih baza, prebacivanje specijalnih snaga, borbene tehnike i materijala, ali također mogu služiti kao ploveće bolnice i prihvatališta u slučaju prirodnih katastrofa i humanitarnih operacija. Mornarica za takve zadaće koristi 8600-tonski amfibijsko-logistički LHD brod klase Endurance, ali prevladava mišljenje da je sazrelo vrijeme za nabavu većeg amfibijskog plovila. Koliko je poznato, novi će LHD pod nazivom Endurance-160, s deplasmanom od 15 000 tona, projektirati domaći konstrukcijski ured unutar konzorcija ST Marine.

SHOPPING U ŠVEDSKOJ

Podmornice su relativno nova i strateška sastavnica singapske mornarice. Prvi su koraci na tom polju napravljeni nabavom pet podmornica klase Challenger (nekadašnja klasa Sjöormen) od švedske mornarice, uključujući podmornicu namijenjenu za obuku posada i jednu koja je poslužila kao izvor pričuvnih dijelova. Poslije toga uslijedila je nova kupovina od Švedske dviju podmornica klase Västergötland koje je singapska mornarica preimenovala u klasu Archer. To su vrlo moderne i napredne podmornice opremljene AIP propulzijom i tlačnom komorom za ulazak ronilaca u podmornicu i izlazak iz nje. Prije nekoliko mjeseci objavljeno je da se Singapur odlučio za nabavu dviju podmornica Type-218SG od njemačkog ThyssenKrupp Marine Systemsa (TKMS). Riječ je o inačici podmornice Type-214 koja uključuje novu i poboljšanu AIP propulziju te borbeni sustav koji su zajednički razvili Atlas Elektronik i ST Electronics. Isporuka podmornica planirana je za 2020., a znatno će povećati operativne sposobnosti singapske mornarice kao i razinu nacionalne sigurnosti. ■

 PODLISTAKKONJANICI SREDIŠNJE
AZIJE III. DIO

PRODOR

DŽINGIS-KAN SE POKAZAO KAO IZNIMNO DOBAR TAKTIČAR KORISTEĆI POKRETLJIVOST SVOJE VOJSKE KAO NJEZINU NAJVEĆU PREDNOST...

MONGOLA

Sjeverno od tangutske države Hsi-Hsio i Ujgurskog Kanata nalazio se golem prostor današnje Mongolije i jugoistočnog Sibira. Naseljavala su ga brojna barbarska plemena Mongola, Merkiti, Tuvana, Tatara, Kirgiza, Kereita i Taičuda. Njihovo ujedinjenje i ekspanzija počinju dolaskom na vlast Temudžina, poslije poznatijeg kao Džingis-kan, koji je, zahvaljujući inteligenciji i ratničkoj vještini, ali i krajnjoj beskrupuloznosti i okrutnosti, krajem XII. st. uspješno ujedinio dotad zaraćena mongolska plemena. Svaki sukob s nekim od plemena redovito je završavao Temudžinovom pobjedom, nakon čega je gotovo uvijek slijedilo pogubljenje svih protivničkih poglavara i ratničkih vođa. Ratnici prestrašeni takvim prizorima masovno su pristupali Temudžinovoj vojsci i stavljali se pod njegovo vodstvo. Na taj je način iz svake bitke Temudžinova vojska izlazila sve veća. Uslijedilo je 1206. veliko zasjedanje mongolskih kanova na rijeci Ononu kad je Temudžin proglašen Džingis-kanom (najvećim vođom) i postao vladar svih mongolskih plemena. Na Ononu počinje novo razdoblje u povijesti Mongola. Nekad razjedinjena i zaraćena plemena okupljena su oko jednog apsolutnog vladara koji vlada nemilosrdno i s velikim ambicijama.

DEKADSKI SUSTAV

Novi je vladar prvo reorganizirao svoju vojsku koju je uglavnom činilo konjaništvo, uvođenjem postrojbi razne veličine pod zapovjedništvom lokalnih vođa, redovito ratnika koji su u borbama dokazali osobine zapovjednika. Postrojbe su bile organizirane po dekadskom sustavu od 10 do 10 000 vojnika (ta se postrojba nazivala tumen). Osnovnu je borbenu formaciju činilo pet jagnusa, postrojbi od 100 ratnika. Od pet jagnusa, tri je činilo lako konjaništvo, a dva teško. Potreblno je naglasiti kako je u početku cijelo mongolsko konjaništvo bilo isklju-

čivo lako i brzo pokretno. Svaki je ratnik redovito imao pet-šest konja, ali su zabilježeni i slučajevi s 10 do 18 konja. Konjaništvo je stoga u razmjeru kratkom vremenu moglo prevaljivati velike udaljenosti. Zabilježeno je da su na pojedinim pohodima mogli prevliti i do 160 km odjednom. Ratnici su bili bez oklopa, naoružani lukovima i strijelama kao osnovnim oružjem, kopljima i oružjem za blisku borbu, najčešće sjekirama, a znatno rjeđe mačevima. Međutim, kad su osvojili srednjoazijske zemlje i upoznali se sa sabljom, ona postaje općeprihvaćena. Svaki je ratnik imao obično dva-tri luka, a korištene su dvije vrste strijela – teške za gađanje na malim udaljenostima, ali znatno veće probojnosti, i lake za gađanje na većim udaljenostima. Lake su navodno imale domet vrlo sličan strijelama izbačenim iz velških dugih lukova koje su koristili engleski strijelci tog vremena. Osim navedenog oružja, Mongoli su često koristili lasa kojima su nastojali povući protivničke vojnike iz borbenog postroja i poslije ih izdvojeno ubiti.

OBLACI STRIJELA

U pohodima na kineske provincije mongolski ratnici upoznaju se s osobnim oklopom. Džingis-kan vrlo brzo uočava prednosti oklopjenog konjaništva nakon čega ono postaje sastavni dio njegova borbenog postroja. Prilikom formiranja osnovnog borbenog postroja, dva četna jagnusa činilo je oklopjeno konjaništvo, a iz njih nastupala su tri jagnusa lakog konjaništva. Bitku je redovito započinjalo lako konjaništvo ispaljujući na protivnika velike količine strijela, kruženjem u punom trku oko njegova borbenog postroja. Nakon prvog vala uslijedio bi odmah napad novog vala lakog konjaništva, što je protivniku onemogućivalo bilo kakav predah. Nakon što bi mongolski zapovjednik procijenio da je protivnik dovoljno izmoren, da mu je rastrojen borbeni

postroj ili su mu naneseni ozbiljni gubici, u napad je slao teško konjaništvo koje je trebalo nanijeti odlučujući udar. Za razliku od lakog konjaništva koje je obično okruživalo protivnika i gađalo ga strijelama s određene udaljenosti, teško konjaništvo prelazilo je u frontalni udar. Činilo je to vrlo slično europskim oklopjenim vitezovima tog vremena, doslovno pregazivši izmorenog i obeshrabrenog protivnika, a pritom je koristilo kopla i oružja za blisku borbu.

SAVJETOVANJE S VJEĆEM

Džingis-kan se pokazao kao iznimno dobar taktičar koristeći pokretljivost svoje vojske kao njezinu najveću prednost. U pohodima se njegova vojska kretala u više kolona, međusobno prilično udaljenih, ali sa stalnim sustavom veze koju su činili brojni teklíci s uvijek odmornim konjima. Osim toga, redovito je koristila dimne signale, kao i svjetlosnu signalizaciju na manjim udaljenostima. Iako je bio nesporan vladar i vrhovni autoritet, Džingis-kan nikad nije donosio konačnu odluku o ratnom pohodu bez savjetovanja s vrhovnim plemenskim vijećem kuriltaja. Nakon što bi donio odluku o ratu, kuriltaj je izrađivao plan ratnog pohoda s osnovnim strateškim pravcima, glavnim objektima napada i sl. Određivao je koliko ratnika mora ići u pohod, količinu hrane i konja te vrijeme pohoda. Pohodi su načelno uvijek počinjali u proljeće, s namjerom da završe do početka zime, odnosno prije nestanka hrane za konje. Kuriltaj je tako imao svojevrsnu ulogu glavnog stožera, davno prije nego što je uopće stvoren sustav linijsko-stožernog sustava vođenja i zapovijedanja.

KANOVI ŠPIJUNI

Ispred kolona redovito su slane izvidničke ophodnje. Džingis-kan često je koristio poslane i ubaćene špijune koji su ga puno prije pohoda izvještivali o budućem protivniku. Oni su

na ciljana područja dolazili obično pod maskom putujućih trgovaca ili hodočasnika. Osim obavještajne, često su provodili subverzivne i psihološke aktivnosti usmjerene na potkopavanje protivničkog borbenog moralu i motivacije za borbu, najčešće širenjem destruktivnih glasina. Usto, lako su sklapali i razvrgavali saveznštva, pri čemu im vjerska osnovica, vrlo bitna u to vrijeme, uopće nije bila važna. U vrijeme Džingis-kanove mongolske plemena slijedila različite oblike šamanizma, a tek će poslije prihvati lamaizam kao prevladavajuću religiju.

OMILJENA TAKTIKA

Kad bi se uočile protivničke snage, najčešće se nastojala primijeniti omiljena Džingis-kanova taktika – jedna od kolona obično bi nastavila pokret prema protivniku, dok bi se ostale rasporedile u zasjedu na taktički pogodnom zemljишtu. Kolona koja bi došla u dodir s protivnikom odglumila bi iznenadjenje, rastrojenost i započela naglo povlačenje, a protivnik bi bio uvučen u zasjedu i poražen. Sukobi s velikim i dobro organiziranim protivničkim snagama izbjegavani su pod svaku cijenu. Umjesto toga, nastojalo se prodrijeti u dubinu protivničkog teritorija što im je obično uspjevalo zahvaljujući iznimno visokoj pokretljivosti. Mongoli su grupirali veće snage tek prilikom opsade utvrđenih gradova ili kad su morali prihvati bitku s jakim protivnikom. Nakon što bi protivnik bio razbijen, njegovi su dijelovi gonjeni sve do potpunog uništenja. Osim lukavom taktikom ratovanja, Džingis-kan se svjesno služio okrutnostima kako bi ostvario psihološku prednost nad protivnikom. Njegova je vojska doslovno masakrirala sve živo što joj je stajalo na putu, a to je bilo dovoljno da se već na sam glas o dolasku mongolskih horda proširi panika među stanovništvom i braniteljima gradova i naselja. ■

U prošlom broju Hrvatskog vojnika prikazan je drugi dio osvrt na presudu Međunarodnog suda pravde u Haagu od 3. veljače 2015. u predmetu Tužba Republike Hrvatske protiv Republike Srbije zbog povrede odredbi Konvencije o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida. U njemu je razmatrana reakcija Suda na dio hrvatske tužbe u kojem su izneseni dokazi glede genocidne namjere – *dolus specialis* i na sadržaj protutužbe Srbije, te komentar prof. Mirjana Damaške o presudi. Za razliku od prethodna dva broja Hrvatskog vojnika, u kojem su navedena mišljenja i komentari prav-

sud pravde u Haagu. Hrvatska Srbiju nije mogla tužiti samo za agresiju, jer za to nijedan sud nije nadležan. I pravna zastupnica hrvatske strane Vesna Crnić Grotić istaknula je da je "Hrvatskoj kao jedino sredstvo za pravdu ostao ovaj sud, jer žrtve do sada nisu imale priliku nastupiti na bilo kakvom međunarodnom forumu i reći što se zapravo dogodilo u Hrvatskoj."

Na činjenicu da je "standard dokazivanja genocida previsoko postavljen" upozorio je i brazilski sudac Cancado Trindade u svom "izdvojenom mišljenju", zaključivši da "na taj način genocid postaje zločin koji je gotovo

neki prostor u kojem ne bi moglo fizički opstati", a kao primjer je naveo nedavno istjerivanje pripadnika jedne stare sirijske vjerske sekte na planinu na kojoj nije bilo ni hrane ni vode, pa bi svi izginuli da se nije interveniralo. Prema tome, može se zaključiti da se "samo u takvim ekstremnim slučajevima namjera istjerivanja može poistovjetiti s namjером fizičkog uništenja."

Bez obzira na spomenuti "pravni standard" i objašnjenje presude, znakovito je mišljenje brazilskoga suca da "dokazi predočeni sudu pokazuju da u oružanim sukobima u Hrvatskoj nije zapravo bila riječ o

vodstva tadašnje Srbije i Srba u Hrvatskoj za pokušaj stvaranja "etnički homogene srpske države" (čl. 426) i da je to bio kontekst u kojem su se događali zločini koji čine *actus reus* genocida.

Kad se govori o tome "je li standard dokazivanja genocida previsoko postavljen", a s obzirom na to da je Međunarodni sud pravde u Haagu odbio hrvatsku tužbu protiv Srbije za genocid uz obrazloženje da nije dokazana namjera (*mens rea*) Srbije, odnosno da ubojstva pripadnika "zaštićene skupine" (Hrvata), nisu bila takvih razmjera da "pridonose fizičkom ili biološkom uništenju

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

OSVRT NA PRESUDU SUDA PRAVDE U

nih stručnjaka, u ovom broju govorit će o sadržaju presude kroz prizmu povjesničara. Srpsku protutužbu u kojoj se navodi da je Hrvatska u Oluji počinila genocid nad Srbima, s obzirom na mišljenje struke i dosadašnje presude međunarodnih sudova, neću posebno komentirati (o tome je bilo govora u prošlom broju Hrvatskog vojnika), tek mogu zaključiti da je i spomenutom presudom Međunarodnog suda pravde u Haagu potvrđeno da je Oluja bila zakonita oslobođilačka operacija.

Mnogi pravnici, među njima i hrvatski suzastupnik pred Međunarodnim sudom pravde, dr. Ivan Šimonović, pa i hrvatski predsjednik Ivo Josipović, koji je pisao tužbu, objasnili su da postoji "vrlo visok prag za dokazivanje genocida", međutim tužba za genocid bila je jedini način da se Srbija doveđe pred Međunarodni

nemoguće utvrditi." Na to pitanje pokušao je odgovoriti prof. Mirjan Damaška u intervjuu za HTV nakon presude, istaknuvši da su suci Međunarodnog suda pravde "odlučili primijeniti vrlo zahtjevan kriterij za dokaz genocidne namjere", odnosno da su "odlučili da genocidna namjera ne može biti utvrđena ako lanac posrednih dokaza iz kojih se ta namjera izvodi ne isključi mogućnost nekoga drugog zaključka". Stoga su, "povodeći se za tim standardom, zaključili da dokazi koje smo podnijeli ne isključuju mogućnost da su ubojstva i druge radnje koje mogu tvoriti genocid počinjene u namjeri da se Hrvati istjeraju iz određenih krajeva, a ne da se u tim krajevima fizički unište." Profesor Damaška objasnio je da bi namjera istjerivanja upozoravala na genocid samo ako bi se "stanovništvo istjerala u

ratu, nego o pokolju" te da je "očito da su u Vukovaru, Ilokru, Lovasu i Bogdanovcima ne samo počinjena djela genocida (*actus reus*) nego i da je postojala namjera (*mens rea*). Kako izbjegavam raspravu o pravnoj problematiki, kao povjesničar mogu samo podsjetiti da se cilj velikosrpskoga projekta - da "svi Srbi žive u jednoj državi", početkom 1990-ih mogao ostvariti samo vojnim putem, osvajanjem znatnih dijelova Hrvatske i BiH, a zamisao o "etnički čistim srpskim područjima" mogla se provesti samo zločinima nad ne-srpskim stanovništvom i njihovim protjerivanjem. Stoga, bez obzira na to što spomenuta presuda nije potvrdila da je u Hrvatskoj u Domovinskom ratu počinjen genocid nad Hrvatima, držim iznimno važnom činjenicu da je spomenutom presudom potvrđena odgovornost

grupe", postavlja se pitanje koji su to razmjeri, odnosno u kojem postotku neka "zaštićena skupina" treba biti fizički uništena, da bi se mogao proglašiti zločin genocida?

Takvo objašnjenje "da broj ubijenih nije dovoljan u odnosu na veličinu iste etničke skupine na nekom području" je cinično, a posebno mi je zasmjelata tvrdnja da su na Ovčari žrtve ubijene "da se kazne kao neprijatelji, a ne zbog toga što su pripadnici iste etničke skupine."

Međunarodni sud pravde svojedobno (2007.) je odbio istu tužbu BiH protiv Srbije, iako je potvrdio postojanje genocida nad Bošnjacima - muslimanima u Srebrenici (BiH), za koji su odgovorne srpske vojne snage (za Srbiju je utvrđeno samo da je prekršila Konvenciju o genocidu jer nije sprječila masakr u Srebrenici). Jednako tako, u spome-

nutoj presudi od 3. veljače 2015. u slučaju Hrvatska protiv Srbije, Sud je potvrdio da su "JNA i srpske snage počinile veliki broj ubojstava na većem broju lokacija u Hrvatskoj (praktično na cijelom okupiranom području RH – istočna i zapadna Slavonija, Banovina, Kordun, Lika i Dalmacija), te da su ta ubojstva počinjena sustavno nad pripadnicima 'zaštićene grupe' i da je postojanje djela genocida (*actus reus*) iz čl. 2(a) Konvencije utvrđeno (pa čak i postojanje *mens rea* genocida u nekim područjima, ali ne i odgovornost Srbije za genocid)." Sud je potvrdio i da su ti zločini počinjeni prema istom obrascu, odnosno na isti način. S obzirom na navedeno, na pitanje kako to da Sud nije ustvrdio i odgovornost tadašnjeg srpskog

njim prepirkama o pravnom značenju vojnog pohoda na Hrvatsku. Evo ilustracije. Napad na Hrvatsku može se tumačiti kao napad države na državu ili napad jedne sastojnice federalne države na drugu. Ako je u doba kad su u Hrvatskoj počinjeni teški zločini još postojala SFRJ, onda se u pravnom smislu ne može govoriti o agresiji kao napadu države na državu. Je li sad za procjenu situacije mjerodavna okolnost da se u kritično vrijeme SFRJ de facto raspala na samostalne jedinice ili je pak odlučujuća okolnost da je u to vrijeme ona još bila na životu, premda samo u fantomskom pravnom smislu? Je li se Srbija, poput Botticellijeve Venera, rodila odjednom u punoj formi ili je nastajala tijekom određenog razdoblja? U parnici o kojoj je riječ

Suda za razdoblje prije promjene naziva SFRJ u SRJ 27. travnja 1992., odnosno u pitanju odgovornosti Srbije za počinjene zločine prije 27. travnja 1992. i proglašenja Šavzne Republike Jugoslavije. To je, zapravo, pitanje o pravu i pravdi... Bez obzira na navedeno pitanje, smatram da niti jedno očitovanje pravne struke ne može dovesti u pitanje činjenicu da je uglavnom isto (srpskansko) vodstvo provodilo politiku – i tijekom druge polovice 1991. u SFRJ i od 27. travnja 1992. u SRJ, kao što je i činjenica da je Vojска Jugoslavije koristila istu vojnu opremu, naoružanje, objekte kao i JNA. Dakle, promjenom naziva u praksi, tj. na terenu, nije se ništa promjenilo, promjene su bile samo formalne naravi. Ni raspravno vijeće

čiji je Sabor 25. lipnja 1991. donio Deklaraciju o neovisnosti. Njezina primjena je odgođena za tri mjeseca, no ona nije suspendirana, pa se i u konačnoj Odluci o neovisnosti 8. listopada 1991. Hrvatski sabor poziva na odluku od 25. lipnja, nakon koje JNA i naoružane srpsko-crnogorske formacije, uključujući i TO Srbije, otvoreno napadaju Hrvatsku. JNA je zapravo već tada djelovala kao srpska vojska i bila sredstvo za ostvarivanje velikosrpskog cilja da "svi Srbi žive u jednoj državi", što potvrđuju izvori koje je u raspravi pred sudskim vijećem u Haagu predočio hrvatski pravni tim. S obzirom na navedeno, mogu zaključiti da u raspravama o tome treba li u pisanju povijesti nekoga razdoblja ili neke države prilhvati faktično ("de

MEĐUNARODNOG HAAGU, 3. VELJAČE 2015. (III. DIO)

vodstva za genocid nad Hrvatima u Domovinskom ratu, odgovor može dati samo pravna struka.

Ipak, nakon svega ostaje činjenica da su Hrvatska i BiH tužile Srbiju za zločin genocida, što jasno upućuje na zaključak čija je politika odgovorna za rat i stradanja u Hrvatskoj i BiH početkom 1990.-ih.

U pogledu rasprave koja se nakon presude povela u medijima o tome koliko spomenuta presuda Međunarodnog suda pravde rasvjetljava povjesnu sliku i pitanje agresora, profesor Damaška ponudio je opširniji odgovor: "Ne bih se, nažalost, mogao složiti s tvrdnjom da je iz presude o genocidu jasno tko je bio agresor. Treba voditi računa o raskoraku laičkog, političkog i pravnog pojma agresije. Gledano iz pravne perspektive, presuda sadrži konstatacije koje mogu dati podlogu dalj-

Međunarodni sud pravde zastupa stajalište da je Srbija (SRJ) nastala potkraj travnja 1992. godine. Prema mišljenju sudaca, SFRJ je, dakle, još postojala nakon vojnog pohoda na Hrvatsku, pa i nakon pada Vukovara. O tome trebaju li kroničari raspada Jugoslavije staviti naglasak na faktično ili pravno stanje vodit će se i dalje žučljive rasprave."

Uz navedeni komentar, mogu primjetiti da, zbog svojih posebnosti, metodologija korištenja izvora, kao i način donošenja zaključaka u pravnom procesu nisu uvijek isti kao u povjesnoj znanosti, pa se može dogoditi da neke činjenice iz materijala prezentiranoga na sudu ne dođu do izražaja ili da se kontekst nekih događaja tumači različito u sudskoj presudi od tumačenja u historiografiji. Primjerice, u ovom postupku se očitovalo u pitanju nadležnosti

Međunarodnog suda pravde o tome nije imalo jedinstveno mišljenje, ali je omjerom glasova 11:6, Sud ipak odbacio prigovor Srbije da nije nadležan za događaje prije 27. travnja 1992. godine, odnosno potvrdio je svoju nadležnost za događaje nastale prije 27. travnja 1992. godine. Sukladno takvoj odluci, sadržaj presude pokazuje da je Sud razmotrio događaje i dokaze iz 1991. koje mu je prezentirala Hrvatska.

Iako možda izravno ne govori o tome tko je bio agresor, smatram da spomenuta presuda ipak pridonosi "rasvjetljavanju povjesne slike Domovinskog rata". Već je spomenuto da i sama činjenica da je Međunarodni sud pravde u Haagu zadužen za sporove među državama potvrđuje da je rat u Hrvatskoj bio međudržavni, a ne građanski rat. Rat se vodio na teritoriju Republike Hrvatske,

"facto" ili pravno ("de iure") stanje, povjesničar prednost treba dati faktičkom stanju, odnosno činjenicama utemeljenim na izvorima.

Stoga i nakon spomenute hrvatske tužbe i presude u Haagu, ostaje činjenica da je rat u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini 1990.-ih uzrokovala velikosrpska politika, te da sadržaj presude pokazuje zašto nije primjeren izjednačavati odgovornost vodstva Srbije i Hrvatske za rat na prostoru bivše Jugoslavije u 1990.-im. Sukladno tomu, veći dio zaključaka povjesničara koji se ozbiljno bave istraživanjem Domovinskog rata, spomenutom presudom u Haagu dobio je pravni pečat, a zahtjev hrvatskog pravnog tima upućen Sudu u Haagu u završnom izlaganju pokazao se točnim i obvezujućim: "Nismo svi isti i tražimo da Srbija preuzme odgovornost za svoju politiku." ■

Prvo hrvatsko pjevačko društvo "Zora" osnovano 1858. u Karlovcu bilo je prvi registrirani pjevački zbor u Hrvatskoj. Motiv na marki prikazuje Gradsko kazalište "Zorin dom Karlovac" i motiv lire s natpisom "Pjesmom za dom"

FILATELIJA

Utvrđeni grad Dubovac u Karlovcu iz prve polovice XIV. stoljeća nalazi se na sjeverozapadnom dijelu grada. Danas je omiljeno izletište Karlovcana, ali i brojnih turista koji prolaze kroz Karlovac prema Jadranskom moru

Fran Krsto, najmladi sin karlovačkog generala Vuka Frankopana, rodio se u Karlovcu, prema nekim izvorima 4. ožujka 1643.

MARKE GRADA ČETIRIJE RIJEKA

Karlovac spada u one hrvatske gradove o čijim se prirodnim i kulturnim ljepotama, ali i o znamenitim osobama može saznati gotovo sve preko poštanskih maraka i proizvoda koji se vežu uz filateliju

Ivo AŠČIĆ

Tako su primjerice izdane marke RH s motivom zgrade prvog hrvatskog pjevačkog društva Zora (1993.) u nakladi od čak 1,67 milijuna primjeraka, utvrđenog grada Dubovca (2004.) u nakladi od 300 tisuća primjeraka i znamenitih Karlovcana Braće Seljan (2013.). Pridodaju li se ovim markama i one koje se odnose na njegovu bližu okolicu (Ozalj, Draganići, Lujzinska cesta) ili čak marke za čije su motive zasluzne druge zemlje (npr. Slovenija), sa sigurnošću se može reći da je ova zbirka maraka prava enciklopedija Karlovcia, grada na četiri rijeke.

Grad Karlovac nastao je na ušću rijeke Korane u Kupu ispod starog utvrđenog grada Dubovca potkraj XVI. stoljeća radi obrane od stalnih turskih napada. Utvrda se nalazi na umjetnom humku unutar pobrežja povrh desne obale Kupe, a nešto dalje njegovo zalede omeđuje rijeka Dobra. Prvi spomen o njemu u povijesnim crkvenim spisima potječe iz 1339. godine. Svoj osnovni oblik Dubovac je dobio već u XIV. st., kada kamen-lomljenc postupno zamjenjuje stariju drvenu gradnju. Nadogradnjom u prvim desetljećima XVI. st. grad je podignut do otprilike današnje razine. Četiri kule zatvaraju unutrašnje dvorište: četvrtasta bračnič-kula, glavna obrambena točka, za otprilike dva kata nadvisuje tri oble, dvokatne kule, između kojih su pak bila razvijena krila s obrambenim skladišnim i stambenim prostorima. U prizemlju branič-kule, koje je korišteno i kao tamnica, sačuvan je uski

Kroz Karlovac prolazi suvremena autocesta i željezница koja povezuje kontinentalnu Hrvatsku i srednju Europu s Jadranskim morem

poroz-puškarnica. Kako je grad postupno gubio svoje obrambeno i stambeno značenje, krajem XVIII. stoljeća bio je prilagođen za skladište baruta i topova.

Karlovac je dobio ime po svome osnivaču austrijskom nadvojvodi Karlu II. Habsburškom. Gradska mu je jezgra izgrađena u obliku šesterokrake zvezde sa središnjim trgom i ulicama koje se sijeku pod pravim kutem. Bio je to vrhunac tadašnjega graditeljskog i fortifikacijskog umijeća. Između ostalih građevina, u gradu su izgrađene palače, sakralni i vojni objekti. Sve do 1693. godine Karlovac je bio pod vojnom upravom, a slobodni kraljevski grad postaje tek 1776. godine. Zbog svojeg geostrateškog položaja u XVI-II. i u većem dijelu XIX. stoljeća Karlovac je postao vrlo važan trgovački grad iznimno bogat i razvijen.

U tome vremenu grade se poznate ceste od Karlovcia prema moru: Karolina prema Bakru, Jozefina prema Senju i Lujziana prema Rijeci. Karlovac je također prvi kontinentalni hrvatski grad s električnom energijom i prvi sa zgradom kinematografa. Tijekom Domovinskog rata grad je bio na prvoj crti bojišta te je pretrpio velike ljudske i materijalne gubitke. Grad Karlovac kao sjedište Karlovačke županije sa 60-ak tisuća stanovnika ubraja se u srednje velike hrvatske gradove.

Povijesne postrojbe Karlovačke gradske garde nastupaju na raznim protokolarnim događanjima kao što su povijesni, vjerski i kulturni skupovi i proslave diljem Republike Hrvatske i inozemstva

MUZEJ NAORUŽANJA

U karlovačkom predgrađu Turnju, na mjestu bivše austrijske vojarne i na prvoj crti obrane grada tijekom Domovinskog rata nalazi se jedinstvena muzejska zbirka naoružanja iz Domovinskoga rata. Na površini od nekoliko stotina četvornih metara postavljeno je petnaestak eksponata teškog borbenog naoružanja kojim se koristila Hrvatska vojska tijekom Domovinskog rata te nekoliko izložaka fortifikacije. Ovaj je muzej, jedini takve vrste u Hrvatskoj, prije svega sjećanje na hrvatske branitelje koji su svoje živote dali u obranu domovine te na uspješnu pobjedu nad znatno moćnjim neprijateljem, pri čemu su u teškim borbama upotrebljavana improvizirana naoružanja jer drukčijih nije bilo. Nasuprot muzeju nalazi se spomen-obilježje za 239 poginulih branitelja koji su svoje živote položili na oltar domovine sprečavajući ulazak neprijatelja u grad. ■

Kupa, najveća karlovačka rijeka svjeđok je burne i bogate prošlosti grada

Slovenske
vojnopolomorske
zastave

dr. sc. Željko HEIMER

VEKSILOLOGIJA

Slovenske su vojnopolomorske zastave ustanovljene Pravilnikom iz 1995. godine, a uz manju izmjenu 1996. zadržale su se do danas

SLOVENSKE VOJNOPOMORSKE ZASTAVE

Slovenska ratna mornarica najmanja je grana Slovenske vojske, a organizirana je u 430. mornaričkom diviziju sa sjedištem u Ankaranu, mjestu blizu granice s Italijom. Diviziju je ustrojen 1997. godine preustrojem 430. zdrženog odreda Obalne straže Slovenske vojske. Opremljen je brzim ophodnim čamcem izraelske proizvodnje klase Super Dvora nazvanim HPL-21 Ankaran i višenamjenskim ophodnim brodom ruske proizvodnje klase 10412 Triglav. Zapovjednik divizijuna nosi čin kapetana fregate.

Vojnopolomorske zastave ustanovljene su Pravilnikom iz 1995. godine, a uz manju izmjenu 1996. zadržale su se do danas. Brodovi ratne mornarice na

krmi ističu državnu zastavu čije su dimenzije jednake onoj koja se rabi na kopnu, odnosno u omjeru 1 : 2 (brodovi trgovačke mornarice zastavu viju u kraćem omjeru 2 : 3). Pramčana zastava propisana 1995. bila je plave boje s državnim grbom u sredini, veličine 44 cm : 66 cm. Ubrzo se pokazala nedovoljno prepoznatljivom i nije dobro prihvaćena te je već 1996. zamijenjena zastavom koja se temelji na bojama državnog grba i jasno razlikuje slovenske ratne brodove od drugih brodova. Nova pramčana zastava trobojnica je bijelo-plavo-žutih pruga. Nazočnost najviših državnih i vojnih dužnosnika na plovilima Slovenske vojske označuje se položajnim zasta-

vama kvadratnog i zapovjednim plamencima trokutastog oblika.

Zastava predsjednika Republike bijele je boje s državnim grbom u sredini i bijelo-plavo-crveno trobojnim obrubom. Zastava predsjednika Državnog zvora crvene je boje s plavim širokim obrubom i državnim grbom u sredini, a predsjednika Vlade Republike Slovenije slična, plava s crvenim obrubom. Zastava ministra obrane crvena je s plavim obrubom, a u sredini je prikazan znak Slovenske vojske – bijelo-plavo-crvena rundela kojoj se gornji kraj produljuje u tri šiljka, čineći oblik Triglava, ispred ukrštenih zlatnih mačeva. Jednak se znak nalazi i u sredini zastave načelnika Glavnog stožera koja je plava s

crvenim obrubom. Sve su zastave propisanih dimenzija 50 cm × 50 cm. Zapovjedni plameri trokutasti su, dimenzija 30 cm × 60 cm. Zapovjednik pomorske postrojbe razine divizijuna ili bojne ima crveni plamenac sa žutim sidrom, a zapovjednik postrojbe razine odreda ili satnije takav plavi plamenac. Plamenac zapovjednika broda bijele je boje s crvenim rubom duž vanjskih stranica i sa žutim sidrom u bijelom polju. Taj plamenac ima zapravo funkciju tzv. ratnog plamenca koji je u mnogim mornaricama tradicionalno znatno dulji plamenac i jedna od tri zastave koje identificiraju brod kao ratni brod sukladno međunarodnom pomorskom pravu (uz krmenu i pramčanu zastavu). ■

MJEŠOVITI ODRED MORNARIČKOG PJEŠAŠTVA - PELJEŠAC

Krajem 1991. i početkom 1992. godine počinje ustrojavanje odreda mornaričkog pješaštva na južnodalmatinskom području Korčule i Pelješca. Dana 26. veljače 1992. ustrojen je te prvočno nazvan Mješoviti odred mornaričke pješadije, a redovito referiran po kratici MOMP Pelješac. U vrijeme njegova djelovanja korištena je plava zastava sa znakom postrojbe za koji je zabilježeno da je izrađen 1995., ali nije isključeno da je zastava izrađena i nešto prije. Mješoviti odred mornaričkog pješaštva – Pelješac djelovao je do ukidanja 17. rujna 1999. godine.

Zastava je intenzivne ultramarin plave boje sa znakom postrojbe u sredini, a ispod njega je u luku žuto obrubljenim zelenim slovima ispisano "MOMP-PELJEŠAC". Znak je u obliku žuto obrubljenog polukružnog štita sa zelenim unutarnjim rubom, u plavom polju gore lijevo crveno-bijelo šahirani zemljovid južne Dalmacije odnosno poluotoka Pelješca, s crnim toč-

kama označenim lokacijama i bijelo ispisanim nazivima mjesta "OREBIĆ", "KUNA" i "STON". U gornjem dijelu štita žuto je obrubljen natpis "MOMP" zelenim isprekidanim slovima tipa vojničke šablone, a u dnu štita u luku bijelim je ispisano "PELJEŠAC". Između tog natpisa i poluotoka prikazana je žuta glava poskoka u borbenom stavu, s crvenim okom i jezikom. Iznad štita žuto je obrubljen trobojni pravokutnik u bojama hrvatske zastave.

Otrovnica poskok simbol je Pelješca kojim dominira vrh Sveti Ilij, smješten na Zmijinu brdu (na talijanskom Monte Vipera, tj. brdo poskoka). Zastava Mješovitog odreda mornaričkog pješaštva – Pelješac veličine je 95 cm × 195 cm, obrubljena duž vanjskih rubova žutim pozamaterijskim resama 4 cm širine. Zastavni je rukav posuvraćen dio zastavnog polja. Zastava se čuva u zbirci zastava Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske. ■

Zastava Mješovitog odreda mornaričkog pješaštva - Pelješac

Dodataće informacije o zastavama postrojbi OSRH, fotografije zastava u uporabi, saznanja o nastanku i korištenju zastave, kao i ispravke i ostalo što bi moglo pomoći u izradi cijelokupne povijesti zastava naših postrojbi, molimo javite na zastavehv@gmail.com. Unaprijed zahvaljujemo.

MULTIMEDIJA

Predstavljen dugoočekivani Apple Watch

Prva je isporuka dugoočekivanog Apple Watcha najavljena za 24. travnja. Pametni sat iz Applea objedinjuje velik broj funkcija: možete slušati glazbu kao na iPodu, mjeriti otkucaje srca što dobro dođe na svakom treningu, služi za komunikaciju, tj. šalje i prima poruke, pozive i audiosnimke, a može se koristiti i kao portal za druge aplikacije. S tim satom na ruci može se plaćati putem Apple Pay usluge, upravljati Apple TV-om i raznovrsnim pametnim kućnim uređajima. Dolazi u trima kolekcijama: Apple Watch Sport, Apple Watch i Apple Watch Edition čije je kućište od 18-karatnog zlata. Općenito, Apple je u svojem Watchu sintetizirao

mnoge druge pametne satove. Tu je glasovna kontrola kakva se nalazi u Googleovim satovima Android Wear, a aplikacije asociraju na one sa Samsungovih modela Gear. Primjerice, s pomoću SPG aplikacije na satu možete se registrirati u hotelu i otključati svoju sobu. Appleov Watch Sport izliven je od aluminija iznimne čistoće, a s iPhoneom komunicira bežično ili Bluetoothom. Isporučuje se s baterijom koja bi trebala trajati cijeli dan uz korištenje svih

raspoloživih mogućnosti (odnosno 18 sati), barem su tako obećali u Appleu. U američkim će prodavaonicama cijena iznositi 349 dolara, a od 24. travnja moći će se kupiti još i u Australiji, Kanadi, Kini, Francuskoj, Njemačkoj, Hong Kongu, Japanu i Velikoj Britaniji. Apple je objavio i novi 12-inčni Retina MacBook s Intelovim novim Broadwell procesorom, a dolazi bez portova koji su još prisutni u aktualnoj generaciji prijenosnika MacBook Air.

Bang & Olufsenov BeoSound Moment

BeoSound Moment inteligentan je i intuitivan bežični glazbeni sustav koji počiva na bazi i integrira kompletnе glazbene zbirke usluge Deezer. Odlikuje ga odvojivo i dvostrano sučelje. Prednji dio čini 7-inčni zaslon osjetljiv na dodir koji nudi pregled

i pretraživanje glazbe putem standardne audioklasifikacije: žanr, album i izvođač. S druge je strane hrastova ploča za brzi pristup glazbi, također osjetljiva na dodir. Cijena sustava iznosi oko 18 tisuća kuna, a uz njega trebaju i zvučnici.

Pro monitor za pro igrače

BenQ stvorio je monitor XL2730Z kojim igračima nudi izvrsne performanse uz QHD razlučivost za najdetaljniju sliku. Inovacije su osmišljene kako bi izvukle najbolje iz profesionalnih igrača i entuzijasta. Vrijeme odziva od 1 ms (GTG) i najnovija tehnologija VESA DisplayPort Adaptive-Sync čine taj monitor izborom najzahtjevnijih klijentata. Svi akcijski pokreti i dramatični prijelazi teku glatko, bez mrljanja ili efekta ghostinga.

Tehnologija VESA Standard Adaptive-Sync ugrađena u monitor podržava sve grafičke kartice AMD Radeon kompatibilne s FreeSyncom kako bi omogućila performanse bez zastajivanja. Radi zaštite očiju od štetnog svjetla plavog spektra i neugodnog titranja, XL2730Z opremljen je Low Blue Lightom i tehnologijom protiv titranja na svim razinama osvjetljenja. XL2730Z bit će dostupan na tržištu od proljeća 2015.

Top tehnologija u Logitechovu mišu

Logitechov G303 Deadalus Apex igrači je miš osmišljen na osnovi informacija dobivenih od vrhunskih *gamera* iz udruge eSports. Isteče se ekskluzivnom Logitechovom G Delta Zero optičkom senzorskom tehnologijom, sustavom tipki kojim se povećava vrijeme povratnih informacija te laganim i kompaktnim dizajnom. Ima jedan od najnaprednijih optičkih senzora te RGB prilagodljivo osvjetljenje za različite stilove ili uvjete igre. Delta Zero optička senzorska tehnologija utječe na prilagođivanje brzine gibanja, tj. *akceleraciju miša*, radi preciznijeg ciljanja. Kombinirajući veliki DPI raspon od 200 pa sve do 12 000, postiže veliku brzinu, a praćenje kretanja namješteno je na 300 inča u sekundi. Miš

ima lijevu i desnu tipku kojima se povećava vrijeme povratnih informacija za brže i preciznije akcije u igri. Testirane su na 20 milijuna klikova što odgovara vremenu koje profesionalni igrač provede igrajući tijekom dvije godine po deset sati dnevno. Za postizanje maksimalne vizualne privlačnosti,

full-color RGB rasvjeta s uređaja projicira svjetlo na igraču podlogu, a može se prilagoditi prema paleti od 16,8 milijuna boja. Osvjetljenje se može prilagoditi uvjetima igre ili ugasiti ako nije potrebno. Očekuje se da će biti dostupan po preporučenoj malo-prodajnoj cijeni od 529 kuna.

KINGZONE
Z1

Vrlo povoljan phablet iz Kingzonea

Zadnjih je dana na djelu *navala* različitih pametnih telefona. Jedan je i Kingzone Z1, novi 5,5-inčni *phablet* zaslona rezolucije 1280 x 720 piksela. Lijepo je dizajniran, a krasiti ga prednja kamera od osam te stražnja od trinaest megapiksela. Dolazi s podrškom za Dual SIM, a na sebi nosi Android 4.4 KitKat. Od standardnih tehničkih značajki valjaju spomenuti i dva gigabajta RAM-a te 16 gigabajta internetske memorije, kao i snažan 1,7 osmojezgreni ARM procesor. Uređaj je

vrlo tanak, svega 7,5 mm, te lagan, mase 139 grama. Kingzone podržava 4G LTE mrežu, a tu je i tehnologija za prepoznavanje otiska prstiju koja služi da se ne mora svaki put upisivati pin. Baterija je svakako jača strana uređaja pa uz 3500 mAh nema brige oko punjenja. Može se nabaviti uz prednarudžbu po cijeni od 180 dolara na Gearbestovoj internetskoj stranici. Jamstvo za uređaj vrijedi godinu dana, a kako u Hrvatskoj ne postoji ovlašteni servis, treba ga o svojem trošku poslati proizvođaču.

www.tanks-encyclopedia.com

Iako ih je sve teže vidjeti u modernim sukobima i ratnim doktrinama, a u mnogim ih zemljama polako istiskuju razna borbena oklopna vozila, tenkovi i danas ostaju među najfascinantnijim proizvodima vojne tehnologije i neizbjježan su dio arsenala svake ozbiljnije vojske. Možda je najbolji pokazatelj sveopćeg interesa za čelične divove na gusjenicama svjetski uspješna internetska igra *World of Tanks*. No, bit ćemo malo ozbiljniji i predstaviti jednu od internetskih enciklopedija o tenkovima, zapravo *okupljalište* zaljubljenika u tenkove iz raznih dijelova svijeta. Stranica www.tanks-encyclopedia.com pokrenuta je nedavne 2011. pa možda i zato, barem grafički, izgleda ljepeš od nekih starijih i poznatijih prethodnika. Podjela na *Homepageu* je vrlo jednostavna, na tenkove iz Prvog i Drugog svjetskog rata, tenkove iz hladnog rata i na koncu, moderne tenkove, a tu je i *Forum*. O svakom tenku, a ima ih zaista mnogo, postoji velik broj podataka i ilustracija. Konačna ocjena: preporučujemo!

D. VLAHOVIĆ

WEB-INFO

Nemojmo se smatrati dobrima samo zato jer idemo u crkvu: dobrota se ne osvaja udišući crkveni zrak, već živeći Evanđelje koje slušamo u crkvi

POSTOJI ĐAVAO I POSTOJI POBJEDNIK NAD ĐAVLOM

Izraelski narod gotovo dva tisućljeća živi od ove nade. Zar to nije čudesno? Zar to nije ljudski neobjašnjiva činjenica? Isus je zapravo jedina povijesna osoba čiji su dolazak potanko predskazivale različite osobe u različitim stoljećima. To je činjenica koja jamči Kristovu jedinstvenost i stavlja na svjetlo razuma naš čin vjere u Njega. Evanđelje pak predstavlja Isusa koji je došao te opisuje jedan dan njegova života među ljudima. Evanđelist, prije svega, opisuje čuđenje naroda pred Isusovom riječju.

Svi kažu: *Ta učio ih je kao onaj koji ima vlast, a ne kao pismoznaci.*

Riječ zapravo otkriva osobu te oštro zamjećuje kada riječ izlazi iz srca a kada je, naprotiv, pretvaranje. Narod je slušao u Kristu riječ koju nikada prije Njega nije čuo. Danas Kristova riječ izaziva iste reakcije: u Evanđelju se primjećuje određena sloboda, sigurnost, novost, optimizam koji se ne može posvuda pronaći. Krist govori i još uvijek zadihvaju ljudi, jer je Njegova poruka izvanredno drugačija od one bilo kojeg proroka. A mi znamo da je Kristova riječ, riječ drugačija od svih drugih, jer je riječ koja dolazi od Boga. Kad bismo bili uvjereni u to, kako bismo tek iskoristili svaki trenutak za čitanje Evanđelja! Kad bismo razumjeli vrijednost Evanđelja, kako bismo tek slušali Isusovu riječ i preferirali je pred svim i pred svakim! Slušati: to je najponizniji čir, ali i najmudriji čir! Doista je istinito ono što je rekao J. Mohana: *Najsnažnija molitva koju Bog može čuti jest 'da'.* Krist ne iznenađuje samo riječima, već i svojim djelima. Zbog toga evangelist pripovijeda čudo ozdravljenja, točnije oslobođenje osobe od đavla. U Evanđelju se izričito primjećuje jasna potvrda đavlova postojanja: prema

**Istina nikoga ne umiruje:
ona obvezuje!**

G. BERNANOS

**Zastrašujuća je naša
moralna bijeda, kada
nemamo nadu da jedna
milosrdna ruka može iz-
brisati i uzdignuti.**

E. MALLOLARI

Evanđelju đavao nije samo simbol, već vrlo stvarna osoba, slobodno usmjerenja protiv Boga. On je izopačeno i pokvareno biće: zapravo onaj kojem je mržnja u srcu te je izljeva na sve i svakoga. Pavao VI. je rekao: *Zlo nije samo nedostatak, već djelotvorna moć: živo biće, duhovno, izopačeno i pokvareno. Strašna stvarnost!* I danas se postojanje đavla može primijetiti po mnogim znakovima. Ne samo u đavolskoj opsjednutosti (koja postoji i može se dokazati!), već u tolikim absurdnim oblicima ropstva, u koje čovjek upada uništavajući vlastito dostojanstvo. Zar ne primjećujete da su mnogi ljudi opsjednuti tajanstvenom snagom koja ih uništava? Zar ne vidite vojsku robova koja je poslušna najbanalnijim ponijavajućim zapovijedima koje se mogu izdati nekoj ljudskoj osobi? I zar ne vidite mnoštvo osoba koje su se doslovno posvetile iracionalnom, okrutnom, slijepom nasilju koje je spremno pogoditi svih i svugdje da bi postiglo cilj? Nažalost, mnogi kažu da đavao ne postoji; i s nekim gledišta je ugodnije misliti da ga nema. Ali Evanđelje je vrlo jasno: a na slična pitanja samo riječ Božja može tvrditi nešto sa sigurnošću i konačno. Ipak, oni koji ne vjeruju u postojanje đavla, neka znaaju da oboli i onaj koji ne vjeruje u bolest! Evanđelje nam daje primjetiti da je opsjednuti čovjek išao u sinagogu, tj. na službeno mjesto molitve. Očito nas ova vijest, koju donosi Evanđelje, podsjeća da ne postoji mjesto koje automatski može učiniti dobrom ili zlom neku osobu: dobrota ili zloča ovise o srcu, o savjesti, o djelima. Nemojmo se smatrati dobrima samo zato jer idemo u crkvu: dobrota se ne osvaja udišući crkveni zrak, već živeći Evanđelje koje slušamo u crkvi. Da bismo

osvojili ovu dobrotu potrebna je borba: borba protiv sotone, koji djeluje i unutar hrama; i, možda, u hramu djeluje s većim žarom i žestinom.

U ovom pregledu, koji je životna ljudska drama, Evanđelje naviješta Krista kao pobjednika nad đavлом. On svojom riječju uzima sotoni neprijepornu moć nad čovjekom. Kristov dolazak, osobito Njegova smrt i uskrsnuće, uništili su vlast sotone nad svijetom. *Sada je sud ovome svijetu, sada će knez ovoga svijeta biti izbačen* (Iv 12,31). A pravi vjernik uzima zaozbiljno zlo priznavajući prisutnost sotone u životu, ali pravi vjernik, iznad svega, uzima zaozbiljno dobro pouzdavajući se u Krista, pobjednika sotone. Sotona nema, u kršćanstvu, jednaku i oprečnu važnost Kristu. Bog i đavao nisu dva paralelna, vječna i međusobno neovisna principa, kao u nekim dualističkim svjetonazorima. Za Bibliju đavao nije ništa drugo nego stvorene: stvorene koje se slobodno zatvorilo u ponos i pobunu.

Živjeti u Kristu, dakle, znači živjeti put oslobođenja. Vjerovati u Krista znači prihvati ga kao Gospodara našeg osobnog života i oslobođitelja od ropstva sotone, koji još uvijek djeluje u svijetu. Vjerovati znači nadati se, iščekivati, sazrijevati za novi život: onaj koji beskonačno dobar Bog želi i priprema za naš mir. Posljednja sitnica. Đavao, u Evanđelju, čini jedan čudan čin vjere u Krista. Kaže mu: *Znam tko si: Svetac Božji!* (Mk 1,24). Zašto? Jer istina izrečena bez ljubavi jest izdana ljubav: zapravo, prva istina je milosrđe. Ali đavao je bez milosti, dakle, izopćio se od istine, jer se istina ne časti izgovarajući je već svjedočeći je životom. Mi i istina, mi i milost: kakav ispit savjesti!

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE**

Na temelju članka 27. stavka 1. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13) i u skladu s člankom 8. Pravilnika o načinu i postupku privlačenja, oglašavanja i odabira za prijam u djelatnu vojnu službu i kadetsku službu (Narodne novine, br. 158/13), raspisuje se

**JAVNI NATJEČAJ
ZA PRIJAM U KADETSKU SLUŽBU**

U akademskoj godini 2015./2016. u status kadeta/kadetkinja bit će primljeno do 100 kandidata/kandidatkinja upisanih na prvu godinu sveučilišnih preddiplomskih studija na:

SVEUČILIŠTU U ZAGREBU

- Preddiplomski sveučilišni studij Vojnog inženjerstva – do 50 kandidata/kandidatkinja
- Preddiplomski sveučilišni studij Vojnog vođenja i upravljanja – do 50 kandidata/kandidatkinja.

Rok za podnošenje prijava je **11. svibnja 2015.**

UVJETI KOJE KANDIDATI/KANDIDATKINJE MORAJU ISPUNJAVATI ZA PRIJAM U KADETSKU SLUŽBU

- državljanstvo Republike Hrvatske
- rođen/rođena 1993. godine ili poslije
- završena srednja škola
- da se protiv njega/nje ne vodi kazneni postupak po službenoj dužnosti
- da nije pravomoćno osuđivan/osuđivana za kaznena djela navedena u članku 35. stavku 1. alineji 2. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13)
- da je upisan/upisana na prvu godinu redovitog studija (u prvom upisnom roku u srpnju 2015.)
- ispunjeni zdravstveni, psihički, tjelesni i sigurnosni kriteriji za kadete propisani Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta za prijam u službu u Oružane snage Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 13/14) koji će se po pozivu Ministarstva obrane utvrditi u posebnom postupku prije upisa na sveučilišni studij.

Kandidati/kandidatkinje prijavljuju se u propisanom roku elektronički Središnjem prijavnim uredu za upis na sveučilišni studij i pismeno područnim odsjecima za poslove obrane u kojima se kandidati nalaze u evidenciji vojnih obveznika odnosno područnim odsjecima za poslove obrane po mjestu prebivališta za kandidatkinje ili na adresu: Ministarstvo obrane, Središnjica za upravljanje osobljem, Ilica 256b, 10000 Zagreb.

Prijave trebaju sadržavati:

- zamolbu sa životopisom, adresom i brojem telefona/mobitela
- presliku osobne iskaznice
- uvjerenje da nije pokrenut kazneni postupak, ne starije od šest mjeseci.

Kandidate za kadete/kadetkinje koji ispunjavaju propisane uvjete za prijam u kadetsku službu i koji se u propisanom postupku elektronički prijave Središnjem prijavnim uredu za upis na sveučilišni studij u roku navedenom u ovom natječaju, Ministarstvo obrane pozvat će na odabirni postupak.

U odabirnom postupku kandidati/kandidatkinje moraju zadovoljiti zdravstvene, psihičke, tjelesne i sigurnosne kriterije za kadete propisane Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta za prijam u službu u Oružane snage Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 13/14).

U kadetsku službu primaju se kandidati/kandidatkinje koji u odabirnom postupku postignu najbolje rezultate i upišu prvu godinu redovitog studija u prvom upisnom roku u srpnju 2015. godine.

Upise na sveučilišni studij iz ovog natječaja kandidati/kandidatkinje provode u skladu s propisima i uvjetima natječaja koje raspisuje Sveučilište u Zagrebu.

Kandidati/kandidatkinje koji zadovolje uvjete odabirnog postupka i upišu sveučilišni studij iz ovog natječaja potkraj kolovoza 2015. godine bit će pozvani na pripremni kamp.

Nakon odabirnog postupka i upisa na sveučilišni studij kandidati/kandidatkinje po pozivu Ministarstva obrane obvezni su dostaviti:

- original ili ovjerenu presliku rodnog lista i svjedodžbe četvrtog razreda srednje škole
- podatke o broju žiroračuna i banci.

Tijekom školovanja kadeti/kadetkinje ostvaruju određena prava propisana Pravilnikom o načinu i uvjetima sklapanja ugovora o kadetskoj službi i ugovora o stipendiranju (Narodne novine, br. 158/13).

Nakon završenog preddiplomskog studija kadeti/kadetkinje imaju mogućnost stalnog stručnog usavršavanja, profesionalnog razvoja i sudjelovanja u domaćim i međunarodnim projektima.

Informacije u vezi s natječajem nalaze se na internetskoj stranici Ministarstva obrane www.morh.hr i vojni.unizg.hr, na telefonu 01/3784-636 te u područnim odjelima za poslove obrane i područnim odsjecima za poslove obrane.

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE**

Na temelju članka 27. stavka 1. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13) i u skladu s člankom 8. Pravilnika o načinu i postupku privlačenja, oglašavanja i odabira za prijam u djelatnu vojnu službu i kadetsku službu (Narodne novine, br. 158/13), raspisuje se

**JAVNI NATJEČAJ
ZA PRIJAM U KADETSKU SLUŽBU**

U akademskoj godini 2015./2016. u status kadeta/kadetkinja bit će primljeno do 10 kandidata/kandidatkinja, upisanih na prvu godinu sveučilišnih preddiplomskih studija na:

I. SVEUČILIŠTU U ZAGREBU – FAKULTET PROMETNIH ZNANOSTI

- preddiplomski sveučilišni studij Aeronautika – vojni pilot – 10 kadeta/kadetkinja

Rok za podnošenje prijava je **11. svibnja 2015.**

Prijave se podnose područnim odsjecima za poslove obrane u kojima se kandidati nalaze u evidenciji vojnih obveznika odnosno područnim odsjecima za poslove obrane po mjestu prebivališta za kandidatkinje ili na adresu: Ministarstvo obrane, Središnjica za upravljanje osobljem, Ilica 256b, 10000 Zagreb.

UVJETI KOJE MORAJU ISPUNJAVATI KANDIDATI/KANDIDATKINJE

- državljanstvo Republike Hrvatske
- rođen/a 1993. godine ili poslije
- završena srednja škola
- da se protiv njega/nje ne vodi kazneni postupak po službenoj dužnosti
- da nije pravomoćno osuđivan/osuđivana za kaznena djela navedena u članku 35. stavku 1. alineji 2. Zakona o službi u Oružanim snagama Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 73/13)
- da je upisan/upisana na prvu godinu redovitog studija u prvom upisnom roku u srpnju 2015.
- da su ispunjeni zdravstveni, psihički, tjelesni i sigurnosni kriteriji za kadete/kadetkinje propisani Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta za prijam u službu u Oružane snage Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 13/14) koji će se po pozivu Ministarstva obrane utvrditi u posebnom postupku prije upisa na sveučilišni studij.

Uz prijavu kandidati/kandidatkinje trebaju priložiti:

- zamolbu sa životopisom, adresom i brojem telefona/mobitela
- presliku osobne iskaznice, rodnog lista, svjedodžbe četvrtog razreda srednje škole ili uvjerenje o pohađanju srednje škole
- uvjerenje da nije pokrenut kazneni postupak, ne starije od šest mjeseci
- potvrdu o upisanom prvom semestru u prvom upisnom roku u srpnju 2015. godine (dostavlja se nakon upisa na fakultet).

Ministarstvo obrane pozvat će na odabirni postupak sve kandidate/kandidatkinje koji su se prijavili u utvrđenom roku.

U odabirnom postupku kandidati/kandidatkinje moraju zadovoljiti zdravstvene, psihičke, tjelesne i sigurnosne kriterije za kadete propisane Pravilnikom o utvrđivanju zdravstvenih, psihičkih, tjelesnih i sigurnosnih uvjeta za prijam u službu u Oružane snage Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 13/14) i posebno vrednovanje na selekcijskom letenju i odabirnom kampu.

U kadetsku službu primaju se kandidati/kandidatkinje koji u odabirnom postupku postignu najbolje rezultate i upišu prvu godinu redovitog studija.

Tijekom školovanja kadeti/kadetkinje ostvaruju određena prava propisana Pravilnikom o načinu i uvjetima sklapanja ugovora o kadetskoj službi i ugovora o stipendiranju (Narodne novine, br. 158/13).

Nakon diplomiranja kadeti/kadetkinje imaju mogućnost stalnog stručnog usavršavanja, stimulativan sustav profesionalnog razvoja i mogućnost sudjelovanja u domaćim i međunarodnim projektima.

Informacije u vezi s natječajem nalaze se na internetskoj stranici Ministarstva obrane www.morh.hr, na telefonu 01/3784-636 te u područnim odjelima i odsjecima za poslove obrane.

